

KNIHY ODVAHY

A DOBRODRUŽSTVÍ

SVAZEK 185

Pierre Pélot

DLOUHÝ LOV

Těm z našich čtenářů, kteří mají zálibu v dobrodružné napínavé četbě, už jméno současného francouzského spisovatele Pierra Pélotu něco říká. Možná že četli třeba Jediného rebela či Stezku do Dakoty, které vyšly v edici Karavana, možná že znají knihu Ostrov dravců, vydanou před časem v edici KOD. A vědí tedy, že jde o autora, který jak ve svých knihách spadajících do oblasti sci-fi, tak ve svých neméně úspěšných románech westernového typu dokáže vybudovat zajímavou zápletku, rozvinout napínavý děj a udržet si čtenářovu pozornost od první až do poslední stránky. A ti, kteří tohoto autora dosud neznají, mají nyní možnost přečíst si od něho knihu, kterou právě dostávají do rukou — román Dlouhý lov.

Hlavní postavou příběhu je dřevorubec Zakyr, žijící ve svém srubu kdesi uprostřed Ohia svým tvrdým, ale při vši práci a odříkání spokojeným životem. Až do té osudné chvíle... Do chvíle, kdy se na mýtině před srubem náhle objeví obrovitý grizzly, přezdívaný trapery Devilpaw — Dáblova tlapa, a jediným rázem převrátí celý Zakyrův dosavadní život naruby. V grizzlyho drápech zahyne dřevorubcova mladá a milovaná žena Tia, zabít je i jeho otec Jedediáš, který jí přispěchal na pomoc. Všechno, proč Zakyr dosud žil, je v troskách a jediné, co ho teď pohání, je myšlenka na pomstu. Musí pomstít své nejbližší, musí grizzlyho dostihnout a zabít. Dokud to nedokáže, nedojde nikdy klidu, tak to alespoň cítí. Odejde do nedaleké osady a pokouší se sehnat společníky pro svůj velký lov. A tak se nakonec po medvěďově stopě vydává pětice mužů. Mužů povahou i celým založením zcela odlišných, z nichž každý se na výpravu vydává ze svých vlastních osobních pohnutek. Všichni mají jediný společný cíl — dopadnout a ulovit medvěda, ale jejich zájmy se značně rozcházejí a leckdy i dost drsně střetávají. V průběhu výpravy se projevuje každý z nich jinak. Dosáhnou přesto svého cíle? A co všechno je na cestě za grizzlym čeká? To už vám samozřejmě prozrazovat nebudeme. Uvidíte sami.

13-708-90 14/64

Vázaný výtisk 17 Kčs

Z VYŠLÝCH SVAZKŮ:

F. Flos: Albatros. Nad Tichým oceánem — *M. Smirnov:* Říše slunce — *W. Legère:* Sám mezi korzáry — *J. Conrad:* Tajfun a jiné povídky — *W. Morey:* Zima v kaňonu — *J. Broszkiewicz:* Trosečníci z řeky Meteorů — *J. O. Curwood:* Vlčák Kazan. Barí, syn Kazanův — *F. Flos:* Lovci kožišin — *G. R. Richter:* Lvi přicházejí — *H. Burtonová:* Bez doprodu bubnu — *M. V. Kratochvíl:* Podivuhodné příběhy a dobrodružství Jana Kornela — *T. V. Olsen:* Léto bubnu — *M. Pašek:* Děvče pro Oklahomu — *J. Alex:* Černé koráby I, II — *S. O'Dell:* Pětina pro krále — *R. Luskáč:* Odkaz lovice tajgy — *R. Šimáček:* Kříž proti kříži — *V. Palman:* Tajemství pytlácké jeskyně — *J. Fabricius:* Tonek z Napoleonovy armády — *B. Mårtensson:* Světy bez hranic — *P. Pélot:* Ostrov dravců — *J. Pecháček:* Taliánský marš — *V. Píkul:* Škola plavčků — *A. Semjonov:* Za sobolem na kraj světa — *N. Szczepeński:* Divoký Anda — *H. Halifoná:* Udet, syn divočiny — *O. Janka:* Zloděj snů — *J. F. Cooper:* Poslední Mohykán — *S. Šusta:* Tři kroky do tmy — *H. Friedrich:* Ledové moře — *Ž. Davydov:* Zajatci ledu a noci — *L. Hevesi:* Dobrodružství Andráse Jelkyho — Chlapík z pekla — *A. Dumai:* Salvator I, II — *A. Sevastjanov:* Za medvědem na Kamčatku — *J. Kútik:* Bílá vydra — *R. Tudoran:* Napněte všechny plachty! I, II — *H. G. Wells:* Válka světů a jiné příběhy z ne-skutečna — *A. Pludek:* Rytířská jízda Jana z Michalovic — *J. Schaefer:* Jezdec z neznáma — *Ž. Mareš:* Sehní se pro kámen — *T. Hauge-rová:* V zajetí vikingů — *J. Volák:* Mezi orlem a hadem — *R. Krugerová:* Dobrodružství perníkárského tovaryše — *A. Mironov:* Ledová odisea — *P. Pélot:* Dlouhý lov.

PŘIPRAVUJEME:

C. Šimák: Poselství z vesmíru
A. Strugackij, B. Strugackij: Špunt
S. O'Dell: Jasně ráno
W. Scott: Quentin Durward

Pierre Pélot
DLOUHÝ LOV

ALBATROS PRAHA

1966 by les Editions Gérard Co, Verviers /Belgique/
Translation © Gustav Francl, 1989
Illustrations © Jaroslav Hořánek, 1989

I

Schylovalo se k večeru. Zakyr kráčel mezi hromadami polen kolem třídníny a jeho těžký krok se bořil do koberce hoblin, pokrývajícího dosud zmrzlou půdu. Tu a tam žhnuly odpadky z brusírny, nad nimiž stoupaly do průzračného předjarního vzduchu vysoké, šedavé kotouče dýmu. Ozýval se křik mužů a nárazy dřevěných klád. Vůně rodícího se jara příjemně dráždila čich.

Zakyr se usadil na břehu řeky do nízké trávy. Opřel se o kotevní kůl a natáhl nohy. Zahleděl se na temnou řeku.

V Ohio Springu byla řeka široká asi dvacet yardů a v tomto čase to bylo dvacet yardů poměrně klidné hladiny, jejíž vlny nicméně už jevily jistou nervozitu. Brzy nastane čas velkého tání, řeka Ohio se rozbouří a pozvedne hladinu o několik yardů. Klády dřeva nakupené v corralech (pozn. překl. Zde jistý druh ohrady, chráněný před proudem zátarasem či hrází, kde jsou v zimě uskladněny kmeny stromů. S nadcházejícím jarním táním stoupne voda a odnese klády po proudu.) podél řeky se vyvalí na divokou hladinu a nastoupí bláznivou padesátimílovou cestu, dělící South Easter od Ohio Springu.

Tyto dřevěné vlaky se musí řídit, je nutné určovat jim cestu a sochory směřovat jejich pouť do příhodného proudu. Bylo zapotřebí soustřeďovat ta podivná stáda za ochrannými hrázemi, jež záludným zátokám zavíraly hladové tlamy. Bylo potřeba je vést podél zrádných mělčin s jejich čnějícími chapadly v podobě písečných nánosů a naplavenin. Nadcházel čas, kdy lidé z pily budou trávit dlouhé dny pobíháním po pohyblivých a nebezpečných kmenech, zčásti ponořených ve vodě. Nekonečné hodiny bude tak člověk provázet dřevo po řece. Nejdříve je musí čekat u některého z přehradních jezů, pak je povede k sběrným hrázím, odkud dřevěné stádo poputuje do corralů. V těchto corralech zůstanou pak klády do té doby, než se otevře cesta na dolním toku.

Podobně jako stádo býků musí se i klády velmi pozorně hlídat, protože kdyby se nad přeplněným corralem zvedl naneštěstí víchr,

zmocnila by se tohoto podivného stáda panika a kmeny by se v zmatku rozutekly před bouří přes hráz. A za to lidé už nejdnou zaplatili životem.

Zakyr věděl, že se tento čas blíží. Nicméně nepocíťoval ono podivné rozechvění, příznačné pro každé nadcházející jaro, jež proudí pod kůží jako nová míza. Zaslechl pěnkvu a ani se neusmál. První hejna divokých hus rýsovala na nebi svou tradiční cestu, ale Zakyr ani nepozvedl zrak. Srdce tohoto muže ovládal hněv.

Zakyr byl v Ohio Springu teprve dva dny, ale nejraději by hned odešel. Toužil vzít si pušku, přehodit si přes rameno roh s prachem a batoh se sušeným masem, za opasek si zastrčit lovecký nůž a vydat se na cestu. Dorazit do South Easteru, padesát mil proti proudu, a pak se dát ještě výš.

Zakyr byl velký a silný. Široká ramena mu těsně obepínala šedá flanelová košile zvýrazňující jeho pevnou postavu, dlouhé svalnaté nohy měl navlečeny v kožených kalhotách. Na jeho rukou bylo znát, že jsou zvyklé zacházet se sekerou. Všichni lesáci a vodáci od Ohia až po Mississippi Zakyra znali. Jak lidé ze západního pobřeží, tak i ti, kdo se celá léta potloukali v pohraničí, mohli říci: "Znám Zakyra Olka, majitele pily v South Easteru na řece Ohiu." Rovněž Indiáni ho znali: Irokézové, Vinebagové s nim lovili, Čerokíové, Liščí Indiáni a Otavové bojovali s jeho dřevorubci.

Zakyrovi bylo třicet let. Z jeho obličeje, který měl barvu staré kůže, hleděly zelené oči. Tváře i hranatá brada byly bezvousé. Avšak pokud jde o vlasy, nikdo v celém Ohiu je neměl tak bohaté a tak rudé. Jenže to byste tu krvavou hřívu museli vidět vlát ve větru, stejně jako stálo za to pozorovat Zakyra, jak stojí na holé zemi se sekerou v ruce a hlučně se vysmívá tváří v tvář zuřící bouři. Ale Zakyr se už nesmál.

Před dvěma dny vyplul na voru ze South Easteru spolu s malíčkým Okem, který stál u kormidla. Po celou cestu seděl na kládách s puškou na kolenou a bedlivě pozoroval břeh. V Ohio Springu přistál u starého dřevěného mola, jež se táhlo podél celé třídniny. Zakyr se zahleděl na tuto dlouhou dřevěnou stavbu.

Pokaždé když dorazil do Ohio Springu - bylo to jednou za rok zjara - pohlédl na třídninu spěšným a zkoumavým pohledem. Zde se

totiž kmeny, přicházející ze South Easteru, řezaly a půlily, aby pak pokračovaly v cestě do vnitrozemí a dále za hranice. Pokaždé Zakyr poznamenal: "Měla by se vyměnit střecha," nebo: "Návětrná stěna je shnilá." Posoudil, co nebylo v pořádku, a požádal o nápravu.

Také tentokrát se Zakyr podíval na stavení a také tentokrát mu dělníci zamávali na pozdrav. Zakyr však neřekl ani slovo. Místo odpovědi na pozdrav jen potřásl hlavou a vyskočil na dřevěné nábřeží.

Všichni muži si uvědomovali, že se musí co nevidět něco stát, když jim šéf, krácející po rozbitých prknech, která nejbližší povodeň nepochybně odnese, ani nevyhuboval.

Už přes měsíc věděli muži, co se stalo. Tu příhodu sem tajemným způsobem připlavila řeka jako nějaký kus vzácného dřeva. V Ohio Springu ji znali všichni. Příběh se však dál rozšířil po řekách a potocích, až se vlil do Krásné řeky. Stejně tak pronikl do hlubokých lesů, poletuje od úst k ústům a od ucha k uchu. Indiánští lovci si jej vyprávěli pomocí posunků, když večer usedali s vážnou tváří před táborovými chýšemi. Lodníci jej rozebírali podél řek v přítmí krčem. A všichni ti trapeři, říční vlci, lesáci, stopaři i osamělí dobrodruzi potloukající se lesy, uspíšili svůj každoroční pochod k Ohio Springu, kde prodávali výtěžek devítiměsíčního lovu, jen aby se o celé věci dověděli něco bližšího.

A zde se stali svědky Zakyrova přistání s maličkým Okem v patách. Viděli, jak míří ke krčmě Ira O'Stevena, jež se tyčila nad Ohio Springem. A po celou dobu, co se Zakyr šoural po cestě vedoucí ke krčmě, nepromluvil nikdo ani slovo a všichni stáli nepohnutě se svěšenými pažemi a se sklopenými zraky. Jen poněkud ustoupili, aby uvolnili dřevorubci cestu. Nic nechtěli. Věděli, že se tohoto muže lesa nemohou vypyávat, že musí promluvit sám.

Ale Zakyrovi se zatím mluvit nechtělo - příběh ostatně už všichni znali - a po pravdě řečeno to od něho lidé nečekali. Nikdo zřejmě neměl chuť do celé věci zasahovat.

Bylo jasné, že Zakyr chce medvědovu kůži. Ze zkušenosti věděli, co hon na medvěda znamená a jak při tom může člověk dopadnout. Nikdo z nich však o tom nechtěl mluvit. Večer onoho prvního dne řekl Zakyr O'Stevenovi: "Dám tisíc dolarů tomu, kdo půjde se mnou a zabije medvěda."

"Je to grizzly Devilpaw," zašeptal krčmář s kratičkým omluvným úsměvem. (Pozn. překl. Devilpaw - Ďábelská pracka.)

"Dám tisíc dolarů," opakoval Zakyr.

Opustil popraskaný pult a šel si sednout k řece na prohnilé přístaviště. Noc strávil na loži z hoblin pod třemi ovčími houněmi. Než usnul, zíral dlouho na nespočetné hvězdy a v jednom okamžiku se jeho oči zarosily slzami.

Zakyr hleděl na řeku, aniž ji vlastně vnímal. V těchto místech to byla dobrá řeka s temnou neklidnou hladinou a nekonečnými vlnami, plynoucí pravidelně jako roční období. Protější břeh byl asi v délce sta yardů vyrovnán a byly v něm vyhloubeny corraly, střežící klády do té doby, než nastane drawe. (Pzn. překl. Období, v němž na jaře po odchodu ledu a pole. co hladiny řek sloupnou, odplouvají kmeny stromů po proudu na svá stanoviště.) Pár yardů po proudu čněly ze země kůly, držící lana prámu. Velká voda je pravidelně odnášela, ale lidé je pokaždé postavili znovu. Právě v této chvíli bojoval Jeremiáš Satead na své pramici s poměrně silným proudem. Přepravoval na druhý břeh asi půl tuctu traperů. Vítr sem přinášel jejich křik a chraplavý hlas harmoniky.

Přímo před Zakyrem se připravoval na svou říční cestu vor. Připlul sem z východu a nesl celou rodinu: muže, ženu, dva odrostlé chlapece a malou holčičku. Uprostřed voru si rodinka postavila stan. Z obrovské hromady zavazadel vyčnívala rukojeť pluhu.

Lidé tomu muži radili, aby zůstal na zemi, než přejdou záplavy. Přesto se vydal na cestu. Za každou cenu chtěl doplout k Otcí vod a poté se vydat parníkem k severu. Slyšel, že na Západě je panenská půda. A tak sjížděl Ohio, jen aby nezmeškal loď. Neustále jen opakoval:

"Mayflower vyjíždí z pevnosti Cairo 18. května. Musím si pospíšet."

Bylo zbytečné toho člověka přesvědčovat, bylo zbytečné mu říkat, že mu zbývá sotva polovina času, kterého je třeba k dosažení Caira, Slepě se vydal na cestu po řece, kterou ani neznal. Vyrázil s celou rodinou, hnán nějakým tajemným démonem.

Zakyr chápal toho muže, jehož jméno nikdy neslyšel. Roztržitě sledoval všechny přípravy k odjezdu. Když vor opustil břeh, zhluboka si povzdechl. Křehké plavidlo se chvilku zmítalo uprostřed vln a vírů, poté se dostalo do správného proudu a rychle se vzdalovalo. Muž se vší silou opíral do sochoru. Vor míjel vyrovnané hranice dřeva lemující řeku, pak kancelář výkupny kožešin, podjel lano od pramice a zmizel za ohbím řeky, pohlcen nenasytným lesem. V té chvíli pokleslo několik zahálčivých paží, jež zdravily odjíždějící.

Nastal večer, halící předčasně do noční tmy vody Ohia. Lesy potemněly. Na západě čněl nad vrcholky stromů vysoký kopec. Byl krásně nafialovělý a podobal se mohutnému pučícímu výhonku, který nadzvedl kus šedavé země. Nebe mělo v těch místech něžnou růžovožlutou barvu, do níž se zadíralo pár ostrých horských štítů.

V Ohio Springu zapalovali lidé louče a petrolejky. Na cestě se prolínal křik a smích z krčmy s kroky těch, kteří se k ní loudali. V kovárnách na konci Ohio Springu utichly písňe kladiv a skalní stěny v zátoce zmizely ve tmě.

Zakyr zůstával bez pohnutí. Seděl na stejném místě opřen o kůl a zvolna klátil nohama, spuštěnýma z břehu.

Během dne tudy prošla spousta lidí: drsní trapeři, plavci, rafter jejichž svaly připomínaly spleť kořenů, vyzáblí kolportéři, indiánští zvědové a pocestní. (Pozn. překl. Rafter byl vorař, pomáhající kácet stromy a dopravovat je po řece do určených míst.) Letmo pohlédli na Zakyra, nic víc. Ihned spěchali dál, jako by i oni cítili vinu. Nábřeží a jeho přístaviště bylo teď pusté. Po zemi se válely růžově žhnoucí odpadky z brusírny a nocí se šířila vůně dýmu. Nedaleko na sebe doráželi dva psi. Kolem hromad prken procházelo několik mužů. Byli to lovci bobrů, vracející se z Hecklyho krámu. Zakyr je neviděl, ale slyšel, že mluví o kožešinách. Pak se hlasy ponenáhlu nořily do tmy, ztrácely se v dálce, až posléze zmlkly docela. Jako louče uhašené větrem.

Rozhostilo se ticho, občas jen rušené hlasy, jež sem zaléhaly z výkupny kožešin a z Hecklyho skladiště. Chvilími vyrazil z krčmy hlučný smích, odrážející se ozvěnou od skal uzavírajících Ohio Spring.

Zakyr hodil do vody oblázek, vstal a protáhl se. Na okamžik se zahleděl k druhému břehu, kde kadeře pěny jako rozčuchané skalpy vířily okolo kůlů u přístavní hráze. Po řece plul kmen, čeřící vodu spoustou svých kořenů.

Zakyr se domníval, že hluk, který slyšel, působí plující strom. Jenže jak se strom vzdaloval, stával se hluk stále zřetelnější, jasnější a pravidelnější. Ozýval se přibližně padesát yardů za plujícím stromem. Zakyr si uvědomil, že se blíží někdo na kánoi.

Dřevorubec se rozběhl podél třídírný. Bylo chladno a z budovy vycházela vůně ohně, prosycená pachem lidí, kteří tu celý den pracovali. Proděravělá podlaha vrzala pod Zakyrovými bosými nohama. Na konci nízké přístavní hráze se zastavil a zíral na temnou hladinu. Pádlování už nebylo slyšet.

Pak se náhle objevila kánoe jakoby vyvržená tmou. Seděl v ní jediný muž a měl co dělat, aby se dostal z proudu.

Zakyr sáhl do kapsy, rozškrtnul sirku a zapálil nádobu se smolou, jež byla řetězem připoutána k sloupu od převozního lana na konci přístavní hráze. Plamen prudce zazářil chvějivým světlem.

"Vyhod' lano!" zvolal Zakyr.

Z mužových rukou vylétlo kožené lanko a Zakyr je omotal kolem kůlu.

"V pořádku," poznamenal.

Kánoe se obrátila proti proudu. Protože na ni voda narážela z boku, začala se nebezpečně naklánět. Zakyr radil: "Vystup, člověče, nebo se potopíš!"

Muž v kánoi se zasmál. V matném světle, tlumeném nárazy větru, se zaleskly jeho zuby. Řekl:

"To je v pořádku, příteli. Tenhle proud byl člověku čert dlužen."

"To máš pravdu," souhlasil Zakyr.

Pomohl cizinci vylézt na břeh. Oba muži se vzájemně prohlíželi.

Zakyrovi stačil jediný pohled, aby zjistil, že muž je střední postavy, že má plavý vous a bohatou kštici nad vpadlými očima, na sobě že má kožený oblek s trásněmi a na hlavě liščí čepici s ohonem

vzadu a čumákem vpředu. Povšiml si i dvou pistolí za opaskem, dýky v dřevěném pouzdře a dlouhé pušky, o niž se muž opíral.

Cizinec snášel prohlídku s úsměvem. Pak se obrátil k řece a po chvíli pravil:

"Je to dlouhá cesta od řeky Kanawha.**

Zakyr přisvědčil:

"Dlouhá cesta, opravdu."

"Trvala dva týdny. Ještě že už skončila, kánoe je jako cedník."

"Dobře, že skončila," souhlasil Zakyr. "Všiml jsem si, že tvá loď je ve špatném stavu. A také jsem zjistil, že v ní nemáš žádné kožešiny."

Cizinec se obrátil a jeho pátravý zrak se zabořil do dřevorubcových očí. Řekl:

"Jmenuji se Corrado Rocknel. Nenašlo by se tu nějaké chráněné místo, kde bychom si mohli v klidu popovídat?"

"Takových míst je tu hodně, ale jsou už obsazená. Můžeme si docela dobře promluvit i zde. Potřebuješ ode mě něco, Corrado Rocknele?"

Muž se znovu usmál:

"Jestli chceš, můžeš mi říkat Corrado, Zakyre. Strávíme spolu dlouhý čas."

Zakyrovo srdce se rozbušilo. Ovládl svou náhlou radost a zeptal se: "Ty víš, jak se jmenuju?" Corrado přikývl a pravil:

"Znám tvé jméno i tvůj příběh, Zakyre Olku. Je to skličující příběh. Slyšel jsem jej cestou k pramenům Kanawhy. A tak jsem se vrátil."

Zakyr učinil několik kroků a zahleděl se na temnou vodu. Jeho vlasy zářily ruději než lampa na konci kůlu. "Kdo ti to řekl?" zeptal se.

"Traper Zeke. Vyprávěl mi o tom, když jsme jednou společně jedli u řeky. Povídal, že asi před měsícem se objevil medvěd, který ti zabil otce i ženu."

"Je to tak," zašeptal Zakyr. "Co ještě říkal?"

"Povídal, že i ty jsi měl zraněnou nohu a že ti dávali obklady ze šalvěže. To je dobrý lék. Tehdy jsem si řekl: Zakyr není z těch, kteří by umírali, když jim grizzly provede takovýhle kousek. Ten se rychle

vzpamatuje. A vypraví se za medvědem, protože muž nemůže jednat jinak. K takovému lovu však bude potřebovat pomocníky... a třeba dá i odměnu za zabití medvěda. Tohle jsem si řekl a přijel jsem."

Protože Zakyr k němu stál dosud zády a neodpovídal, Corrado pokračoval:

"A tak jsem tu. Celé Ohio zná tvou sílu a ví, jak umíš kácet dříví.

Ze stromů, jež jsi se svými raftery pokácel, stavějí si domy lidé až v Mongahele a dokonce prý až v Cincinnati. Řekl jsem si: Zakyr je dřevorubec a ne lovec, Bude potřebovat pomoc. Už se ti někdo přihlásil?"

Zakyr se obrátil. Potřásl svou hřívou: "Ne. Přišel jsi první, Corrado."

Corrado se posměšně ušklíbl. S pohrdáním pohlédl směrem k Ohio Springu a plívl na zem: "Copak tu nejsou žádní chlapi?"

Zakyr se krátce zasmál a položil klidně paži na Corradovo rameno.

"Ale jsou," pravil. "Jenže mají na práci jiné věci. A ten grizzly se jmenuje Devilpaw."

"Vím. Znáám jeho pověst stejně dobře jako tvůj příběh, Zakyre."

"Včera jsem tady prohlásil, že kdo zabije medvěda, dostane tisíc dolarů."

Corradova tvář se zkřivila a oči se mu divoce zatřpytily. Pak jako by se zastyděl, odvrátil hlavu. "Dobrá," poznamenal.

Zakyr sraštil čelo. Všiml si záblesku v Corradových očích. Chvilí nic neříkal a pozoroval muže, který sotva přišel, už mu nabízel pomoc, který, jak se zdálo, všechno věděl a znal a kterého v tomto okamžiku ze všeho nejvíc zajímalo Ohio Spring ponořené v temnotě. Cítil podivný zmatek. Až doposud byla celá věc poměrně jasná. Zabije medvěda, který roztrhal Tiu a Jedediáše. A to bylo vše. K pomstě však nutně potřebuje pomoc. A když mu první člověk přijde tuto pomoc nabídnout, nemá z toho žádnou radost.

Co je divného na tom, že Corrado zná jeho příběh? Spousta lidí jej zná. Ale na tom člověku mu vadilo cosi jiného, těžko definovatelného; cosi, kvůli čemu jeho nabídka působila divně, podezřele, nesympaticky.

Konečně se Corrado obrátil k Zakyrovi a řekl:

"Tisíc dolarů, to mi vyhovuje. Jsem rád, Zakyre, že pro tebe budu moci ulovit Devilpawa."

V té chvíli Zakyr pochopil, že tenhle člověk s potměšilým pohledem se neplavil dva týdny po řece jen proto, aby pomohl jinému člověku a aby své paže a svou pušku dal do služeb ušlechtilé věci. Pochopil, že Corradovu kánoi hnala po řece vůně peněz. Věděl, že to není dobré. Nicméně pravil:

"Půjdeš s námi, Corrado Rocknele. Se mnou a s těmi, kdo se k nám budou chtít přidat."

Corrado se usmál. Dovedl se usmívat až neobyčejně snadno.

"Dobrá," pravil. "Mohu se tu někde napít a vyspat?"

"Tamhle v krémě najdeš, co potřebuješ. A zůstaneš tam, dokud tě nezavolám. Bude to v nejbližších dnech."

Corrado se znovu souhlasně usmál. Přistoupil k přístavnímu kůlu, poklekl a vytáhl svou dýku. Jedním rázem přeťal kožené pouto

držící kánoi a opět vstal. Okamžik pozoroval nespořádaný tanec zpo-
la potopeného člunu, a poté co zmizel ve tmě, řekl:

"Bud' zdrav, Zakyre!"

Vzal pušku a hodil si ji na rameno. Pružným krokem se vzdalo-
val.

Zakyr stál dlouho na břehu řeky a v uších mu dozníval slábnoucí
krok na dřevěné podlaze spolu se siluetou rozhodně kráčejícího mu-
že. V hloubi nitra mu cosi říkalo, že není všechno tak, jak by mělo
být. Pak zamířil ke skladišti, aby se tam vyspal. Nemůže koneckonců
chtít, aby každého poháněl tentýž neuhasitelný hněv jako jeho.

Lampa tam prskala po celou noc.

II

Toho roku sužovala celé Ohio krutá zima a jaro bylo v nedo-
hlednu. Koncem března ležela ještě Vysočina pod sněhem, jenž po-
krýval mrazem rozpukanou zemi a v girlandách visel na nízkých vět-
vích borovic. Když se slunci podařilo prorazit šedivou pokrývku níz-
kého nebe, nemělo už dostatek sil, aby dorazilo až k zemi a prodralo
se hustou spleť lesních stromů. Zdálo se, že je z toho samo zmatené.

Přesto však pěnice zpívala svou chválu nového života a divoké
husy odlétaly ve spořádaných útvarech k severu. Někteří trapeři za-
slechli v houštinách dokonce sojku.

Led a mráz svíraly však potoky ve svých chladných krunýřích.
Byl to důkladný krunýř pokrytý neúprosným sněhem, tu a tam po-
psaným zvířecími stopami. Taktak že bylo pod tou lesknoucí se po-
kryvkou slyšet zurčení vod.

Jaro bylo zpožděné a v důsledku toho se v okolí vesnic objevo-
valy početnější vlčí stopy. Rodiny těchto hladových šelem se s neu-
věřitelnou drzostí přibližovaly do nebezpečné blízkosti stavení. Často
se uprostřed noci ozvalo vytí vůdce smečky, který přivolával ostatní
členy rodiny k nějaké zdechlině. V takové chvíli muži procítali, use-

dali na postelích a bezděčně pohlíželi na stěnu, kde byla zavěšena puška.

Vlčice čekaly mlád'ata, a opožděné jaro je zneklidňovalo na nejvyšší míru.

Minul duben a nepřinesl sebemenší změnu. Noci byly plné vlčího vytí.

V květnu se pak nebe na východě zamodralo a během několika dnů tato líbezná barva vytlačila bez milosti všechnu šed'. Vítězné zářící slunce ze samé radosti nad tím nedočkavým uvítáním zalilo celou zem svým ohněm. Sněhové podušky, spočívající na schýlených větvích, se jedna po druhé rozpadaly a podobny těžkým přezrálým plodům jakoby z rozmaru klesaly na zem, zatímco osvobozené větve se narovnávaly a stromy děkovaly pokyvováním hlav.

Když se utiřil vítr, rozhostil se nad celým Ohiem nesmírný klid a mír.

Les se zčistajasna rozezvučel tisícerem zvuků plných Optimismu. Pod ledem zpívala voda a v lese rozjívění ptáci, dovádějící ve větvích. Rozmrzávající prameny spokojeně předly. Fialové a růžové horské hřbety se prodíral ze zajetí sněhové příkrývky. Z obrovských krápníků na skalách kapala voda. Vodopády, které zima srazila na kolena, nadouvaly své svaly a trhaly průsvitné řetězy, poutající jejich vlny. Ty se pak, volné, chutě vrhaly dolů z temen hor.

Rozesmáté slunce se od rána do večera bavilo dováděním s mráčky, které sem náhodou zabloudily.

Přesto však, že zima ustupovala, opravdové jaro nenastalo. Lidé z lesa věděli, že tři slunečné dny jaro neudělají. Pravda, slyšeli, jak si voda brouká pod ledem, viděli ustupující sněž; věděli však, že zdaleka nebylo řečeno vše. Šlo spíše jen o tichou, nesmělou nabídku.

Ohio Spring se rozkládalo na levém břehu řeky. Původně to bylo místo, kde se scházeli zálesáci a lovci bobrů, tábořiště, kam se v prvním ročním období (jež platilo za poslední období lovecké) uchylovali ti, kdo strávili dlouhé měsíce v lesích mezi Indiány a věděli, že tu naleznou několik bělochů. Potom tu Ashley Combany vybuodovala výkupnu kožešin, kde mohli trapeři vyměňovat své úlovky za peníze.

Krátce nato se v místě usadil jistý Heckly nabízející způsob, jak peníze Utratit, a vzápětí po něm i O'Steven.

Když se pak starý Jedediáš Olk dal se synem do kácení stromů několik mil proti proudu, řeka se změnila. Nejdříve tu vyrostla - téměř ze dne na den - dřevěná stavba skladiště, přilepená k nábřeží, postavenému ze stejného materiálu. Nato muži vyhloubili v březích corraly a směrem po proudu postavili přístaviště. Každoročně se tu pak na volné řece plavilo dřevo, bylo slyšet sekery zatínající se do kmenů a cítit vůni spalované kůry. Svě jméno dostalo Ohio Spring podle schůzek traperů a dřevorubců, k nimž tu každoročně docházelo.

Bez Jedediášových a Zakyrových rafterů by Ohio Spring zůstalo navždy obyčejnou výkupnou kožešin spojenou s obchodem a krčmou, odsouzenou k smrti a zapomnění a jednoho dne pohlcenou divokou přírodou. Jenže klády sem připlouvaly rok co rok. Po obou březích řeky vznikla dřevorubecká stezka, vedoucí z Ohio Springu do South Easteru. Nikoli jen ledajaká pěšina prosekaná houštím, nýbrž skutečná vlečná stezka, která za příznivých podmínek umožňovala koním vyprostit putující klády uvíznuvší na vyčnívajícím pařezu.

Tato stezka se táhla po proudu až k Mississippi!

Ohio Spring vyrostlo jako houba po dešti. Konvoje klád, ať už plovoucí po řece, či tažené spřežením volů po zemi, putovaly do vnitrozemí a k hranicím. Usazeno v hloubi přirozené zátoky - jako dvousetyardový zářez vklíněný do šedého horského masívu - Ohio Spring se mohlo pochlubit pramicí, stádem volů, kovářskými dílnami se stany pro kováře, obchodem s krčmou - pravidelně zásobovanými - výkupnou kožešinou a třídírnou. V místě žilo trvale na padesát mužů, ve zvlášť příznivém období se jejich počet zdvojnásobil. A to bylo až dost.

A od doby, co početná skupina Irů vyhloubila Erijský kanál, plavilo se po řece stále více vorů. Vorů s celými rodinami sdílejícími týž strach ze zpoždění, jejichž příslušníkům zazářilo v očích zvláštním světlem pokaždé když zaslechli slovo Západ.

Takové tedy bylo Ohio Spring na počátku onoho května roku 1829.

Sotva se Zakyr probudil, poznal okamžitě s naprostou jistotou, že přišlo jaro. Cítil je. Vánek, který procítl zároveň se sluncem, mu přinesl jeho nedefinovatelnou a neviditelnou vůni. Vůni obnoveného života.

Zakyr se rozhlížel po široké zátocě chránící Ohio Spring po něčem, co by mu mohlo jeho dojem potvrdit, až spočinul jeho zrak na vysoké, drolící se šedavé skále, po jejíž jižní straně se rozlévalo vycházející slunce. A právě tam na té skále našel, co hledal: stékající vodu, jež se vsakovala do drsného povrchu. I když slunce zatím jen rozespale zíralo, chlad ustupoval a bylo zřejmé, že časem vyklidí definitivně pole. Voda zurčela po kamenech a mizela u paty útesu v štěrkoví mezi šípkovými keři, divokými jeřáby a temně zelenými ostrůvky kapradí. Nad zálivem prolétl štěbetající pták a ztratil se v korunách stromů za krčmou.

Zakurovi bylo dobře, uvolněně. Ani vzpomínka na včerejší setkání s Corradem, která mu prolétla hlavou, nemohla narušit ten pocit pohody. Zakyr se radoval, protože věděl, že s nadcházejícím jarem se bude moci konečně vydat na lov toho prokletého medvěda.

Celé dopoledne se Zakyr procházel po Ohio Springu; poprvé od svého příjezdu. Jeremiášovi pomohl převést několik mužů na druhou stranu. Tam si prohlédl ještě prázdné, zamrzlé corraly a vrátil se zpět. Vydal se ke kovářům, přihlížel, jak vyrábějí káry a připevňují obruče na kola a vdechoval vůni žhavého železa.

Nadarmo se snažil s několika dalšími muži varovat jednoho blázna, který se chtěl dostat přes řeku s třemi kravami, aby se mohl pěkných pár mil na západ usadit v kraji Irokézů. Když si nedal říci, pomohl mu Zakyr na druhý břeh a znovu se vrátil nazpět.

Zakyr se živě bavil s raftery z třídírny a ti mu naslouchali s nelíbeným potěšením. Každý, kdo ho měl rád, se na něj usmíval - takže se usmívali všichni. Nejedna z mužů se otevřeně rozhovořil o Devil-pawovi a blížícím se lovu. Další se vyptávali, zda se lov skutečně bude konat a litovali, že nemohou být při tom. Na jejich rozumné námitky odpovídal Zakyr uklidňujícím úsměvem jako člověk, který se umí dorozumívat především srdcem.

Nějaký muž mu nabízel své služby, ale Zakyr odmítl, protože ten člověk byl opilý.

Krátce před polednem přistál u nábřeží vor, vítán radostným pokřikem. Plavil se na něm starší muž s dvěma chlapci. Neměli téměř žádná zavazadla. Jako všichni, kdo tu přistávali před nimi, prohlašovali, že mají namířeno k Missouri a hodlají pokračovat dále k Yellowstone. Nikdo se nesmál, nikdo nezavtipkoval, neboť tato věta se tu v poslední době ozývala tak často, že ji lidé začínali brát vážně.

Zakyr se muže vyptával, zda na Vysočině už pukají ledy. Dověděl se, že nikoli. Cesta z Buffala do Erie, uváděl muž, trvala měsíc. K řece se dostali před dvěma dny. Zakyr se také vyptával, zda neměli potíže s Indiány, a muž odpověděl, že nepotkali ani jednoho. Po tomto ujistění dostal muž přezdívku Šťastlivec.

Malý muž jménem Ok, který provázel Zakyra na cestě do Ohio Springu, sestupoval krátce po poledni po cestě vedoucí od krčmy. Zamířil rovnou do výkupny kožešin, kde mu řekli, že Zakyr je u řeky a že se mu v noci vrátila řeč.

Ok se vydal k nábřeží a opravdu tam zastihl Zakyra. Seděl opřen o přístavní kůl, nohy volně spuštěné, a upřeně hleděl na řeku. Slunce

dopadající kolmo na vodu rozhazovalo po hladině tisíce záblesků. Lesy byly temné a vlahé.

Ok odložil pušku na prkna a posadil se k Zakyrovi. Také on se na okamžik zahleděl na řeku. Byl opravdu maličký, postavou připomínal dvanáctiletého chlapce. Vedle Zakyra doslova zanikal. Jeho kulatá tvář byla pokryta nepravidelným porostem černých vousů, jeho vlasy dávaly velmi provokativně najevo, že pohrdají hřebenem. Na sobě měl dlouhý kabát a kožené kalhoty, zdobené nekonečnými třásněmi.

Po několika dlouhých minutách ticha se ozval Zakyr: "Blíží se jaro, Oku. Ráno jsem je cítil ve vzduchu."

"Větvemi se prohání dobrý vítr a slunce je jasné," souhlasil Ok. "To je dobré."

"Vyptával jsem se toho muže, co sem dorazil po řece. Říká, že na Vysočině led ještě drží, ale já si myslím, že se nedíval dost dobře. Není to člověk řeky ani člověk lesa. Ledy už musely puknout."

"Přál by sis to, že?"

Zakyr se usmál:

"Ano, Oku. Určitě už musely puknout."

"Určitě. V corralech na druhém břehu už popraskaly."

Zakyr se souhlasně zašklebil a řekl:

"Pozoroval jsem řeku. Hledal jsem první kry... ale nemá to smysl. Zatím nebylo nic slyšet."

Pak začal klátit nohama a už nepromluvil. V očích mu to však vesele blýskalo. Jeho divoká hříva se ve slunci rozhořela velkolepým požárem. Když se jeho nohy sdostatek nakývaly, Zakyr se zeptal:

"Chceš mi něco říci, Oku?"

"Ano."

"Poslouchám tě."

"Zakyre, najal jsi včera večer muže jménem Corrado, aby se s tebou vydal na lov Devilpawa. Ten člověk se mi nelíbí."

Zakyr vrhl na maličkého Oka krátký, udivený pohled. Potichu poznamenal:

"Ten muž půjde na lov se mnou. Nikdo jiný se zatím nepřihlásil. Ty, Oku, se mnou nepůjdeš. Tak proč odsuzuješ mou volbu?"

"Nešlo o žádnou volbu," usmál se Ok, "Vzal jsi, co ti přišlo pod ruku."

Pak pokračoval vážným tónem:

"Říkám ti, že je to špatný člověk. A tvrdím to proto, že už jsem lovil medvědy, kdežto ty ne. Corrado na medvěda kašle. Jde mu jen o peníze. Je to člověk, který miluje peníze. A to není dobré. Včera večer hrál v krčmě s několika trapery. Hrál dlouhé hodiny, a když trapeři odešli, byli bez peněz."

Zakyr mávl mrzutě rukou a svrástil obočí.

"Třeba měl štěstí ve hře," pokusil se namítnout.

"To bych neřekl," pravil Ok. "Myslím, že to s kartami umí. Až moc. Když vyhrál, zaplatil všem pití, ale aby vrátil peníze těm oškubaným, to ne. Také dělal kouzla s kartami a přál bych ti, Zakyre, vidět, co dokáže za zázraky! Sem tam někdo zanađával, ale nikdo nehnul prstem, protože zaplatil rum. Jestli dnes v noci bude zase hrát, nevyjde odtud živý. Lidé z Ohia se nedají odírat."

"Opravdu si myslíš, že je to profesionální hráč?"

"Kromě jiného... Má chuť na tvých tisíc dolarů."

Zakyr se zatvářil starostlivě. Chvilí mlčel, snášeje pátravý pohled malého muže. Pak řekl:

"Chci říci jen tolik, Oku. Najal jsem toho člověka a dané slovo platí. Doufám, že toho nebudu litovat a že se ten chlápek nenechá zabít, dřív než vyrazíme. Dost možná, že jsem včera večer jednal neuváženě. Ale dané slovo platí."

Ok potřásl hlavou.

"Jak myslíš. Pánem jsi ty, Zakyre. Já tě jen varoval. Nic víc."

"Děkuji ti, Oku."

Malý muž sebral pár dřevěných odřezků a házel je do vody. A právě v tom okamžiku sem dolehlo z velké, převelké dálky temné zadunění. Zakyr vyskočil. Ok právě tak. Natáčeli hlavy, aby lépe slyšeli, a na ústech se jim oběma objevil týž neurčitý, trochu pochybovačný úsměv. Také muži z třídírnny, před výkupnou kožešin a na nábřeží stanuli se zatajeným dechem jakoby zmrazení.

V té chvíli přinesl vítr zcela zřetelně nový tlumený výbuch, pak další a ještě další. Hřmění nekončilo. Připomínalo temný, přerušovaný a nepravidelný rachot.

Ze všech stran se pojednou ozval smích, značící konec dlouhého čekání. Zakyr, celý šťastný, hleděl k severu a šeptal:

"Slyšíš, Oku? Slyšíš to?"

"Slyším," vydechl mužiček.

Zakyr začal křičet a jeho hlas splýval s desítkami ostatních.

"Pukají ledy! Řeka se hýbe! Už je opravdu jaro! Ve vzduchu i ve vodě! Led praská!"

To bylo konečně opravdu dobré znamení. Muži na ně čekali tak dlouho, že teď samou radostí jen blábolili. Všichni v Ohio Springu se smáli a rozprávěli šťastné úvahy. Ti, co zaslechli výbuchy jako první, běželi to oznámit lidem v krčmě nebo v jiných staveních. Také oni pak vybíhali vstříc slunečním paprskům, naslouchali, smáli se a vzájemně se poplácávali po ramenou.

Kdesi daleko za lesy pukaly ledy. Nastávalo jaro. Lidé v duchu viděli, jak se ten tuhý krunýř nadouvá a praská. Viděli také obrovské kry unášené vítěznou řekou a plni vnitřního rozechvění se opájeli radostí.

Když se oba dosyta naposlouchali vzdáleného hřmění, položil Zakyr Okovi paži na ramena. Šťastně pravil:

"Já to cítil od rána. Pojď, Oku, sedneme si tu a počkáme na první kry."

Zaujali místa, která před několika minutami opustili. Nic se neměnilo. Upírali zraky k ohybu řeky na konci zátoky, tam, kde vody mizely v sevření skal a hustého lesa. Zdaleka jen nedoufali, čekali potvrzení zcela nepochybného slibu.

Teprve Oková otázka přiměla soustředěného Zakyra odtrhnout zraky od řeky.

"Opravdu se chceš vypravit za tím medvědem, Zakyre?"

Ryšavý dřevorubec se zachvěl. Pod lícními kostmi se mu na chvílku objevil malý, chvějící se sval. Celý bledý pravil:

"To je nesmyslná otázka, Oku. Na to se mě už neptej ... Devil-paw mi zabil otce a Tiu, mou manželku. Málem dostal i mě. Myslím

si, že Bůh ve své moudrosti mě nechal naživu proto, abych pomstil ty dvě vraždy."

"Zakyre, Devilpaw nosí právem své jméno. Ten starý grizzly je přímo ďábel! Budeš potřebovat hodně sil, abys zabil medvěda, na kterého si netroufnou ani Indiáni."

"Cítím se hrozně silný, Oku. A toho zlořečeného medvěda zabiju, to ti povídám!"

"Dobrá, Zakyre. A kvůli tomu opustíš dřevo v nejtěžší chvíli, právě když začne dravé. Ve chvíli, kterou máš nejraději. Když přichází velká voda."

Zakyrův pohled změkkl. Pravil:

"Já vím, Oku. Já to vím. Ale zůstaneš tu ty a rafter. Spoléhám na vás. Tohle jaro jsem cítil jako žádné jiné. A to je rozhodující. Potřebuje."

"Rád věřím. Nic ti nevyčítám," usmál se Ok.

Jakoby na omluvu potřásl Zakyr svou lví hřívou:

"Je to ...je to hluboko ve mně. Nemůžu jinak, Oku. Je to ve mně."

Odmíchl se, smutný a nešťastný, že nenalézá slov, která by mohla

lépe vyjádřit jeho pocity.

Tehdy dospěl Ok k přesvědčení, že Zakyr jde za správnou věcí. Znal Jedediášova syna odmalička, a podle toho, jak se teď choval, věděl, že jeho slova vycházejí přímo ze srdce. Řekl:

"Věřím ti... Zakyre, včera dorazil do Ohia muž, který povede tvůj lov. Očekává tě." Zakyr se překvapeně otázel:

"Celý čas jsem pozoroval řeku. Nic mi neušlo. Proč mě ten muž nevyhledal? Víím jen o Corradovi."

Ok se shovívavě usmál:

"Ten muž nepřiřpl po řece. Není to člověk řeky, ale lesa. Vyzná se v něm lépe než kdokoli druhý. A nepřišel za tebou, naopak ty budeš muset jít za ním."

Zakyr ztrácel trpělivost. Ok se tvářil tajuplně a to ho silně dráždilo.

"Kdo je ten muž?" zabručel.

Ok si dal hezkou chvíli načas než odpověděl.

"Jmenuje se Malkija. Také se mu říká Starý řečník."

Zakyr cítil, jak se v něm rozlévá nadšení, důvěra a síla.

Bože, Malkija! Traper Malkija!... Lidé mluvili o Malkijovi tak, jako se hovoří o větru, slunci či zemi, ale to co si o něm vyprávěli, bylo úžasnější než všechny západy slunce světa.

"Zajdu za ním, jakmile přejdou první kry," slíbil Zakyr.

Nutil se do lhostejného tónu, ale v jeho hlase zaznívala opravdová radost.

III

Přibližně sto kroků proti toku Ohia se cesta rozdělovala a šplhala za mohutnou šedivou skálou, která tu čněla jako obrovitý ostroh. Právě v těchto místech končili koně svou cestu a lidé je tu odstrojovali. Volní šli pak koně sami až do stájí, zatímco kolem nich pluly klády, na okamžik se vzpínající ve zpěněné vodě. Tak to probíhalo odjakživa a nebylo důvodu, proč by se na tom mělo něco měnit.

Koně si během doby na tento postup zvykli a sami se zastavovali v místech před stoupáním. Člověk zde přetínal pomyslnou pupeční šňůru spojující zvířata s plujícím dřevem, a ta získávala chvilku oddechu před odchodem do stájí. Koně tu postupem času vytvořili uprostřed hustého porostu pár kroků od řeky mýtinu. První kůň, který se tu zastavil, okousal nejnižší větve keřů, aby se posílil před výstupem. Následující se pochopitelně přidali a záhy byly ohlodány další keře a stromy. Jak mýjely dny a přibývalo zastávek, vznikla v houští paseka, polokruhová planina s udusanou půdou, jakýsi jazyk v zeleni, stíněný větvemi vysokých stromů, uniknuvších koňské chuti.

Lidé přicházející z Vysočiny si tu častokrát v noci rozdělávali oheň, jak o tom svědčila hromada popela uprostřed mýtiny.

Právě toto místo si vybral Malkija, kočovník lesa, zvaný také Starý řečník.

V celém Ohiu, na celé Vysočině a možná ještě dále nebyl jediný člověk, jenž by neznal traperu Malkiju. Přesněji řečeno, jenž by neznal Malkijův příběh, protože k poznání Malkiji člověka by musel trávit život v lesích, musel by se jako vítr prohánět po horách, v zimě po severních a v létě po jižních a západních, slovem, musel by po celý rok běhat vytrvale po cestách, jež jsou co nejvíce vzdáleny od civilizovaných měst. Jen málokdo byl ochoten vést takový život přičící se zdravému rozumu. Většina se potulovala pouze Vysočinou, i když někteří tvrdili něco jiného.

Ten příběh však znali všichni. Šířil se zároveň s větrem, připlouval s vodou řek, právě tak jako příběh dřevorubce Zakyra. Dosahoval a šířil se však mnohem dál, neboť pro Malkiju řeky neměly konce - jako jej nemá skutečné přátelství -, a protože tento muž žil, jako žije vítr. Ten příběh se vyprávěl v každém čase, ráno jako večer, kdykoli se naskytla příležitost k vyprávění, a okouzlené děti mu nábožně naslouchaly s otevřenými ústy, s rozzářenýma očima a s úsměvem, který jim vyrostl na tváři jako měsíc na obloze pokaždé, kdykoli jen zaslechly jméno Malkija. Příběh zabloudil i k táborovým ohňům uprostřed hlubokých lesů, stejně jako vesele zurčel v potocích nedaleko schoulených mužů a spících koní. Zazníval při popíjení rumu v zakouřených krčmách, kde jediné slovo nachází stovky ozvěň. Zachytil se i břehů řek u různých vesnic a odtud pak měl otevřenou cestu dokonce až k samému Otci řek.

Tak se rodí legendy. Tak se například vyprávělo, že Malkija si sušené maso připravuje tak, že místo solí je prosypává zvláštními druhy koření.

Malkija seděl u řeky na vyhřátém kameni a pobaveně sledoval let malého černého ptáčka, který zmizel v houští u břehu. Řeka už byla temná. Slunce zvolna klouzalo za růžovou horu, tyčící se nad lesem jako šaškovská čepice.

Zdola od Vysočiny sem občas doléhal dunivý praskot, s nadcházejícím večerem stále řidší, neboť zvolna přituhovalo. Tvrdé bělostné ostrůvky ledu poskakovaly na vlnách a občas do sebe ve vířící pění hlučně narážely.

Za traperem seděli na bobku dva Indiáni, kouřili dýmky a hleděli upřeně do ohně. V hloubi mýtiny spásalo s velkou chutí listí keřů

několik koní se svázanýma nohama. Tři byli jízdní a dva nákladní, všichni bez postroje.

Do naprostého ticha zněla jen ukolébavka vody a šepot větví laskaných větrem. Pojednou však malý černý ptáček zčistajasna ukončil svou komickou procházku po dlouhé větvi, vyrazil kratičký výkřik a uletěl.

Ani Malkija ani Indiáni se nepohnuli. Slyšeli, že nahoře po cestě se kdosi blíží a rozhrnuje suché listí. I přes hukot řeky zaslechli kroky, které se na okamžik zastavily, aby pak s tím větší rozhodností pokračovaly v cestě.

Když příchozí stanul za jeho zády, Malkija se ihned neotočil. Sledoval dvě velké ledové kry a čekal, jak dopadne střetnutí, k němuž mezi nimi muselo dojít. Prudký náraz, provázený závojem pěny, skýtal krásnou podívanou. Teprve potom se Malkija zvedl, pohlédl na hosta - a usmál se, protože muž stále ještě hleděl na třštící se led.

Jejich zraky se setkaly. Byl to prostý, upřímný a otevřený pohled, který jim přinesl vzájemné uspokojení. Malkija natáhl pravici a řekl:

"Ty jsi Zakyr, dřevorubec. Poznávám tě podle vlasů. Věděl jsem, že je máš ryšavé."

Ze Zakyra spadl všecken ostych. Měl ze setkání hrozný strach, poněvadž Malkiju předcházela neobyčejná pověst, která ho líčila jako poloboha. Zakyr se okamžitě přesvědčil, že na traperovi není pranic božského. Byl to docela obyčejný, poměrně mladě vyhlížející dlouhán s klátivými pohyby a spíše hubený. Kůže na jeho rozhalené hrudi byla tmavá. Hranatý obličej s vysedlými lícními kostmi se ztrácel v houštině vousů. Vlasy téže barvy mu spadaly na záda a na čele byly po indiánském způsobu přidržovány stuhou z hadí kůže. Malkijovy oči byly hnědé, skoro černé, pohled měl jasný a soustředěný. Oblečen byl v kožených kalhotách s dlouhými, čistými a pečlivě srovnanými třásněmi.

Zakyr silně stiskl podávanou pravici. "Tak ty jsi Malkija," pravil.

"To jsem," potvrdil traper a potěšeně se usmál. "Zdá se, že jsi překvapen, Zakyre."

"Namouduši že jsem! Neznal jsem tě, nikdy jsem tě neviděl. Ale slyšel jsem příběhy. V některých jsi vystupoval jako mohutný stařec. V jiných jsi byl němý a v dalších tě nazývali Starým řečníkem."

Malkija pokrčil pobaveně rameny.

"Aspoň vidíš, jak se lidé mýlí a jak přehánějí. Poněvadž já nejsem ani starý, ani mohutný a mluvím. Také nejsem slepý nebo ochrnutý, jak vidíš."

"To vidím."

"Tak pojď, Zakyre. Pojď si sednout k ohni s mými přáteli." Pobídl Zakyra a sedl si k dosud nehybným Indiánům, jichž si dřevorubec do této chvíle nepovšiml. Představil je:

"Tohle Je Miši z kmene Algonkinů. A tohle Ah-ža-di-Atsi-Laku z kmene Čerokíů a jeho jméno znamená Zabíječ ryb."

Oba válečníci pozdravili Zakyra pokývnutím hlavy. Na sobě měli kožené kalhoty, na nohou měkké mokasíny. Mohutné svaly se jim leskly tukem. Lišili se pouze účesy, protože Miši nosil dlouhé

vlasý jako Malkija, zatímco Zabíječ ryb měl lebku vyholenou až na krátký pruh vlasů sahající od šíje k čelu. Zakyr lovice také pozdravil. Než odpověděl na pokynutí hlavy Zabíječe ryb, na zlomeček sekundy zaváhal. Zdálo se mu, že v Čerokiových temných zracích zahlédl záblesk hněvu. Nemohl se dlouho obírat tímto prchavým dojmem, protože Malkija pravil:

"Miši nemluví. Kríkové mu před mnoha lety vyřízli jazyk. Ode dávna se mnou loví. Je to můj přítel, právě tak jako Zabíječ ryb. Jsou to velcí muži."

"Jsem rád, že jsem je poznal," řekl Zakyr.

"Zakuřme si," pravil Malkija.

Z hrubého koženého opasku vyndal dýmku a s vážnou tváří ji začal nacpávat. Zakyr učinil totéž. Koutkem oka sledoval každý tra-perův pohyb. Překvapilo jej, s jakou vážností provádí Malkija každý sebemenší pohyb. Když nacpával dýmku, vypadalo to, jako by konal nějaký obřad, který je nezbytně nutný a který nelze provést jinak. Zakyr pochopil, že tento muž není otrokem zvyku. Tento muž žil pro život sám a nikoli proto, že žít je nutné. Tento objev neobyčejně potěšil Zakyrovo srdce.

Nějakou dobu oba muži pokuřovali a bavili se. Hovořili o nacházejícím jaru, o pukajícím ledu a o mizející zimě.

Malkija uměl mluvit. Používal krásných, prostých slov, jež měla ve větě své přesně vymezené místo. Když řekl "Ledovce přervaly lano", zněla ta věta pěkně a slova vyvolávala přesný obraz i přesný zvuk. I když se vyjadřoval vybraně a poněkud zvláštním, neobvyklým způsobem, nemělo to nic společného s povídavostí žen nebo s činností pochybných pisálků, kteří svých per užívají pro barevnou květomluvu. Nikoli. V tom to nebylo.

Malkija používal slov, která měla páteř a jež v duchu vytvářela obrazy a v hlavě zanechávala vzpomínky. Jeho řeč nebyla frázovitá a neskládala se z vět dobrých jen k tomu, aby je odnesl vítr zapomnění.

Okouzlený Zakyr pochopil, proč tomuto muži říkají Starý řečník. Když dýmky dohořely a dožadovaly se nové dávky tabáku, dřevorubec řekl:

"Jsem šťasten, Malkijo, že jsem tě poznal. Legendy o tobě vyprávějí tak zázračné věci, že jsem žasl jako malý kluk." Traper se usmál:

"Není dobré naslouchat legendám. Vymýšlejí je slaboši, kteří staví své zámky na písku, jež si sami přinášejí. I ty máš svou legendu. Setkal jsem se s ní před jedním úplňkem u kteréhosi potoka v Kentucky. Šířila se tam podle vody ústy jednoho muže lesa. Byla už hodně matná, ta tvá legenda, a tak jsem se jí ujal. Cestovala pak se mnou. Každého jitra jsem ji nacházel tam, kde měla být, totiž v mé hlavě. Sledoval jsem ji, abych tě mohl potkat."

Vyklepal dýmku o kámen a znovu si ji nacpal. Sotva poprvé vypustil kouř, pravil:

"Také já jsem šťasten, že jsem tě poznal, dřevorubče, i když pleníš můj les. S uspokojením zjišťuji, že nejsi obr z tvé legendy, ale velký a silný muž."

"Jsi tu už dlouho?"

Malkija se spěšně rozhlédl po mýtině.

"Ani nevím," pravil. "Co na tom záleží? Den, možná dva. Šel jsem prodat do výkupny výtěžek sezónního lovu a řekl jsem si, že na tebe počkám. Ve městě o tobě vyprávěl malý muž jménem Ok. Tomu jsem oznámil, že jsem zde."

"Proč jsi nepřišel za mnou?"

Malkija překvapeně povytáhl obočí.

"Nebylo přece na mně, abych ti nabízel své služby. Mohl bych tě urazit. Bylo na tobě, aby ses rozhodl."

"Přišel jsem," pravil Zakyr, "abych tu vyhledal muže. Opustil jsem dřevařský závod v plném provozu. Našel jsem jediného člověka. Jmenuje se Corrado."

"Vím. Město má tisíc úst."

S očima upřenýma na dýmku, kterou si znovu nacpával, Zakyr poznamenal:

"Ty nemáš město rád, Malkijo. Nechodíš sem často."

"Jen když musím."

Zakyr se usmál. Cítil se v té chvíli nesmírně dobře. Tak dobře a spokojeně, že ani nezaťal zuby, když ho Malkija požádal:

"Musíš mi svůj příběh vyprávět sám, Zakyre. Musíš mi povědět, co se stalo. Chci to slyšet z tvých úst a ne z úst člověka, který nic neviděl. Poskytni nám slova, abychom pak na jejich základech postavili skutky."

"Ano," souhlasil Zakyr.

Oba Indiáni, sedící bez pohnutí na bobku, stále ještě pozorovali řevavější zbytky ohně, nad nímž se šplhal tenounký pramének dýmu jako nějaký duch z dětských pohádek. Koně neustále okusovali listí, tu a tam si lehce odfrkli. Slunce zvolna klesalo k obzoru.

A tehdy počal Zakyr vyprávět, poprvé od doby, co se vše přihodilo.

"Jedediáš," začal, "byl můj otec. Byl to člověk spravedlivý a silný, nikdy jsem neviděl tak široká ramena, jako měl on. Vlasy měl ještě ryšavější než já. To on vybudoval pilu, to on porazil první strom na hranicích Vysočiny. Celý jeho život byl jeden jediný zápas. Z jeho práce a potu vyrostly domy a stavby na nábřeží, vlastníma rukama postavil říční přístav.

Znal dějiny lesa a miloval stromy, které kácel. Nikdy by nepozvedl sekeru proti mladé břízce, nikdy by nemýtil les tam, kde to nebylo naprosto nutné. Věděl a znal. Ovládl les i řeku. A museli byste ho vidět, když vedl drawé s najatými raftery. Stál na plujících vorech, neochvějný jako rudá skála, třímaje bidlo oběma rukama. A jak se dovedl s řekou bít. Byla to přátelská bitva, nesmírně tvrdá a nemilosrdná, nicméně přece přátelská. Rozuměl proudu, vírům i skalám,

O něž se tříštila voda. A to bylo dobré.

Jednou ho zrádně skrytý vír strhl z klád. Zřítíl se do vody. Chvilku se zmítal v těsném sevření divoce tančících dřev - a potom zmizel v zpěněné vodě a celý vor se přes něj převálil.

Znamenalo to jistou smrt. Raftěři pobíhali po kmenech, které se bláznivě točily v zrádném proudu a dělali vše, co bylo v lidských silách. Nadarmo. Jed je určitě mrtev,' říkali. V téže chvíli se však starý Jed objevil mezi kládami, nemožně potlučen, tvář plnou krve, jež mizela s každým úderem vlny, aby v příštím okamžiku znovu zalila jeho obličej. Uprostřed toho pekelného tance se náhle vynořil, křečovitě objímaje jeden kmen. Na jeho pokřik se raftěři rozběhli

směrem k němu, a riskující vlastní život, Jeda nakonec vytáhli z vody.

Když ho uložili na břeh, stařec se smíchem řekl: „Pěkný potvory, tyhle klády! Nenadával, nenaříkal, nic takového. Jen se smál. Kůži na hlavě měl po celé délce lebky roztrženou, přeražená žebra, zlomenou nohu a paži na hadry. A přesto se smál!

Umístili jsme ho na pracovišti v South Easteru, protože převoz byl vyloučený. Má žena se jmenovala Tia. Ta ošetřovala starého Jeda po celé léto, pak i během podzimu a zimy - té letošní. Jed se stále smál,

i když mu bylo líto, že nemůže do lesa. Všiml jsem si, jak pokaždé pozvedl hlavu, když zazněl pokřik dřevorubců, předcházející zasvištění padajícího stromu. Pokaždé se mu zaleskly oči.

Zraněná hlava a žebra se zahojily rychle, ale jinak to bylo zlé. Kost v noze nechtěla dlouho srůst - první kroky udělal otec až uprostřed zimy, a to se ještě musel o mě opírat. Nejhuř to odnesla paže. Zlomeniny se nechtěly hojit a otec touto končetinou prostě nevládl. Nevím, zda si uvědomoval, že se už nikdy nebude ohánět sekerou. Možná že ještě doufal. Nikdy o tom nepadlo slovo."

Zakyr změnil polohu. Hleděl na řeku. Vyprávění mu nepůsobilo smutek. Věděl, že není vyhnutí. Pokračoval:

"Tak přišel březen, ale stále ještě sněžilo a byla zima. Jaro se opozdilo a vlci byli čím dál nebezpečnější. Celé noci vyli, protože měli hlad. Sníh pokrýval zemi a sužoval celý les. Častokrát jsme objevili vlčí stopy bezprostředně u tábora, ale zůstávali jsme klidní, poněvadž vlci zaútočí jen zřídkakdy.

V tu dobu jsme pracovali mnoho mil od tábora na řece Akney. Po celý den, pokud silně nesněžilo, jsme káceli stromy. Pak jsme je shazovali do řeky. Proud je tam natolik silný, že led není schopen ho sevřít do svého náručí a kmeny mohou plout až ke corralům v Ohio. Stávalo se, že se rafteri vraceli do tábora až po několika dnech. Býval jsem s nimi. Nedělal jsem si starosti, neboť v táboře zůstávalo asi deset chlapů, aby chránili ženy a děti, a Tia měla pušku a dovedla s ní zacházet.

Jednou na sklonku měsíce jsme s Okem opustili pracoviště, abychom se zásobili potravinami a abychom si vyměnili asi tucet seker, které byly buď rozbité, nebo tupé. Do South Easteru jsme dorazili večer a vše bylo v pořádku.

Brousili jsme s Okem za domem sekery. Nastávala noc. Vtom jsem uslyšel jak Tia křičí."

Zakyr se odmlčel. Chvilí ticha porušil Malkija, který vážným hlasem pravil:

"To stačí, Zakyre. Už toho vím dost."

Zakyr však zavrtěl hlavou. Co začal, musí také dokončit. Člověk nikdy neopouští strom, do něhož zaťal sekeru!

"Tia křičela a já k ní běžel se sekerou v ruce. Ok mi byl v patách. Za rohem domu jsem ho spatřil. Vysoký, obrovský, temný a špinavý jako hustý dým, s tlamou, že by se do ní vešla má hlava. Stál na zadních, chrčel a těžce postupoval kupředu. Největší grizzly, jakého jsem v životě viděl! Okamžitě jsem pochopil, že je to Devil-paw.

Než jsem se mohl pohnout nebo vykřiknout, srazil Tiu jediným úderem tlapy k zemi, na deset kroků od sebe. Nepřičetný vztekem, ocitl jsem se, ani nevím jak, tváří v tvář tomu d'áblu a oháněl jsem se sekerou. Mnohokrát jsem ho minul. Myslím, že jsem jej zasáhl pouze jednou, do plece. Víc už nevím. Neustále jsem měl před očima obraz Tii, jak se válí v zasněžené trávě s rudou skvrnou na kožené vestě.

Srazil mě také. Aspoň mi to později vyprávěli. Srazil mě těmi svými zatracenými tlapami, co přinášejí neštěstí, a bručel přitom, jako když rachotí hrom. Já jen zaslechl křik mužů vybíhajících z domů, a také pokřik Okův. Zaslechl jsem Jeda, jak na mě volá: Drž se hochu!, a pak jsem ztratil vědomí.

Přerazil mi nohu. Jako nic. Ostatní mi vyprávěli, jak otec vyšel z domu, i když se sotva držel na nohou, jak vypálil na Devilpawa ze své pistole, jak ho proklínal... a jak ho grizzly, než utekl pronásledován smečkou psů a zástupem mužů, pořádně zmáčkl svými tlapami. Vyprávěli mi to, když se s nepořízenou vrátili zpět.

Tia je mrtvá, můj otec Jedediáš taky. Zabil mi je Devilpaw. To tak nemohu nechat. Noha se mi rychle zahojila. Osmý den už chodím normálně. Vydal jsem se tedy do Ohio Springu, abych našel muže, kteří by šli se mnou.

Musím zabít Devilpawa."

Malkija naslouchal Zakyrovu vyprávění s vážností, aniž je přerušil. Uplynula chvíle ticha, rušená jen ukolébavkou tekoucí vody. Miši přihodil bezmyšlenkovitě několik dřev do ohně. Z Ohio Springu sem vítr přinášel ozvuky hlučné zábavy.

Dřevorubec Zakyr domluvil. Dovyprávěl svůj příběh. Kouř z dýmky mu stoupal klidně a mírně podél tváří a mísil se s rudou záplavou vlasů. Všechno bylo v pořádku, tak to mělo být.

Když se ujal slova Malkija, zdálo se, že pokračuje v Zakyrově vyprávění. Mluvil tiše, stejně jako dřevorubec.

"Vyslechl jsem tě, Zakyre. Považuji za přirozené, že hodláš zabít Devilpawa. Chápu tvůj hněv i tvou bolest. Co mne se týče, nemohu sdílet tvou nenávist vůči grizzlymu. Příliš dobře ho znám. Ten medvěd měl hlad, když přišel do tvého tábora. Hlad jej překvapil po

zimním spánku, jak je to u medvědů běžné. Jenže on procitl ještě do zimy. Jako vlci, i on se přiblížil k táboru. Měl hlad.u

"|Já to vím, Malkijo."

"Nemohu mu to zazlívát, i když stojím na tvé straně. Já, Malkija, pronásleduji Devilpawa už řadu ročních období. Snad od samého mládí. Je to velké utkání. Tento medvěd je zlý a chytrý. Unikl všem lovcům. I on má svou legendu."

Malkijovy vousy se roztáhly úsměvem. Pokračoval, zrak upřený do dálky:

"To, co je mezi námi, je velmi stará historie. Už je tomu hezkou řádku let - měl jsem tehdy za sebou asi dvacet loveckých období -, co jsem tohoto medvěda pronásledoval několik měsíců. Bylo to dlouhé putování. A pak se jednoho dne stalo, že si na mě medvěd počkal. Bylo to daleko v horách, na západ od Missouri. Zastavil se, protože se rozhodl ukončit naši hru. Bože, jak jsme se bili! Měl jsem pouze tomahavk, ale on byl ještě velice mladý a zdaleka ne tak velký jako dnes. První zranění, jež jsem mu způsobil, byl rozseknutý čumák. On mi zase zpracoval záda svými drápy a nechal mě ležet na zemi. Jako by, když vyhrál první kolo, chtěl ještě pokračovat ve hře.

V tvrdé hře. Od našeho prvního střetnutí jsem ho spatřil ještě třikrát. Po dvakrát jsem se k němu nemohl ani přiblížit. Potřetí byl obklíčen psy jednoho farmáře ze Severní Karolíny. Zahnal jsem psy a Devilpaw zmizel. Pomohl jsem mu k útěku. Nebyl to můj lov, chápeš? Každý jsme tedy vyhráli jedno kolo. Zbývá už jen poslední, které mi přinese vítězství - nebo smrt."

"Rozumím ti, Malkijo. Jenže i já chci toho medvěda zabít. I já s ním mám nevyřízené účty, důležitější než pouhá hra."

Malkija pozvedl hlavu a překvapeně pohlédl na Zakyra. Potřásl hlavou a řekl:

"Uvidíme, Zakyre. Vyslechl jsem tvůj příběh. Víím, že se Devilpaw zdržuje ve zdejších lesích, a proto jsem přišel."

"Jsem rád, že jsi tu se mnou, Malkijo."

Traper se usmál a vstal. Miši učinil totéž. Odešel k sedlům, visícím na větví, a začal je prohledávat. Vytáhl pruhy sušeného masa a kožené váčky. Vybálil i kus čerstvého masa a napíchl jej na rožeň.

Zakyr pochopil, že se přiblížil čas večere a že musí odejít. Vyklepal na kameni dýmku a zvedl se.

"Najíš se s námi?" zval ho Malkija.

"Nezlob se, ale radši ne. Vidíš, slunce je už rudé. Musím ještě připravit nějaké věci na lov a předat rozkazy týkající se práce za mé nepřítomnosti."

"Ta nepřítomnost se může hodně protáhnout. Jen Bůh ví, kam nás lov zažene. Jen Bůh ví, zda se vůbec vrátíme."

"Právě proto musím vydat příkazy."

Malkija se dlouze podíval na dřevorubce. I když se oba muži postavou značně lišili, vyzářovala z nich táž skrytá síla. Malkija pravil:

"Zakyre, ty, který kácíš stromy lesa, příliš pospícháš se zabitím medvěda."

Zakyr odpověděl:

"Malkijo, ty, který se mezi stromy lesa touláš, příliš málo víš o mé lásce k Tie!"

A omluvně se usmál za poněkud lehký tón, jímž sděloval tak krutou pravdu.

"Dobrá," poznamenal Malkija. "Jdi, kam je ti souzeno jít. Já mám medvěda rád a ty ho nenávidíš. Jen my dva ho smíme zabít."

"Zítřka si ještě promluvíme," slíbil Zakyr.

Zmizel na cestě stoupající k velké skále. Postupoval rozhodným krokem. Na vrcholku se jeho mohutná postava na okamžik odrazila od opálového nebe a pak ji pohltila země.

Chvilí poté vyšlehl k zapadajícímu slunci plamen ohniště a začal olizovat maso na rožni.

Malkija pravil:

" Ah-ža-di-Atsi-Lahu."

Čerokí zvedl hlavu a tázavě se na něho zahleděl.

"Proč nemáš rád toho muže?" vyzvídal traper.

Indián nedokázal potlačit hněvivé zachvění. Řekl:

"Ten muž zapomněl říci, že jeho otec vyhnal Indiány, aby si mohl přivlastnit jejich stromy. Sekera zahrnala zvěř. Lidé kmene Čerokí z July hájili své životy a napadli bělocha. Běloch je vyhubil a ušetřil jen ženy a děti. Jsem jedním z těch dětí!"

"Vydal jsi se se mnou na lov, příteli, nebo jsi na válečné stezce?" Zabíječ ryb sevřel čelisti a po kratičké odmlce odpověděl: "Lovím s tebou, příteli."

"Budeš mít dostatek trpělivosti, abys vyčkal konce lovu?"

Indián slíbil:

"Vynasnažím se, příteli."

"To je dobře," poznamenal Malkija.

Na řece se hlučně roztránil velký kus ledu o ostrý skalní výstup.

Zakyr hledal po Ohio Springu Oka. Dorazil k dřevěné budově třídírný a tam ho poslali do krčmy.

Když rázoval vzhůru po cestě, setkal se kousek před cílem s Corradem, který se ubíral dolů.

"Haló, šéfe!" zahlaholil sestupující. "Kdy vyrazíme?"

Ve chvíli, kdy mu světlovlasý muž stiskl ruku, pocítil Zakyr cosi nepříjemného. Včera večer se domníval, že Corrado se stále usmívá. Teď si uvědomil, že se mýlil. Corradovi se po celé tváři táhla hluboká jizva, která mu pozvedala koutek úst. Místo aby odpověděl na Corradovu otázku, pravil:

"Je pravda, Corrado, že hraješ?"

Tázaný překvapeně pozvedl obočí. Pak se opravdu usmál: "Sem tam. Proč?"

"Přestaň s tím, pokud chceš zůstat naživu. V Ohio je jen málo mužů, kteří se nechají podruhé oškubat a nevytáhnou potom nůž." Hráčův úsměv se změnil v potměšilý úšklebek. Zamumlal: "Vím to, šéfe. Bez obav, tady už hrát nebudu. Máte už muže pro lov?"

"Našel jsem Malkiju!"

"Kdo je to?" zeptal se Corrado.

Zakyr se zmocnila nedůvěra. A současně i lítost, že slíbil za Devilpawovu smrt odměnu a že si tak zbrkle najal Corrada Rocknela. Zanechal hráče bez odpovědi a stoupal ke krčmě.

IV

Stává se, že někdo chce za každou cenu splnit úkol, který si předsevzal. Úkol, jenž se nezaujatému pozorovateli může zdát nicotný, který však je pro člověka, jenž jej chce vykonat, nejdůležitější věcí na světě. Jestli to nedokážu, řekne si takový člověk, všechno ostatní ztratí důležitost. Anebo: Pokud to neudělám, pak v budoucnu nedokážu nic ani v jiných věcech a nezbude mi než zemřít.

Zakyr toužil z celého srdce, aby mohl zabít Devilpawa a tím se uzdravit.

Vždy byl tím, kdo ovlivňuje běh událostí, kdo rozhoduje. Seke-rou se rozháněl smělym pohybem, přesným i elegantním zároveň, takže stromy ani neprotestovaly: prostě padaly. Pro Zakyra to bylo něco jako neustálý souboj, střetání dvou sil, přičemž vítěz nepociťoval ani radostné zadostiučinění, ani úctu k poraženému, to jest k ležícímu mrtvému kmenu, na němž obvykle spočinul jednou nohou, jako by chtěl - snad podvědomě - vyjádřit svou nadřazenost.

Zakyrův život zanechával na zemi viditelnou stopu, každý jeho krok byl zapsán v půdě.

Byl zvyklý rozhodovat. Nikoli snad z hloupé ješitnosti, ani proto, aby svou vůlí dokazoval sílu vlastní existence. Ne. Pro něho bylo takové jednání naprosto přirozené. Uměl volit správná slova a vykonat přesně to, čeho bylo třeba ve chvíli, kdy jiní váhali, zvažující protikladné vyhlídky se všemi pro a proti. Bylo prostě v běžném řádu věcí, že rozhodoval.

A nyní tento celý, dokonalý muž, který jediným slovem dokázal obnažit skrytý problém, kráčel cestou, která se pod ním bortila. Medvěd se objevil, poněvadž měl hlad a zima dosud neustoupila. Protože kapradí bylo skryto pod chladnou, bílou přikrývkou, objevil se medvěd před Zakyrem a zhatil jeho další životní cestu.

Zakyr miloval Tiu víc než cokoli na světě, víc než kácení stromů a pobíhání po kmenech vorů. Mnohem víc. Miloval Tiin úsměv a její zářivé - rovněž rusé - vlasy, které se tak krásně vlnily, její jasné, světlé, něžné oči, jimiž se dokázala smát i plakat, ale z nichž občas vysílala i blesky, oči, které prosily o ochranu. Miloval Tiinu útlou

postavu s pevnou hrudí, miloval její oblá ramena, která se tak oddaně dokázala schoulit v prohlubni jeho široké mozolnaté dlaně. Miloval Tiinu dobrotu i to, jak se uměla rozčilit a výhruzně pozvednout bradu, když se setkala se zlem a nespravedlností.

Měl rád chvíle, kdy plameny v ohništi se podobaly lehkému stínu, i večery, kdy zapomněli rozžehnout petrolejovou lampu a Tia spravovala kusy oděvu schoulená na velké bizoní kůži před skomírajícím ohněm v krbu. Vždy si při téhle práci prozpěvovala. Se sevřenými rty si broukala nějakou pomalou melodii beze slov, která by z jiných úst zněla jednotvárně. Zakyr však tu prostou, vážnou melodii miloval. Když ze své židle pozoroval ženu klečící před krbem s tou něžnou směsí světla a stínu na její tváři a když naslouchal jejímu nostalgickému zpěvu, cítil v duši bezbřehý mír.

A pak se objevil Devilpaw!

Jediným úderem své strašlivé tlapy všechno zničil. Navždy umlčel píseň. Už nikdy se Tia nebude smát, už nikdy nebude zpívat. Nikdy už se nerozzlobí na kočku, požírající pěnkvu. Nikdy,

Už nikdy se Tia nerozběhne svým pružným, tanečním krokem podél potoka a její smích se nebude mísit s šelestem větví, v nichž hnízdí ptáci. Nikdy už neuvidí ten opatrný a půvabný pohyb nohy, jímž Tia zkoumala v létě teplotu vody, ani ono gesto, jímž bezděčně trhala květ, který pak chvilku držela v ústech, než jej odhodila. Prostě nic.

Tia byla mrtvá. Přišel Devilpaw!

Kdo může vědět, kolik slz prolil Zakyr za chladných nepřátelských nocí? Kdo si může učinit představu o bolesti tohoto silného, statného muže? Nikdo. Lidé vidí jen to, že Zakyr chce zabít Devilpawa. Zaznamenají jeho odchod a pak - možná -jeho návrat. Jestli však Devilpaw Zakyra zabije, příběh se stane mnohem přitažlivější pro ty, kdo milují příběhy jen proto, že sami nejsou schopni je prožít, a raději vykrádají jiné, cizí.

Proto se tedy chtěl Zakyr střetnout s grizzlym. Tím, že medvěd zabil Tiu a Jedediáše, zaútočil bezprostředně na Zakyra, protože obě ty oběti byly na něm a na jeho síle závislé. Po bolesti byl tento pocit pro něho další výzvou, za jejíž nesplnění by musil, jak si uvědomoval, zaplatit potupnou smrtí.

Když zabije medvěda, Tie tím život nevrátí. Ale bude moci shlížet na obrovské tělo u svých nohou jako na mohutný poražený strom. Konečně přemůže toho, kdo byl příčinou Tiiny smrti. Pravda, nebude mít důvod k nějakému jáсотu, ale konečně si oddechne, neboť se alespoň částečně zbaví tíživého pocitu viny, na nějž nemůže zapomenout, kterého se nedokáže zbavit.

Bude si moci říct: Zabil mi Tiu. Já zabil jeho.

A zbaví se hněvu.

Malkijův problém byl odlišný.

Devilpaw mu nezabil manželku, nedráždil ho, nezkrížil mu cestu ani mu záměrně nepůsobil nepřijemnosti. Vyzývatelem byl Malkija.

Sám se vydal za medvědem. Sám jej mnoho měsíců sledoval, aby se přesvědčil, kdo z nich je silnější. Nakonec se setkali a Devilpaw trapera přemohl.

Jako starý Jedediáš po pádu mezi plující klády i Malkija se usmíval, jakmile opět nabyl vědomí. Třebaže měl záda poznamenaná od medvědových obrovských drápů a pociťoval silnou bolest v hlavě, přece se smál a smířoval se s porážkou, pevně přesvědčen, že ji přijímá pouze dočasně.

A závod začal znovu. Byl to nekonečný závod trvající celé měsíce a vedoucí nejrůznějšími cestami, závod, který jako by neměl nikdy skončit. Jednou Malkija uviděl medvěda v temných houštinách kraje u Erijského jezera, právě když se nad vodami snášela noc. Utábořil se tam a klidně přespál.

Ranní déšť však zničil stopy.

Jindy zpozoroval medvěda v Černých horách, když z návrší shlížel, jak prochází údolím. Vydal se po jeho stopách a pronásledování skončilo po čtyřiačtyřiceti dnech jednoho krásného jitra na břehu řeky v kraji Čejenu, kde stopy mizely ve vodě.

Pak v Severní Karolíně zachránil Malkija medvěda před psí smečkou. Musel potom prchat, neboť rozhněvaní farmáři na něj spolu s černochoy uspořádali hon. Utekli jim, on i Devilpaw. Jako spojenci.

Byla to hra. Velká hra divočiny.

Spíše přátelé než nepřátelé, prodírali se Devilpaw a Malkija houštinami, přičemž život jednoho nacházel smysl v životě druhého. Ano, byla to hra bez hněvu a nenávisti. Běžná hra, nicméně velmi nebezpečná, protože mohla skončit jen smrtí jednoho z účastníků jedinouhranou, jako když nejvyšší trumf přebíjí všechny ostatní karty.

Malkija se rozhodl využít Zakyrova hněvu a sledovat s ním Devilpawovu stopu, aby poznal cenu nejvyššího trumfu.

Naprosto jiný, mnohem méně vznešený cíl sledoval Corrado Rock-nel. Tento cíl byl pro něho natolik důležitý, že jednoho dne vsedl na řece Ohio do své kánoe a spěšně opustil málo bezpečné ulice Buffala, kde v místním baru strávil několik velmi výnosných nocí s kartami v rukou.

Corrado byl velmi chudý a slabý. Tím více jej sžírala touha po bohatství. Přál si, aby o něm lidé říkali: Podívejte, ten si žije! Tohle se říkalo o lidech, kteří měli prostředky k tomu, aby dělali dojem, že si opravdu žijí blahobytně, totiž peníze, jež jim k takovému zdání poskytovaly potřebnou masku. Pouze prostě a slušně žít - to Corrado neuměl.

Corrado chtěl zbohatnout, aby se mohl naporovat v barech a zábavních podnicích Východu a aby jej tam všichni uctivě zdravili. Že si to nezaslouží, jej pramálo znepokojovalo, spíše na to vůbec nemyslel. Cítil se příliš ubohý, a proto chtěl zbohatnout rychle. Jenže obdělávání půdy, prodej vody či kácení dřeva nikdy neposkytovalo potřebné prostředky k zbohatnutí.

Devilpaw měl cenu tisíc dolarů.

Corrado tedy uloví Devilpawa. Nic jednoduššího!

Uplynul den od Zakyrova seznámení s Malkijou.

Bylo nedlouho po poledni. Slunce pěkně hřálo, třebaže se co chvíli schovávalo za stáda bílých mráčků, bláznivě roztančených jižním větrem. Ledy už nepraskaly. Jen na pobřeží u corralů se vyskytovalo pár zbloudilých ker, které sem připutovaly v noci a teď trčely s pěnovou korunou mezi přístavními kůly.

Ráno šel Zakyr pozdravit Malkiju a oznámil mu, že zítra vyrazí. Traper nasál vzduch, přehlédl oblohu a pravil:

"Čím dřív, tím líp. Přebrodit Ohio nebude hračka - bude-li rozvodněné. Déšť je na spadnutí."

"Taky si myslím," odpověděl Zakyr.

Pak se pustil s Okem do balení. Nebylo to však snadné. Začali příliš brzy a Zakyr byl podrážděný. Na přípravy bude dost času až večer. Dřevorubec toužil po pohybu, potřeboval si rozehrát svaly. Potřeboval trénovat nohu, stále poněkud ztuhlou.

"Pojďme, Oku!" zvolal, odhazuje vak zcela naplněný nejrůznějšími věcmi, které, jak se ukázalo, nebyly k ničemu. "Pojďme, mám chuť popadnout sekeru!"

Společně s raftery se pak ubírali k nábřeží. A zde pro nic za nic začali štípat kmeny stromů na špalky, jen aby se mohli ohánět sekerou, aby mohli zatnout sekeru do dřeva a tím si ulevit. A pak se smáli mezi létajícími třískami.

Jak ze všech sil mával sekerou, Zakyr cítil, že jeho nervozita ustupuje. Žertoval s ostatními, nabízел jim doutníky a na oplátku si bral jejich, odpovídal jim na dotazy. Na přátelské štulce jedněch odpovídal úsměškem, přehnané povzbuzování druhých odbýval vtipem. Pil a jedl s ostatními.

Všichni byli spokojeni, protože Zakyr se usmíval. A když řekl: "Je potřeba opravit nábřeží," muži věděli, co tenhle dlouho očekávaný příkaz znamená: všechno je zase v pořádku. Náhle se rozhostilo naprosté ticho, pod nímž se tajila upřímná radost.

Sotva dojedli, už se chápali ještě mastnými prsty svých nástrojů, řezali prkna, přísekávali kůly, opravovali prohnílé dřevěné nábřeží.

Zakyr byl všude. Táhl se za ním nejen vůně potu, ale i nadšení, vykřikoval rozkazy a bláznivě se smál, když k tomu byla příležitost. Přísekával kůly, a když skončil práci, spokojeně se napřimil. A vtom se octl tváří v tvář neznámému muži.

"Ahoj," pozdravil ho Zakyr důvěrně.

Muž místo odpovědi pokýval hlavou. Zakyr mu pak nevěnoval pozornost, ale když se otočil, cosi jej zadrželo. Něco se tu v těch třískách usadilo zároveň s příchodem toho podivného člověka a nemělo se to k odchodu.

Pohlédl na neznámého.

Byl to hubený, poněkud nahrbený dlouhán, na sobě měl kalhoty a starou vestu, odhalující chlupatou hrud'. Jak tak stál, jedno rameno převyšovalo druhé.

"Co chceš?" zeptal se Zakyr.

"Jmenuji se Zach Čibuk," zabreptal muž.

HLAVU MĚL PROTÁHLou, obličej plochý a zuby mu pozvedaly rty. Zpod děravého sombrera vyčuhoval dlouhý, žlutavý porost. Několikaměsíční vous byl propleten jako roští. Jeho přivřené oči vypadaly jako vyhaslé.

"Cože?" zeptal se Zakyr.

Muž si povzdechl a s nesmírným úsilím procedil mezi zuby:

"Že se jmenuji Zach Čibuk. Jako dýmka."

Hned nato mu brada poklesla na hrud'. Láhev, jíž mával při představování ve vzduchu, mu upadla na zem. Muž se povážlivě zapotácel na svých křivých nohou. Zakyr taktak stačil natáhnout paži a zachytit jej před pádem na zem.

"Řekl bych, kamaráde, žeš trochu přebral," zasmál se.

Opilec, který byl zřejmě plný alkoholu, zůstal odpověď dlužen. A třebaže ho Zakyr držel za vestu, muž usnul.

Zakyr ho pobaveně uchopil a nesl jako pytel brambor do třídírny. Vtipkujícím raftérům řekl:

"Nejspíš je trochu nevyspalý."

Poznámka zanikla v hlučném smíchu. Zakyr šetrně uložil opilce na hromadu hoblin. Před odchodem vytáhl ze spáčova opasku pistoli Henry 50 a položil ji na kládu.

"Až se probudíš, stačí jen natáhnout ruku," poznamenal přátel-sky.

A odešel.

Tehdy ještě nemohl tušit, že Zach Čibuk, ten opilec válející se v hoblinách, mu jednoho dne zachrání život.

K večeru se zvedl silný vítr, který ochladil rozpálené muže a rozvlnil hladinu řeky.

Převozník Jeremiáš byl se svým prámem na řece a povážlivě houpání je značně zneklidnilo. Co nejrychleji pospíchal ke břehu a zůstal tam v klidu stát.

Sedivá nebesa na západě lehce zrůžověla.

V té chvíli se objevil Corrado a Zakyr se rozhodl začít s přípravami. Celou hodinu si důkladně prohlížel pušku, ověřoval si, zda jeho brašna je dostatečně zásobena střelivem a plnil rohy prachem. Zásobil se solí, stejně jako dostatečným množstvím sirek, jež uložil do nepromokavých krabiček, vyrobených ze dvou do sebe zapadajících patron. Sbalil si dvě pokrývky a pár kusů oděvu, nabrousil si sekeru.

Tyhle věci a spousta dalších nepostradatelných drobností naplnily brašny, které mu obstaral Ok, až po okraj.

"Dáš mi svého koně," řekl Zakyr maličkému muži. "V South Easteru si vezmu svého. Chlapi ti dopraví tvého Mikiho zpátky, hned jak přejde velká voda."

"Dobrá," souhlasil Ok.

Odešel pro zvíře do kovářských stájí a vzápětí se vrátil. Zakyr zatím rozprávěl s Corradem a ostatními.

"Už je noc," poznamenal Ok. Zakyr přikývl:

"Opravdu, Oku. Už je noc." Pod střechou obrovské kůlny se rozhostilo ticho. A v tom tichu začal Zakyr upevňovat brašny na Mi-kiho. Poté je pečlivě zašněroval. Ranec s oděvy připevnil na zadek sedla spolu s puškou. Na hrušku sedla zavěsil brašnu s náboji. S vážnou tváří procházel pak sem a tam sledován desítkami pohledů.

Když si Zakyr zastrčil za opasek sekeru, Corrado se zvedl. Koně, kterého koupil téhož dne, uchopil za uzdu - a čekal.

Slova tu byla zbytečná.

Zakyr přelétl pohledem tváře, zvolna mizející v houstnoucí tmě, prosté, obyčejné tváře, v nichž četl souhlas s tím, co podnikal. "Buďte zdrávi!" zvolal Zakyr.

Jako když píchne do vosího hnízda rozezněly se okamžitě pozdravy ze všech stran.

Hlas tvrdého přátelství spojoval tvrdé muže.

Zakyr položil ruku na Okovo rameno a krátce jej stiskl. Nevrlé zabručel, aby tak zakryl své rozpaky:

"Povedeš drawé, Oku. Ale do příštího už budu zpátky." Ok přikývl svou malou střapatou hlavou. Oči mu zasvítily. "Povedeme ho dobře, Zakyre. O všechno se postaráme. Klidně jed'!"

"Odjíždím klidný, hochu," poznamenal Zakyr.

Rychle se vyhoupl na koně a zamlaskal.

"Tak jedeme, Corrado," zvolal. "Malkija nás očekává. Poslední noc v Ohiu Springu strávíme u jeho táborového ohně."

"Jep -jep -jep," povzbuzoval Corrado svého koně.

Kroky koní, brodících se hoblinami, nebylo takřka slyšet. Muži je slyšeli, až když vstoupili na cestu.

Zakyr odcházel ve chvíli, když se začínal drawé, ve chvíli pro raftery nejdůležitější. Jenže tentokrát se ho drawé netýkal.

Ok a ostatní muži zůstali nějakou chvíli mlčky na místě a upírali oči k hromadám klád, za nimiž jezdci zmizeli. Ok zabručel:

"Bůh s nimi."

Potom se muži po skupinách rozcházeli na všechny strany. Někteří se posadili na břeh řeky mezi prkna poničeného přístaviště. U nohou jim ubíhala řeka Ohio, široká a temná.

Na západě se přes olovenou oblohu táhl silný fialový pruh.

V

Spěchali, jak jen to dovoloval stav cesty, táhnoucí se podél hučící řeky. V čele výpravy jel němý Algonkin Miši, za ním Malkija a Zakyr. Následoval Corrado a za ním Zabíječ ryb jako poslední. Bylo to pořadí, které měli zachovat po celou dobu lovu, tak to cítili.

Čtvrtého dne se vzdálili od řeky a dorazili na poměrně rovnou planinu, porostlou uschlou travou a nízkým křovím. V polehlé trávě, která se ještě nevzpamatovala z minulé zimy, nacházeli stopy zvířat.

Hovořili o početné zvěři, jež tu musí žít, až do chvíle, kdy Corrado vystřelil pro nic za nic po havranovi a změnil jej v chuchvalec peří. Rozhostilo se nepřijemné ticho.

Zakyr, aby zahnal tísnivou situaci a vyvolal k životu přerušenu konverzaci, poznamenal:

"Tamhle začíná zase les."

Ukázal na vysoké stromy na konci mýtiny, které tam stály jako čelo armády. Malkija neodpověděl a Zakyr si uvědomil, že Corrado svým hloupým počínáním u něho ztratil všechnu úctu. Dodal:

"Je to krásný les. Samé velké stromy, balzamovníky a topoly. Tady je bezpečný kraj." Pokýval hlavou a pokračoval: "Ano, do South Easteru je kraj bezpečný. Potom..."

Potom nikdo nevěděl. Čekalo je neustálé nebezpečí, lesy obývané nepřátelskými Indiány, divoká zvěř a nejrůznější nástrahy. Potom je povede už jen Devilpawova stopa, nikdo neví kam, a tu stopu budou sledovat měsíce a možná i roky, než ji uzavře smrt, buď medvědo, anebo jeho pronásledovatelů.

Taková byla situace. Věděli to a přijímali ji.

Zakyr při mírném poklusu pozoroval nahá, opálená Malkijova záda, navždy poznamenané lesknoucími se naběhlými šrámy po Devilpawových drápech. Dřevorubec se nechtěně zachvěl. Výprava vstoupila bez jediného slova do lesa.

Od jejich odjezdu z Ohio Springu viselo nebe nad lesy jako těžká pokrývka. Slunce občas na ten vatový příkrov zasvítilo, ale jeho paprsky jím nedokázaly proniknout. Les se stále chvěl větrem, jakoby plný neklidu a strachu. Zakyr poznamenal, že co nejdříve přijdou jarní deště.

Jeho předpověď se vyplnila ještě téhož dne.

Jako perlivý smích po vtipné poznámce se náhle po stromech rozsypaly první kapky. Dopadaly na ještě holé větve s nepřetržitým, poněkud zlobným hlukem.

"Už je to tady!" zvolal Zakyr a pohlédl vzhůru.

Nebylo vidět ani kousíček nebe.

Malkija zarazil koně a pravil:

"Musíme si pospíšet, protože se blíží období povodní. Jaká je cesta do South Easteru?"

"Dobrá," ujistil ho Zakyr. Okamžitě však dodal:

"Bože, máš pravdu, Malkijo! Musíme si pospíšet." A na traperův tázavý pohled Zakyr vysvětlil:

"Asi tak po dni chůze proti proudu ze South Easteru se cesta změní v malou pěšinu, vinoucí se kolem skály jen pár yardů nad hladinou. Každé jaro při velké vodě tahle pěšina zmizí."

Sotva ta náhlá myšlenka prolétla Zakyrovi hlavou, už se na sebe zlobil, že mohl na něco podobného zapomenout.

Malkija sevřel rty. Déšť a vítr dotíraly ze všech stran na větve stromů, ale přivalu vod se zatím nepodařilo proniknout hustou zelenou střechou.

"Jinudy sejít nedá?" zeptal se Malkija. Zakyr se usmál s trpkou ironií:

"Ale dá. Jenže to bychom museli obejít celou skálu. Taková cesta by nás zdržela řadu dní."

Corrado, který až dosud mlčel, popohnal koně. Snad aby nějak napravil zastřelení havrana, navrhl poněkud naivně:

"Nemohli bychom přebrodit řeku a pokračovat po druhé straně?"

Zakyr potřásl svou rudou hřívou:

"To bychom si nepomohli. Druhý břeh je ještě strmější než tenhle. A navíc tam není vůbec žádná cesta. Skála padá přímo do řeky."

"Nezbývá než si pospíšet," pravil Malkija.

"Správně. Déšť teprve začíná. Velká voda tak hned nepřijde. Potřebujeme den, abychom dorazili k tomu místu."

Popohnal koně a když byl těsně za traperem, dodal: "Zítřka k polednímu tam můžeme být."

A tak se objevily první potíže, ještě než dorazili do South Easteru. Po chvilkové rozmrzelosti se Zakyr přistihl, že se usmívá. Vždyť jde o lov a lov je boj. Nejen s Devilpawem, ale i lesem. Velká voda, nevelká voda, musíme jít právě po této cestě. A pěkně kupředu! Stále kupředu!

Nastal večer, a jak houstla temnota, houstl i déšť. Nahá záda obou Indiánů i Malkijova se leskla ve tmě a po mastné kůži stékaly

kapičky vody. Promočené šaty už dávno ani v nejmenším nechránily před zimou a vlhkostí. Corrado, němý jako ryba, vypadal velice smutně. Navíc měl, chudák, od samého počátku potíže s koněm, kterého si koupil v Ohio Springu. Nádherná herka měla zřejmě jednu jedinou myšlenku: zbavit se svého pána...

Opět sestoupili k řece a asi hodinu pokračovali v cestě, když Miši zvedl paži a zastavil svého koně. Aniž pohlédl na ostatní, seskočil Indián na zem. Malkija jej okamžitě následoval se slovy:

"Tady se utáboříme. Miši vybral místo. Dobré místo."

Cesta tu mírně stoupala mezi břehem a malou prohlubní pod lesním porostem - prohlubní, sotva sto kroků širokou. Na konci malé mýtiny se tyčila tmavá skála, jejíž nerovnou a rozpukanou stěnu se zbytky sněhu omývaly deště. Cesta pokračovala u paty skály po nepřilíh širokém výčnělku, trčícím těsně nad vodou.

Malkija zavedl skupinu k úpatí skály. Zatímco Indiáni sekali větve na zhotovení nouzové chatrče, traper se Zakyrem odstrojovali koně. Promočený a znavený Corrado sbíral bez zájmu spadané březové větve na rozdělení ohně.

Zakyr na něho ukázal, usmívaje se pod vousy:

"Vlhko v něm uhasilo všechn žár."

Malkija pokýval vážně hlavou:

"Ten člověk snad jakživ neseděl na koni. Jen se podívej, jak chodí!"

Toto zjištění se zařízlo do Zakyrovy mysli jako nůž. Opravdu! Věděl, že Corradův kůň je dobrý a mírný jako jehně. Stačilo však pozorovat Corradovu chůzi a jeho strnulé pohyby. A tehdy se znovu vynořila nedůvěra, ukolébaná v prvních dnech nadšení z blížícího se lovu. A silněji než kdy dříve.

Pohlédl tázavě na Malkiju, ale v traperových očích četl jinou otázku. Protože se Corrado právě blížil, spěšně zašeptal:

"Dolary nemám s sebou. Máje na starosti Ok v Ohio Springu."

Vzápětí, sotva Corrado hodil na zem náruč vlhkého dříví, Zakyr se zeptal:

"Tak co, Corrado? Unavený?"

I přes jizvu na ústech bylo znát, že se Corrado seabeměně neusmál. Uhnul pohledem a zamumlal: "Nestarejte se!"

A okamžitě se odšoural pryč. Zakyr jej sledoval a viděl, že si bere sedlo a hledá si místo u paty skály. Zabručel si pro sebe:

"Ty jsi se, člověče, hned napoprvé vyznamenal!"

Když se nad krajem rozestřela noc, stála těsně u skály malá cha-trč. Byl to poměrně široký přístřešek spletený z větví, na němž byly naskládány jedlové větve a celek pokryt nepromokavou příkrývkou. S obtížemi rozdělaný oheň se posléze rozhořel a prosvětлил noc. Zakyr, sedící na bobku mezi Mišim a Malkijou, vztáhl ruce k ohni a pravil:

"Nad tohle není!" Malkija přikývl:

"Oheň je přítel člověka. Zahání chlad a stín. Je přítelem osamě-lého a spojencem v boji proti temnotám plným nebezpečí."

"Přesně tak. I když někdy oheň ničí a pustoší les."

"To není vinou ohně, dřevorubče," usmál se Malkija. "To je vina člověka, který neumí s ohněm zacházet."

"Možná..."

Prudký poryv větru přehlušil na okamžik hukot řeky, ztlumil plamen a naplnil úkryt štíplavým kouřem. Corrado ve svém koutě byl jediný, kdo se rozkašlal a komu vstoupily do očí slzy. Zakyr si toho nevšímal, nicméně si pomyslel: Tenhle člověk ještě neumí vdechovat kouř. Bylo to neklamné znamení, že Corrado si neosvojil běžné zvyky traperů. Malkiju v této chvíli něco podobného ani nenapadlo: dávno už zařadil Corrada do kategorie podezřelých a nebezpečných bytostí...

Toho večera pojedli plátky opečené zvěřiny a námořnické su-chary, a zapili je šálkem silné kávy. Poté si zapálili dýmky a dali se do řeči.

V jedné chvíli ukázal Zakyr směrem k stezce vystupující ze ska-liska nad hučící vodou a řekl:

"Cesta, o které jsem mluvil, ta, co nás čeká v South Easteru, je podobná téhleté. Až na to, že nepřechnívá. Zato se táhne mnohem níž nad vodou a je desetkrát tak dlouhá."

Malkija souhlasně pokýval.

"Myslím, že voda stoupá," pokračoval Zakyr. Aby nevypadal jako přílišný pesimista, začal okamžitě vyprávět jednu historku ze života rafterů. Muži ještě hodnou chvíli rozprávěli, stěsnáni ve svém

úkrytu, a přesto navýsost spokojeni, zatímco kolem nich zuřila bouře. Posléze je přemohl spánek. Jako poslední se do své pokrývky zavrtal Corrado. Učinil tak se zjevnou nespokojeností, teprve když zjistil, že Zabíječ ryb, sedící na bobku před ohněm, bude hrát roli bdělého strážce.

Během noci přinášela vichřice do tábora spolu s mohutnými nárazy nařikajících stromů a temným hromobitím i vzdálené vytí vlků.

Ráno zjistili, že voda opravdu stoupá. Od včerejška se hladina Ohia zvýšila dobře o jeden yard, polykajíc nízké křoví a oblévajíc první kmeny na pobřeží. Voda zuřivě hučela, vířila, tančila, skučela, ničila břeh. Na svých zádech unášela kmeny, větve, trávu a pahýly stromů, které sejí přিপletly do cesty, a vrhala je proti skalním výběžkům.

Lilo jako z konve.

Po celou cestu zněl ten strašný, otupující hukot v uších celé skupiny. Nikdo nemluvil. Pomalu se šinuli po okraji té tekoucí fúrie a dávali pozor, aby se koně nevylekali při náhodných nárazech zatoulaných kmenů, které hlučně útočily na skalní stěny. Obávali se zatopené cesty na místě, o němž mluvil Zakyr.

Když tam odpoledne dorazili, všechen strach z nich spadl: vždyť neměli na vybranou.

Skalní stěna tu byla nesmírně vysoká, rozbrázděná stupňovitými schody v rozmezí asi dvaceti stop, na nichž rostly keřky divokého rybízu. Cesta končila u paty této strašlivé skály ve vzdouvající se hladině. I když pocity mužů nebyly zdaleka radostné, přece hleděli okouzleně na divokou krásu rozběsněného živlu, jehož vlny se řítily do nenávratna mezi šedými zdmí deštěm se lesknoucích skal.

"Tak jsme tu!" zvolal Zakyr, aby přehlušil hukot. "Zbývá už jen jediná věc!"

Seskočil z koně a přistoupil ke skále, aby přesně zjistil hloubku vody na zatopené stezce. Pak se vrátil k Malkijovi.

"Půjde to," hulákal. „Jsou tam jen čtyři stopy vody.“ Malkija se zeptal:

"Co hodláš podniknout, dřevorubče?"

"Musíme projít. Je to možné. Půjdeme indiánským pochodem. Koním bude voda sahat asi po břicho, ale půjde to."

"Není to příliš nebezpečné?" Zakyr ukázal svůj bělostný chrup:

"Samozřejmě že je to nebezpečné! Ale nic jiného nám nezbyvá. Kdybychom se chtěli vrátit, bude nám trvat celý den, než dorazíme na starou stezku, a tři dny, než obejdeme tu prokletou skálu."

Vyskočil do sedla a zklidňoval rozrušeného koně. Pomalu jej poháněl směrem k řece.

"Pojedu první," řekl. "Znám stezku. Budu vás upozorňovat na překážky. Mějte na paměti, že cesta je nejvýš dva kroky široká a držte se při skále."

"Dobrá," přikývl Malkija.

Přijal Zakyrovu iniciativu s důvěrou. Dřevorubec řekl, že to půjde, tak to půjde. Zná stezku ztracenou pod hladinou.

"Hej!" zvolal Corrado, když Zakyr vyrazil. „Jste blázni! Tudy neprojdeme!"

Zakyr se otočil a přísně si změřil muže s jizvou, který se třásl pod přivalem deště a s obtížemi zvládal svého vzpínajícího se koně.

"Corrado," řekl mu, "když jsem tě najímal, tak ses posmíval, že jsi jediný, kdo se přihlásil. Dokonce ses jedovatě ptal, zda jsou v Ohio Springu vůbec nějakí chlapi."

Tato poznámka, i když velmi kousavá, zůstala bez ohlasu. Corrado, celý bledý pod údery deště, chvíličku zaváhal a pak zabručel:

"Tak dobře. Do toho, ať se všichni utopíme!"

Z jeho očí mu šlehaly blesky, ale Zakyr si toho nevšímal.

Ryšavý dřevorubec pobízel koně obzvlášť jemně, aby ho neplašil. Potichu k němu promlouval, poplácával krk a hladil hřívu, jen aby zvíře uklidnil. Skloněn nízko nad koněm a s ústy u jeho ucha nořil se do proudu, který se tříštil o skálu. Pociťoval totéž podivné rozechvění, jako když minulé noci slyšel vytí vlků.

Kůň našel stezku bez zjevných obtíží. Voda mu sahala až po hrud'. Kráčel zvolna a opatrně našlapoval. Zakyr pokynul ostatním, aby ho následovali.

Jeden po druhém pak zamířili k stezce Malkija, Zabíječ ryb, Corrado a Miši. Drželi zvířata u skalní stěny a uklidňovali je slovy i hlazením.

Urazili asi dvacet yardů, když se Zakyr zastavil.

"Je tu nějaká díra, nebo co," vysvětloval. "Kůň odmítá jít dál."

O třicet yardů dále ústila už cesta na pevnou zemi.

Přes pět minut povzbuzoval Zakyr svého koně, hladil ho, popoháněl, ale zvíře se nepohnulo ani o píd', stálo nehnuté uprostřed cesty s věncem pěny kolem boků. A pak, když se zdálo, že všechno je marné, Miki učinil krok a pak další. Klopýtl, znovu získal rovnováhu a pokračoval v chůzi. Tři dlouhé yardy se Zakyrova noha dřela o skálu, nechávajíc za sebou zbytky kalhot a krvavou stopu, kterou proud ihned smýval. Stezka byla v těchto místech sotva na krok široká.

Zakyrova koně následovali bez nesnází jak kůň Malkiju v, tak i Zabíječe ryb. Když přišel na řadu Corrado, jeho zvíře se okamžitě zastavilo. S nejistým nákladem na zádech mělo strach, neboť jezdec nespocoval, naopak zvyšoval jeho obavy neustálým křikem a neklidem. Nechtělo se hnout ani o krok.

Když Miši jako zadní voj viděl, že zvíře je stále ustrašenější, seskočil ze svého koně, aby zabránil nejhoršímu. Přebrodil se vodním přívalem, který mu sahal až po ramena, ke Corradovi a pokynul mu, aby sestoupil.

"Táhni k čertu!" vykřikl zuřivý Corrado. "Ta zatracená potvora musí poslechnout i bez..."

Jeho hrozba zanikla v nadávkách, když ho Miši uchopil a strhl z koně. Několik loků vody zabránilo dalším protestům. Zatímco se křečovitě držel Indiána, Corrado viděl, jak jeho kůň s lehkostí překonal překážku. Poté se odvážil na cestu sám, přilepen na hladkou skalní stěnu, aby ho snad nestrhl proud. Celou další pouť šlapal pěšky za svým koněm, hluboce pokořen, ale zároveň šťasten, že si zachránil kůži.

Žádné další překážky se na stezce nevyskytly. Dostali se z vody hodinu poté, co do ní vstoupili. V poslední chvíli jeden splašený kmen málem napíchl Miših koně, ale Indián velmi riskantním sko-

kem zvíře zachránil. Kmen hojen o vlásek minul a narazil na skálu. Mohl vážit dobrých sto liber.

Zakyr nechal koně vydechnout a slavnostně konstatoval:

"Tak jsme tu!"

"Tak jsme tu," přitakal Malkija.

Všichni byli zmáčeni od hlavy k patě, vlasy jim padaly v mokrých pramíncích do obličeje. Pravou nohu měl Zakyr odřenou od lýtka až po stehno, kalhoty na cáry. Nicméně se usmíval. Dokonce i Miši se pokusil o něco, co se mohlo podobat úsměvu.

Byli hrdí, neboť zaznamenali první vítězství. Společné vítězství! A to bylo dobré.

S hřejivým pocitem v hrudi se vydali na další cestu.

O den později dorazili do South Easteru. Od rána nepršelo. Obrovské slunce, příjemné a milé, rozsévalo po lese množství perel, jak se pohrávalo s kapičkami deště, zbylými na větvích a mechu.

"Tak tohle je South Easter, tady jsem doma," řekl Zakyr. "Tady vraždil Devilpaw."

VI

Na zalesněném břehu vypadal South Easter jako nějaká skvrna. Člověk tu vykácel na více než třiceti jitrech les, vyvrátil pařezy a odstranil kořeny, aby si zřídil na břehu řeky příjemné bydlení. Kolem dokola takto získané plochy, vystupující do mírného svahu, vyhloubil ochranný příkop.

První údery motykou zde zasadil starý Jedediáš v dobách, kdy pila existovala pouze v jeho představách. Ty první i následující údery motykou měly sloužit obraně příští pily proti možným útokům Čeroků. A skutečně. Když byla postavena budova pily a instalovány v ní ocelové listy, dovezené z Caira, poté co se lesem rozezněly první rány seker jako pochmurné zvony umíráčku, Čerokiové zaútočili a začali místním osadníkům ztrpčovat život.

Stav nepřátelství trval jeden rok, až do doby, kdy Jedediáš začal sám. Zahnal Indiány a posléze je zničil. Ušetřil jen ženy, děti a několik bojovníků.

Od onoho krvavého střetnutí nebylo v South Easteru cítit vůni prachu, jediné, co tento kraj rozechvívalo, byl jarní vítr z jihu. Příkop prokázal velmi užitečné služby.

V současné době byl zpola zasypán letitými odpadky a různými nánosy. Vítr sem přivál semena a tak na válečných hradbách posléze vyrostly mírumilovné keře a pokojné rostlinstvo.

Nejdůležitější stavbou v South Easteru byla bezesporu pila, široké a dlouhé stavení z tvrdého dřeva s plochou střechou. Na stěně spadající do řeky, bylo umístěno obrovské lopatkové kolo, které prostřednictvím řemenů a táhel pohánělo ozubené pilové listy. Po celou zimu se pilové listy zakusovaly do dřeva a proměňovaly stromy na přibližně stejně dlouhé klády. Když nastalo období povodní, zařízení pily se odklízelo: rozebraly se pilové listy, táhla a řemeny, aby se zachránily před útokem přívalu. Jiná možnost nebyla, pracovat se dalo pouze v zimě, nízký stav vody v letních měsících nechával kolo v klidu, stejně jako je vyřazovaly z práce jarní přívaly.

Proti záplavám bylo kolo chráněno hrází, jež odváděla proud do jiného řečiště.

Chaty dřevorubců a jejich rodin - vesměs nízká roubená stavení s drnovými střechami - byly spořádaně seřazeny na severní straně mýtiny, přičapnuté k příkopu a lesu. Celkem jich bylo asi tucet.

Právě z toho lesa přišel Devilpaw. Stačilo mu několik kroků a narazil na Zakyrův dům, kde pak rozséval smrt.

O tom všem Zakyr informoval Malkiju, když v plném slunci stanul u paty sloupu, na němž bylo upevněno ocelové lano malé lanovky. A zatímco oba Indiáni vsedě pozorovali řeku a pilu na druhém břehu, vysvětloval dřevorubec úlohu corralů - ohrad postavených na ochranu proti proudu.

"Jak vidíš, corraly jsou plné klád. Za velké vody se samy vyprázdňují a dřevo se vydá na cestu po řece. Hráze usměřňují jeho plování, chrání kolo a nedovolují dřevu, aby uvázlo v silných bahnitých nánosech u břehu řeky."

Potom vysvětlil poslání dřevěného koryta, které přivádělo vodu z lesního potoka do největšího z corralů.

"To je Redatův potok. Někteří z nás tam letos v zimě pracovali. Je regulován kanálem až k samé pile, protože jinak by se většina vody vsákla do půdy."

Všechno v tomto koutu země svědčilo o obrovské práci a Malkija to ocenil. Zakyra uznání těšilo, ale spokojil se jen mírným úsměvem. Ukázal na muže - zdálky vypadali jako nějaký hmyz -, kteří se mezi baráky a pilou zaměstnávali poněkud záhadnou prací.

"Připravují se na velkou vodu. Stěhují zařízení pily. Voda ještě příliš nestoupala, ale za normální situace zatopí celé kolo."

"A nepoškodí je?"

"Bohužel. Každé léto musíme vyměňovat několik lopatek. Ale jinak to nejde."

Muži v tichosti pozorovali South Easter. Po chvíli Malkija pravil: "Máš odvalu a vytrvalost, dřevorubce!"

Zakyr neodpověděl - třebaže ho těšilo, že Malkija se vyslovil s uznáním o jeho tvrdé práci - a sestoupil z koně. Dvěma kroky se ocitl u kůlů lanovky a silně rozhoupal na něm připevněný zvonec.

"Přivolám lanovku," vysvětloval do kovového rachotu. "Neviděli nás."

A nepřestal s divokým vyzváněním, dokud asi deset mužů na druhém břehu nepřerušilo práci, aby se přesvědčilo, kdo se to chce dostat přes řeku. Pak se usadil do vlhké trávy vedle Malkiji. Mrzutý a zamračený Corrado zůstal v sedle.

Visutý převoz se skládal z dlouhého lana, otáčejícího se na dvou dřevěných, skřípajících kladkách, které byly pod zvláštním krytem upevněny na několika spojených sloupech, stojících proti sobě na obou březích řeky. Na horním laně byl zavěšen malý proutěný koš a cestujícím stačilo tahat za spodní lano, aby se pohybovali kupředu. Tento jednoduchý systém vyžadoval však silné svaly. Rovněž se doporučovalo, aby ti, kdo se chtějí tímto způsobem dostat přes řeku, byli dobrými plavci, neboť nikdo nemohl zaručit, že se uprostřed řeky lano náhodou nepřetrhne.

Po krátké domluvě rafteri rozhodli usadit do proutěného koše tři muže. Za okamžik se už koš, připomínající velkou komickou zátku,

trhavými pohyby pomaloučku vydal na svou pouť nad rozběsněným živlem. Posádka měla s sebou i pušky.

Uprostřed řeky se koš zastavil a jeden z mužů cosi zakřičel k ostatním přihlížejícím ze South Easteru. V temže okamžiku se ozvalo přátelské volání, z domků vybíhaly ženy a děti a mávaly rukama.

"Poznali nás!" zvolal dřevorubec se širokým úsměvem. Vstal, následován Malkijou, a zamával v odpověď na pozdrav. Jeho ryšavá hříva se vzdouvala jako vlny.

Po dlouhých minutách soustředěného úsilí dokončil koš svou cestu a zůstal třet deset stop nad zemí.

"Hej, Zakyre!" povykoval radostně vysoký chlapík s holou lebkou a nepořádným vousiskem na červených tvářích.

"Hej!" odpovídal Zakyr. "Buď zdrav, Velký Tome!"

"Jdu dolů."

Vlét do koše je celkem snadné. Překonat v něm řeku je podstatně horší. Ale vystoupit z takové košatiny, to už je problém. Koš

se kolébá se zlomyslnou radostí na všechny strany a nemilosrdně maří každou snahu o vystoupení.

Velký Tom bojoval hezkou chvíli ze všech sil s košatinou, přirozeně k velkému potěšení přihlížejících. Dokonce i Corrado, už několik dní ponořený do zavlělého mlčení, nedokázal potlačit úsměv, když Tom dospěl k radikálnímu řešení situace a prostě přepadl z koše rovnou do trávy.

"Bože na nebi," bručel rafterv poněkud komické poloze. "Ta potvora si snad přímo zamanula, že mě zničí."

Ale zlobil se jen naoko.

"A jak se máte vy?" zeptal se Zakyr dvou mužů, kteří zůstali v proutěném koši.

Jeden z nich vesele odpověděl:

"Dobře, Zakyre, teď už to jde, když nás Tom nehoupá. Raději tu zůstaneme. Odtud bude lepší podívaná."

"Podívaná? Na co?"

"Až Tom bude zase nastupovat."

K novému výbuchu smíchu se přidal dokonce i Tom, který současně házel po posměváčcích drny. Zakyr však náhle zvažněl a zeptal se: "Tak co je nového v South Easteru, Tome?" Veškeré veselí se náhle vypařilo. "Stalo se něco vážného," odpověděl muž. "Mluv, Tome!"

Malkija s Corradem přistoupili blíže. Oba Indiáni seděli netečně stranou. Tom se zadíval Zakyrovi přímo do očí a pravil: "Devilpaw se vrátil!"

Kdyby se dověděl, že v osadě došlo k zemětřesení, Zakyr nemohl být více překvapen. Devilpaw se vrátil! Je možná docela blízko a oni se domnívali, že se za ním budou plahočit několik měsíců. Zakyr měl srdce až v krku a cítil, jak bledne. Dlouho nebyl schopen pronést jediné slovo a ostatně se o to ani nesnažil. Znovu se mu objevil před očima ten strašlivý obraz, nenáviděný výjev, kdy zkrvavená Tia leží ve sněhu a nad ní stojí rozzuřený Devilpaw. Obraz, který měl v jeho mysli už jen matné obrysy, vyvstal před ním pojednou ve vší hrůze. Po chvíli, když už představa v mysli nešťastného dřevorubce ztrácela na ostroti, Zakyr řekl:

"Mluv, Velký Tome! Tenhle člověk, co tuje se mnou, je Malkija. Vede lov na toho ďábla. Vypravuj!"

"Malkija?"

Velký Tom otevřel překvapením ústa a pozdvihl obočí. Trvalo několik sekund, než se vzpamatoval.

"No ovšem," řekl s úsměvem. "Když vede lov Malkija, tak grizzlyho určitě dostanete."

Muži se posadili na zem čelem k řece a Velký Tom vyprávěl:

"Stalo se to v minulých dnech, těsně před příchodem dešťů. Byli jsme čtyři. Bratři Deversonové, Lars Naton a já. Jeli jsme se podívat na severní pracoviště u řeky Čianoké. Všechno bylo v pořádku, a tak jsme chtěli strávit zbytek dne na lovu. Asi půl míle nad místem, kde se řeka vlévá do Ohia, střelil Steve Deverson malého jelena. Zvíře jen poranil, a tak jsme je museli pronásledovat. Konečně jsme je dostali. Bylo to dole na rubanisku u Černé rokle.

A právě tam jsme našli zpola ohlodanou kostru divočáka. Kolem dokola byly čerstvé stopy. Patřily Devilpawovi, nemohli jsme se splést, protože to byly ty široké a neuvěřitelně hluboké stopy, které znáš, Zakyre, tak jako my.

Vyrušili jsme ho, darebáka, právě uprostřed hostiny! Sotva stačil utéct. Vydali jsme se po jeho stopě. Namouduši, bylo to závodní tempo! Než nastala noc, dorazili jsme asi dvě míle směrem proti proudu řeky. A tam jsme ho uviděli! Přeplaval právě řeku a drápal se na břeh, tedy na tuhle stranu. Poslali jsme za ním několik kulek, ale neublížili jsme mu.

Protože mezitím nastala noc, vrátili jsme se zpátky. Je to ostatně tvůj lov, že? Řekli jsme si, že nejlepší bude, když ti o tom dáme vědět."

"Dobře jste udělali," souhlasil Zakyr.

Cítil, jak mu krev pulsuje ve spáncích, jak se ho zmocňuje vzrušení. Zpráva v něm zprvu vyvolala velmi bolestné vzpomínky, ale během Tomova vyprávění se zklidňoval a převahu nad minulostí získávala přítomnost. Přítomnost ďábelsky naléhavá.

"Takže je na této straně řeky," poznamenal. "Při velké vodě se na druhý břeh nedostane!"

"Je to opravdu nádherný kus," pokračoval Tom. "Mnohem větší než ostatní medvědi; může mít takových deset stop. Opravdu hora."

"Musel být strašně hladový," poznamenal Malkija. "Po zimním spánku medvědi obvykle požírají jen trávu a listí. Teprve později se z nich stávají i masožravci. Devilpaw nenalezl na větvích ani lísteček, a tak začal lovit. Jedna věc je velmi důležitá. Devilpaw si uvědomuje, že je pronásledován, a bude nebezpečnější."

"Na to jsme v té chvíli nepomyslili," omlouval se Tom. "Měli jsme před očima jen tu obrovskou horu masa a prostě jsme ji chtěli zničit."

"To nevadí. Donutili jste medvěda přeplavat řeku a to je pro nás výhodné."

Zakyr se zeptal: "Kde ji přeplaval?"

"Jak jsem povídal, Zakyre. Asi dvě míle proti proudu Čianoké. Je tam rovinatý kraj, plný křoví a mlází."

"Už vím. Budeme potřebovat aspoň den, abychom tam dorazili. Doufáme, že déšť nesmazal všechny stopy."

"To není důležité," ujistil jej Malkija. "Nezbývá mu nic jiného než dát se na sever. Na východě je nepřekročitelná řeka a na jihu Liščí Indiáni. Myslím, že mohu s jistotou tvrdit, že Devilpaw nebude po těch dvou nešťastných pokusech nijak stát o další setkání s lidmi. Grizzly má víc rozumu než člověk."

Zakyr vyskočil. Nemyslel teď ani na to, jak se dostat přes řeku, ani na to, že by měl podle slibu vrátit Oková koně.

"Co nevidět ho můžeme dostat!" zvolal nadšeně.

Ale Malkija opatrně mírnil jeho optimismus:

"To není tak jisté, dřevorubče. Devilpaw nás může za sebou vláčet hodně dlouho. Dlouho a daleko."

"Máš pravdu," souhlasil Zakyr. "Odpusť mi mou netrpělivost, Malkijo, ale..."

"Rozumím ti," odpověděl traper. "Nemusíš se omlouvat."

Muži ještě dlouho rozmlouvali na břehu řeky a jejich rozhovoru se účastnili i rafteri v proutěném člunu. Povíдали si o práci, o velké vodě, o plavení dřeva, kdy hladinu řeky zaplní klády. Pak hovořili o Liščích Indiánech, o tom nepoddajném indiánském kmeni, jehož území budou muset přejít. Slova plynula lehce, i když se v některých

tajilo nebezpečí a smrt. Plynula lehce, protože muži mysleli pouze na to, jak dostanou Devilpawa.

Když posléze nebylo už o čem hovořit, Velký Tom se zvedl. Zakyr řekl:

"Děkuji vám, chlapci. My teď budeme pokračovat v cestě. Pozdravujte všechny v South Easteru. A starému Collinsovi řekněte, aby si nedělal starosti. Vypadal dost nešťastně, když jsem před časem odjížděl."

"Buď zdrav," usmál se Tom. "Starý se pořád tváří nešťastně."

"Pro jednou se obejdete beze mne."

"Jistě, Zakyre. Nedělej si starosti. Hlavně nám přines tlapy toho d'ábla."

"To je účel naší výpravy," odpověděl Zakyr.

Následovaly poslední pevné stisky rukou. Pak Tom vylezl Zakyroví na ramena a nějaký čas zápasil s košatinou, než do ní za všeo-

becného veselí konečně spadl jako pytel brambor. Poslední pozdravy a člun se zvolna rozběhl na svém laně.

Na protějším břehu mávali obyvatelé South Easteru ještě dlouho na pozdrav. Zakyr s Malkijou jejich pozdravy opětovali a poté se vyhoupli do sedel.

Nevelká výprava se dala opět na cestu. Corrado uzavíral řadu. V jeho očích se objevila zvláštní zář.

O dva dny později rozbili muži tábor v nevelkém průseku lemovaném mlázím, přibližně v místech, která jim označil Tom. Dorazili tam na prahu noci, a proto se rozhodli, že zůstanou.

Jasný planoucí oheň mířil ke hvězdám. Bylo bezvětrí. V dáli se pojednou ozvalo vlčí zavytí.

Malkija přestal hryzat svou porci sušeného masa a naslouchal. Ostatní rovněž.

Noční tmou se znovu rozlehlo chraplavé zavytí jako hrozba temného lesa. Pak se o něco blíže ozvala odpověď. Za nějakou chvíli to byl skutečný koncert. Oba Indiáni se tiše zvedli a zmizeli v mlázi. Zakyr pohlédl tázavě na Malkiju.

"Jdou na obhlídku," vysvětloval mu traper. "Vlci jsou hladoví. Obkličují nás."

"Je to smečka?" zeptal se Corrado.

Byla to první slova, jež promluvil po dlouhé době. Až dosud během cesty mlčel, ať to bylo za pochodu či při táboření. Hlas se mu při otázce lehce chvěl.

"Nikoli," řekl Malkija. "Žádné vlčí smečky nejsou. Jsou jen rodiny. Vlk si zvolí družku a nikdy ji neopustí. I jejich mláďata s nimi zpravidla žijí velmi dlouho. Je to rodina."

Nezdálo se, že by toto vysvětlení Córada uklidnilo. Úzkostlivě si prohlížel neproniknutelné, záhadné mlázi. Připadal si nesmírně malý uprostřed ohromného lesa, z něhož sem ze všech stran doléhalo vlčí vytí.

Malkija se znovu věnoval jídlu. Zakyr rovněž.

"Nemyslím, že zaútočí," řekl mezi dvěma pořádnými sousty. "K tomu dochází jen zřídkakdy. Ledaže jsou na konci zimy příliš vyhladovělí a cítí se dostatečně silní. Stejně jako Devilpaw mají hlad a

vlčice co nevidět vrhnou mladé. Je právě jejich čas. Musíme spát s puškou v ruce."

"Dobrá," souhlasil Zakyr. Už jednou se musel v zimě bít s vlky a věděl, co to znamená.

Indiáni se vrátili po jídle. Zabíječ ryb stručně informoval Malkiju a ten pravil:

"Vlci jsou prý velmi blízko a stále nás obkličují. Jsou příliš hladoví, než aby byli opatrní." Zakyr poznamenal: "Má sekera je očekává!"

"To je správné," souhlasil traper. "Jsme na hranici území Liščích Indiánů. Kdyby vlci zaútočili, nesmíme použít pušek, protože výstřely jsou v noci daleko slyšet..."

Zabíječ ryb seděl před řevavějším ohništěm a tomahavk mu odpočíval na kolenou. S rukou na dýce hleděl upřeně před sebe. Rudý válečník bděl nad spánkem lovců, ležících ve svých pokrývkách poněkud stranou. V pravidelných intervalech se ozývalo vlčí vytí, jímž se rodiny svolávaly. Vlci byli už nablízku a vystrašení koně neklidně hrabali kopyty.

Zabíječ ryb byl znepokojený.

Předně nebylo normální, aby vlci takhle vyli. Museli cítit ještě něco jiného než jejich tábor, něco zranitelnějšího. Tento předpoklad byl potvrzován tím, že vytí se soustřeďovalo k místu, jež leželo na jih od tábora, někde na cestě u řeky. Jako by je tam cosi přitahovalo.

A za druhé byl indiánský bojovník svědkem podivné události, kterou si nedovedl vysvětlit.

Asi před hodinou, oheň byl tehdy ještě dost vysoký, zaslechl Indián neznatelný šramot, vycházející z nedalekého místa, kde spali ostatní.

Bez sebemenšího pohybu se Zabíječ ryb rozhlédl, aby zjistil zdroj hluku.

A tu spatřil muže zvaného Corrado, jak se s nesmírnou opatrností souká ze své pokrývky. Když na něho Corrado pohlédl, předstíral Indián spánek. Ale přivřenými víčky sledoval každý Corradův pohyb. Viděl, že zamířil k brašnám ryšavého dřevorubce a že je prohlíží, co chvíli vrhaje pohled k spícím mužům. To trvalo několik ti-

chých minut. Pak se Corrado vrátil na své místo a zalezl pod pokrývku. Vypadal rozmrzele, vztekle.

Corradovo podivné chování znepokojilo Indiána na nejvyšší míru. Přesto se rozhodl, že se o věci nezmíní. Možná že to poví Malkijovi - ale pouze jemu - a teprve po skončení lovu. Neboť jestliže Zabíječ ryb slíbil, že Zakyra zatím nezabije, nezavázal se, že mu bude pomáhat. Otec tohoto muže vyvraždil jeho rodinu. To Indián nikdy nezapomíná.

Zatímco rudoch v duchu přemítal svá pomstychtivá předsevzetí, vlci pojednou ztichli. Nastal tíživý klid. Zabíječ ryb vyskočil. Když vlci tak náhle zmlknou, nedá na sebe jejich útok dlouho čekat.

Také že k němu došlo. Nocí se zakrátko rozezněl hrozivou silou příšerný koncert divého vlčího vrčení, soustředěný k jedinému místu, kam se zřejmě všechna zvířata seběhla. To už nebyly zlověstné výzvy, ale divoký řev rozzuřených bestíí, promíšený žalostným skučením.

Zabíječ ryb zatřásl Malkijovým ramenem a vykřikl jeho jméno. V mžiku byl celý tábor na nohou.

Nad houštím se nesl hluk zuřícího boje, v němž se prolínalo vrčení divokých zvířat se ržáním koní.

"Vlci!" křičel Zakyra. "Někoho napadli!"

Se sekerou v ruce se vrhl do hustého mlází. Malkija a oba Indiáni ho o zlomek sekundy předešli. Zabíječ ryb sebral v běhu z ohniště řeřavou větev.

Vrhli se do tmy, bičování větvemi a zraňování pruty ostružin. Bitevní vřava se blížila a získávala na síle.

Vbíhali právě na volnou cestu, když zazněl výstřel, okamžitě utlumený řevem zvířat a hlukem blízké řeky.

VII

Zpočátku viděl Zakyr pouze stíny hemžící se mezi mlázím jeřábů a tmavým kapradím. Zdálo se, že je jich celá spousta, a útočili s divokým řevem a vrčením. Neměl čas vlky počítat, ale odhadoval, že je jich asi dvanáct.

Ve světle mléčné luny, laskající svým bledým, chladným světlem zemi, vrhl se Zakyr se sekerou v ruce do boje hned za Malkijou a oběma Indiány. Současně spatřil koně, který proti útočící zvěři vyhazoval zadní nohy jako pomínutý, a na zemi muže v souboji s obrovským vlkem. Výkřiky člověka a řev zvířete přehlušovaly hluk vody a bitevní vřavu.

Malkija a Miši si už vybrali protivníky a zápasili s nimi na zemi, zatímco Zabíječ ryb se zvolna blížil k těžce zápasícímu muži, mávaje kolem sebe žhnoucí větví. Zakyr se rozhodl, že mu pomůže.

Přesně mířenou ranou zkosil jednoho vlka ve chvíli, kdy se mu s vyceněnými tesáky vrhl na hrdlo. Zvíře dostalo strašlivou ránu přímo do tlamy a svalilo se - okamžitě mrtvé - deset kroků dál do velké kaluže bláta. Současně ucítil Zakyr na svých zádech mohutnou tíhu další zuřivé šelmy.

Cítil, jak mu do svalů pronikly zahnuté drápy zvířete, a rychlým instinktivním pohybem sklonil hlavu. O sekundu později a byly by mu čelisti, jejichž zlověstné klapnutí se ozvalo těsně u jeho ucha, prokously hrdlo. Podle váhy na svých zádech okamžitě poznal, že jde o vlčici. Taje mnohem krvežíznivější než její druh, zejména v době, kdy má vrhnout vlčata a cítí, že jejich příští existence je ohrožena. Mateřský pud ji mění v běsnící fúrii.

Zakyr to věděl. Nechal se srazit na zem a několikrát se převalil. Vlčice drcena obrovskou vahou muže, který ji přitiskl k zemi, zavyla bolestí a vztekem Zakyrovi přímo do ucha. V okamžiku, kdy zvedla nohy do výše, Zakyr se vyprostil z jejího objetí. Odvalil se stranou a rychle vyskočil.

Právě když si uvědomil, že ztratil sekeru, vrhlo se na něho další zvíře. Stejně jako v prvním případě zasáhl je Zakyr ranou pěsti ještě při skoku. V matném světle si stačil všimnout, že šelma padla k no-

hám jednoho muže - neměl čas ho rozeznat - který ji proklál dýkou. Hned nato znovu zaútočila vlčice.

Tentokrát její strašlivé tesáky zasáhly Zakyrův krk mezi rameny a hrdlem. Třebaže rána nebyla hluboká, ostrá bolest pronikla dřevorubci až do úst a přiměla ho k bolestnému výkřiku. Celou nekonečnou sekundu měl řvoucí tlamu zvířete přímo před očima, hleděl na temně žluté tesáky, rozšířené bělmo a cítil pach, v němž se mísila krev s horkým dechem vlčice. Spojenými pěstmi uhodil vši silou před sebe - s pocitem, že zasadil ránu příliš pozdě.

Rozevřená, slintající tlama vlčice jako by ztuhla a zuřivý řev jí rázem odumřel v hrdle. Zakyr udeřil stejným způsobem podruhé. Srazil vlčici takovou silou, že její pád zasáhl velmi bolestně jeho břicho.

Vlčice dopadla na zem s přeraženým hřbetem.

Zakyr, celý zmatený, stál chvíli nepohnutě nad zabitým zvířetem a nemohl se vzpamatovat z náhlého návratu života. Znovu se rozhlédl kolem sebe a všiml si, že ve zvaleném kapradí leží několik nehybných zvířecích těl. Jako ve snu viděl Malkiju, který s nadlidským úsilím zápasil s neviditelnými protivníky ve vysoké trávě a jehož smrtící rány zvýrazňoval měsíc odleskem svých paprsků na jeho noži. Viděl Mišiho jak leží na zádech a rdousí obrovského vlka, jenž se mu vrhl na ramena. Viděl Zabiječe ryb na břehu řeky ve velmi zlé situaci: tomahavkem odháněl tři statné útočící vlky.

Plně se vzpamatoval, až když zaslechl výkřik:

"Pozor!"

Ani nevěděl jak, ocitl se pojednou na zemi a smrtící svěrák čelistí mu vyrval chumáč vlasů. O setinu sekundy později dopadl na jeho plece nějaký muž. Uši mu zalehly ranou sekery, která roztrásla vlčí hlavu. Tvář mu zalila teplá krev a Zakyr se převalil. Ale to už tentýž hlas, který ho varoval a zachránil mu život, volal:

"Hotovo! Je po něm!"

Hlavu měl Zakyr těžkou, bolavou, krev na jeho tváři nepříjemně čpěla. Tělo měl v jednom ohni. V té chvíli v něm počal narůstat

neovladatelný hněv proti vlkům, kteří ho div nezabili a kteří donutili kohosi neznámého, aby jej zachránil. Prudce vyskočil a běžel na pomoc Zabíječi ryb, který užuž podléhal svým protivníkům.

Několik kroků odtud hlučela řeka a tlumila vlčí řev, který už nebyl tak hrozivý. Na trávě mýtiny se černalo pět nebo šest zabitých vlků. Někteří se ještě hýbali.

Zakyr z nich dobil svými obrovitými pěstmi ještě dva. Nejraději by se bil a zabíjel donekonečna. Přál by si, aby tu byl vlků nekonečný počet a aby s nimi mohl zápasit celou noc. Říkal si, že zabít Devilpawa nebude o nic těžší...

Když z vlčí rodiny zbyly pouhé tři kusy, ztratila zvířata svou bojovnost. Zbylí vlci naposledy vycenili tesáky, naposledy zuřivě zavrčeli a místo dalších pokusů o útok zmizeli v noční tmě jako velké, pružné, přihrbené stíny, teď už zchromlé a ustrašené.

Zabíječ ryb pozdravil tento útěk vítězným pokřikem "Oo - hej" a zamáváním zkrvavené dýky. Malkija, jehož zuby svítily uprostřed vousů, přistoupil k Zakyrovi:

"Jsi v pořádku?"

Sám měl dlouhý šrám přes celá prsa a z čela mu tekla krev.

Zakyr pohnul krkem a rozhýbal svaly na zádech. Zběžně si prohlédl roztrhané šaty. Pojednou ucítil únavu.

"Nic mi není," řekl. "Jenom mě drobátko poškrábali, nic víc."

"Byla to silná rodina, " prohlásil s úctou Malkija. "Jsem rád, že jsem se s nimi mohl bít."

"Rád?" podivil se Zakyr.

Ale vyplívl tu otázku bez přemýšlení. Sám rovněž pociťoval hrdost. Vlci byli dobří protivníci, bojovali o život, ne pro radost ze zabíjení.

"Chápu," opravil se. "Rozumím ti, Malkijo. Nikdy bych si nepomyslíl..."

"To je v pořádku," přerušil ho traper a zastrčil dýku do pochvy.

Přiběhl Zabíječ ryb, napřahoval k nim obě paže a radostně se usmíval. Poprvé za celou dobu, co ho znal, spatřil Zakyr na jeho rtech úsměv. Malkija pravil:

"Zabili jsme jich deset."

"Tady máš sekeru, Zakyre. Našel jsem ji v kapradí."

"Dík, Corra..." Náhle se Zakyr zarazil.

To přece nebyl Corrado. Byl to muž, kterého napadli vlci. V samé radosti, že bitva dobře skončila, na něho Zakyr zapomněl! Najednou si uvědomil, že právě tenhle člověk na něho zavolal a zachránil mu život. Nikoli tedy Corrado, jak se zprvu domníval. Rozhlédl se kolem sebe.

"Hrome, Corrado!" zaklel.

Corrado tu nebyl. Zakyra nenapadlo hledat ho mezi zabitými vlky, okamžitě pochopil, že se boje neúčastnil. Byl o tom pevně přesvědčen. Teprve dodatečně si uvědomil, že když běžel k řece, neslyšel za sebou žádné kroky. Hlavou mu prolétlo neblahé tušení. "Rychle!" zakřičel.

Vrhl se do houští, přeskakuje nehybná šedivá těla. Malkija pochopil a vyřítil se za dřevorubcem. Rovněž tak oba Indiáni, ještě rozehřátí nedávným zápasem. Neznámý muž se rozběhl za ostatními. Nevěděl proč, ale cosi jej k tomu nutilo: vycítil, že něco není v pořádku.

Zakyr se řítit mlázím a nedbal překážek. Ani větve, ani trní nemohly zastavit jeho běh. Jen abych přišel včas! A proč včas? Nevěděl. Musel přijít včas právě proto, aby se to dozvěděl.

V duchu blahořečil hlučící řece, že maskuje jejich úprk.

Takřka bez dechu dorazil na mýtinu a skryl se za šípkovým keřem. Zaslechl za sebou Malkijovo tiché, udivené mručení. Sám však překvapen nebyl. Očekával to.

Táborový oheň skomíral. Zbyla z něho jen hromádka žhnoucího popela. Nicméně mezi kmeny a větvemi stromů pronikalo v této jasné noci dostatek světla, takže bylo docela dobře vidět. Nedaleko odfrkávali koně, stále ještě zneklidnění nedávným útokem vlků.

"Já to věděl," zašeptal Zakyr Malkijovi a v očích se mu rozhořel, vítězný plamínek. "Jinak to dopadnout nemohlo. I když jsem nečekal, že to bude tak brzy."

U dohasínajícího ohně se Corrado horečně prohraboval v Malkijových brašnách. Zakyrovy už prohledal a jejich obsah byl rozházen po zemi. Když v nich nic nenašel, vrhl se na Malkijovy. Věděl, že ztratil důvěru a předpokládal, že dřevorubec si z opatrnosti nenechal peníze u sebe. Prohlídku vykonával důkladně a rychle.

"Tak co, Corrado?" zahromoval Zakyr.

Objevil se tu v celé své hrozivé výšce a blížil se k ohništi.

Corrado se vymrštil, jako by ho štíplo tisíc vos. Na zlomek sekundy mu tvář zkřivilo naprosto nečekané překvapení, poté se však jeho zraky rozhořely hněvem. Zahanben, že byl přistižen při krádeži, reagoval naprosto nesmyslným útokem, jímž se definitivně usvědčil. Vrhł se na zem a v pokleku vytasil z opasku pistoli. Tvář zkřivenou zlobou, vyštěkl:

"Kde máš dolary, Zakyre?"

Zakyr se zastavil deset kroků před Corradem. Pobaveně pozoroval pistoli mířící na jeho hrud' a pravil s ironickým úsměvem: "Máš mě za blázna?"

Nedokázal skrýt veselí před zmateným pohledem svého protivníka a ochotně vysvětloval:

"Tady dolary nenajdeš, Corrado. Máje Ok v Ohio Springu. A ten je dá pouze tomu, kdo přinese kůži..."

"Lžeš!" zařval Corrado, tvář znetvořenou hněvem.

Cítil se nanejvýš pokořen a čím byl bezmocnější, tím silněji prožíval svou pohanu. Zakyr se mu vysmíval a znemožňoval mu dohrát tuto nečistou partii.

Corrado pojednou namířil pistoli do křoví a zařval:

"Vylezte! Vylezte ven, nebo střelím!"

Nevěděl, co dělá. Byl jako zvíře v pasti, které se každým pokusem o osvobození jen více zraňuje.

Zakyr po něm mrštil sekerou a v téže chvíli padl Corrado na zem a vystřelil. Ještě než ho ohlušil výstřel, zahlédl Zakyr žlutý záblesk a zaslechl svist olova, které se zabořilo do houští jen několik palců od jeho hlavy. Ani se nepohnul.

Corrado jen taktak uhnul před sekerou, jež se s tupým úderem zasekla do kmene jedle. Okamžitě byl na nohou, tvář zkřivenou strachem, třebaže jizva na ní kreslila podivný úsměv. Chtěl něco vykřiknout, když vtom zazněl výstřel.

Škrábnut střelou ustoupil o krok a nazdařbůh vypálil druhou ránu. Pak zahodil pistoli. Opřel se o kmen jedle, v níž byla zaseknuta

sekera. Hleděl naprosto vyděšeně. Když Malkija vyskočil z houští, dostal strach a úprkem se hnál ke koním.

"Uteče!" vykřikl Zakyr a rozběhl se za ním.

Corrado si zřejmě všechno připravil předem. Počítal s tím, že peníze budou v brašnách, a osedlal si koně. Skokem se vyhnul Malkijovi, a když doběhl ke koni, rázem se vyšvihl do sedla. Nohy ani nestačil dát do třmenů, držel se pouze za hřívu a křičel:

"Hej! Hej! Jupff!"

Zakyr měl sotva čas uskočit před pádícím koněm. Corrado se s hulákáním vrhl slepě kupředu do jícnu noci. Obrovský les ho pohltil a řeka přehlušila dusot jeho koně.

Zakyr s Malkijou stáli vedle sebe a hleděli na temnou stěnu, jež se za tím darebákem zavřela. Zakyr cítil, jak v něm narůstá hněv, a zahrozil pěstí. Ránu na krku v té chvíli ani necítil.

"Mizera," zabručel.

Malkija klidně poznamenal:

"Je to špatný člověk. Daleko v tomto kraji nedojde. Nezná les. Potrestá se sám."

"Přesto bych mu dal na pamětnou raději sám!"

Někdo zavolal a Malkija se otočil. U znovu rozdělaného ohně seděli nad Mišim Zabíječ ryb s neznámým mužem. Zakyr s Malkijou k nim přistoupili.

"Co je s ním?" zeptal se traper.

Neznámý vysvětloval potichu:

"Dostal druhou kulku, co vypálil muž, který uprchl!" Zakyr pozoroval, že Malkija silně zbledl, když se sklonil nad nehybným tělem. Slyšel, jak zašeptal: "Miši! Příteli Miši!"

Ale Indián se nepohnul. Nehybně ležel na zemi, opřen o koleno neznámého muže. Vypadal velice klidně. Ruce měl zkříženy na břiše - a ty ruce byly červené od krve.

"Miši," zašeptal naposledy Malkija.

Hlava mu poklesla na prsa. Rozhostilo se ticho těžké jako noc, ticho, v němž každý z účastníků boje sdílel traperovu bolest. Praskající oheň vrhal obludné stíny na černou stěnu mlází. Tu a tam se ozvalo zaržání koní. Hněv v Zakyrově srdci narůstal. Chladný a strašlivý hněv, který mu stoupal jako nepřijemné sousto až do krku. •

Lehký vánek se rozběhl po zemi a roztřásl muže. Neznámý pokrčil nohy a položil hlavu mrtvého na suché Jehličí. Na vysvětlenou řekl:

"Dostal to do břicha. Skoro hned byl mrtev. Stál jsem vedle něho. Měl jsem dojem, jako by chtěl něco říci, ale už to nestihl."

"Ba ne," pravil Malkija nepřítomně. "Miši neměl jazyk."

"Cože?"

"Ano."

Traper se zvedl a pohlédl na Zakyra: "Miši byl můj přítel."

"Chápu tvou bolest, Malkijo."

"Miši byl můj přítel. Dlouhé, předlouhé měsíce lovil se mnou. Zachránil mi život vícekrát, než kolik je prstů na jedné ruce. Byl to přítel."

Zakyr sklopil hlavu. Dobře rozuměl hlasu, v němž se chvěl hněv. Cítil odpovědnost za Mišiho smrt. Copak to nebyl on, kdo na-

jal Corrada? Copak nenarušil bezpečnost lovu od samého začátku tím, že přivedl mezi ostatní takového člověka? Před zmučenou trapezovou tváří se cítil hrozně vinen. Mlčel.

Stíkl jen krátce svou mohutnou rukou Malkijovo rameno.

"Jestli Corrada nezabije les, vyhledám ho a udělám to sám," zašeptal.

V Malkijových očích se objevil rychlý, neznatelný záblesk úsměvu: "Nestačí ti stopovat Devilpawa?"

"Corrado je horší než Devilpaw."

Malkija hleděl Zakyrovi přímo do očí a pak pravil, pokyvuje hlavou:

"Máš pravdu. Omluv můj hněv, dřevorubče." Otočil se a odešel.

Mišiho pohřbili na břehu řeky. Na hrob navršili veliké kameny, aby byl chráněn před zvěří. Poté se Malkija se Zabíječem ryb posadili, protože jejich povinností bylo bdít u nebožtíkova hrobu. Zakyr s neznámým mužem se vzdálili. Cítili, že by nebylo vhodné, aby se účastnili tohoto rozloučení.

Vrátili se do tábora, ohřáli si kávu a mlčky popíjeli. Zakyr se upřeně díval kamsi do dálky. Zvolna se zacelující rány ho tupě pobolívaly. Cizinec naproti němu srkal pomalými doušky kávu. Vypadal velmi spokojeně a tvářil se, jako by členy výpravy znal odjakživa. Dal se do vyprávění:

"Sledoval jsem váš lov od Ohio Springu. S denním zpožděním. Při přechodu stezky u paty velké skály jsem měl smůlu a málem mě odnesl proud. Ale nakonec to dobře dopadlo a do South Easteru jsem došel jen s půldenním zpožděním. Chlapi mi ukázali, kudy jste šli a já přidal do kroku. Ale netušil jsem, že jste tak blízko, dokud mě nepřepadli vlci. Vlastně jsem všem dosud nepoděkoval a ..."

Zakyr však neposlouchal. Nechal se ukolébat tichou, příjemně jednotvárnou melodií hlasu, která zklidňovala. Ach ano, dorazil jsi do South Easteru půl dne po nás ... A co na tom? Já tobě musím poděkovat, člověče! Zachráníš mi život.

Cizinec se pramálo zajímal, zda ho někdo poslouchá či nikoli. Seděl na bobku, ruce volně svěšené podél těla a upřeně hleděl do plamenů, jejichž dlouhé jazyky tančily mezi světlem a stínem. Pokračoval:

"... silnější než já. Jako by mě něco hnalo. Ten večer, kdy na nás zaútočili, jsem neměl čas na nějaké úvahy. Bylo už pozdě. Když člověk nemá čas přemýšlet a když je nucen okamžitě zasáhnout, všechno je mnohem snazší. Proto chci pronásledovat Devilpawa. Aspoň jednou v životě chci někoho donutit k boji."

Slova zalétala k Zakyrovi jakoby skrze hustou mlhu. Neměla a ani nemohla mít potřebnou sílu, když je nesl do světa tichý hlas, utopený v šumící pěně nedaleké řeky. Zakyr myslel na Malkiju, bdícího uprostřed vlčích mrtvol u Indiánovy mohyly. Myslel na prchajícího Corrada, který by jim mohl ještě nastražit nějakou past. Výprava za Devilpawem si už vyžádala jeden život. Jen on, Zakyr, si byl možná vědom rizika, které podstupují. Říkal si však, že kdo je na stopě d'áb-la...

"... a já se ani nehnul. Stál jsem tam jako sloup a umíral strachy. Willie se bil sám."

Co to ten člověk povídá? Kdo je to Willie? Slova posléze vyburcovala Zakyra z naprosté netečnosti. Překvapeně pozvedl hlavu. S údivem hleděl na schouleného cizince, který tu něco mlel do prázdna a vypadal nesmírně smutně. Ano, nevýrazná tvář neznámého byla poznamenána hlubokým smutkem.

Neznámého? Zakyr si byl pojednou jist, že tu tvář už někde viděl.

Jak dlouho vlastně mluví ten člověk, kterého zachránili před vlky? Jak dlouho už trvá to podivné vytržení? Oheň skomíral. Zakyr byl v rozpacích, protože nevěděl, zda to všechno nebyl jen sen.

"Jak se jmenuješ?" zeptal se pojednou.

Cizinec okamžitě ztichl. Dřevorubcův hlas byl tichý, přesto však zasáhl cíl. Trvalo chvíli než se pohled tázaného, bloudící v mlhavých dálkách, vzpamatoval z té zvláštní strnulosti, do níž byl ponořen celý tábor.

Podíval se na Zakyra. Uhodl, že jeho vyprávění nenalezlo ochotného posluchače, a pocítil kupodivu úlevu. Privil: "Jmenuj i se Zach Čibuk."

VIII

Svah byl strmý. Mířil přímo k sluncem zalitým nebesům. Porost zde nebyl nijak hojný - zdaleka nějak dole v soutěsce. Po pravdě tu byly mezi kamením roztroušeny jen trsy divokého rybízu, nízké kapradí a keříky ptačích jeřabin. Na vrcholku se ve vlahém větru chvělo několik břízek.

Corrado šplhal do svahu, jak nejrychleji mohl. Rysy měl ztrhané a přečpaná brašna ho táhla k zemi. Puška obrácená pažbou dolů mu sloužila jako hůl. Pod sálavým popoledním sluncem se potácel zbledovaný člověk. Šaty měl děravé a potrhané, mokasíny rozedrané a výraz jeho tváře prozrazoval nesmírnou únavu. Z poraněného čela mu stékala do očí stružka krve, do níž se mísil pot. Protože měl rozedřené paty, musel našlapovat na plná chodidla.

Po celou dobu výstupu si ani jednou neodpočinul. Když konečně dorazil na vrchol, svalil se do chabého stínu hubeňoučké břízy. Hřbetem znavené ruky si znovu setřel z čela nezdolné kapky krve. Obličej zabořil do svěží trávy a ulehl na měkkou, voňavou zem. Jenže Corrado její vůni necítil.

Pohlédl dolů, ale okamžitě zavřel oči. Zmocnila se ho závrať a pocítil strašlivou malátnost. Zdálo se mu, že mu zem proniká až do prázdného žaludku. Pak nevolnost zmizela stejně rychle, jako se objevila. Jsem příliš unaven, omlouval se sám sobě.

Ráno opustil medvědovu stopu, aby obešel úpatí velké stěny a posléze ji zdolal. Ten výstup právě dokončil.

Sedm dní po útěku padl Corrado na Devilpawovu stopu, zřetelně a jasně se rýsující na zbytku sněhu. Kdyby znal les a kdyby uměl něco vyčíst ze stop, muselo by mu být nápadné, že sníh už není zrnitý a že stopy mají příliš zřetelné obrisy. Věděl by, že v několikadenním slunci stopy roztály a ztratily hloubku, zatímco noční mrazy zvýraznily jejich okraje. Ale Corrado neuměl číst stopy. Přesvědčen, že je Devilpawovi v patách, hnal nesmyslně svého koně, aniž tušil, jakému nebezpečí se vystavuje.

Jak se tak zběsile řítíl po medvědově stopě, nevšiml si, že za jedním houštím leží zpola vyvrácený strom, jehož jedna větev křížila cestu ve výši člověka. Uvědomil si podivnou situaci až ve chvíli, kdy mu větev div neprorazila hrud' a on sám vylétl ze sedla.

Když přišel k sobě, ležel na zemi, slunce se mu posmívalo, hlava mu šla kolem a každé nadechnutí mu působilo bolest. Rána na rameni se otevřela. K velkému zděšení zjistil, že mu utekl kůň i s brašnou a pokrývkami. Zůstala mu pouze taška, roh s prachem a dýka. Po několika krocích našel i pušku. A tak se vydal Corrado za Devilpawem pěšky.

Pochodoval už tři dny. Stopa byla stále zřetelná a vedla ho cestou necestou, houštím a křovím, i pod mlčenlivou klenbou obrovských stromů, jež se zelenaly svěžím listím. Jednoho rána se Corradovi zdálo, že stopa je hlubší. Ale při bližším ohledání zjistil, že tomu tak není, že se tu prostě k první stopě připojuje z nedalekého mlází stopa druhá.

Dva grizzlyové!

Obezřele - a nesmyslně - pokračoval Corrado přes strašnou únavu v cestě, hladový a s krvácejícíma nohama.

Znovu se dopustil chyby. Byl tu pouze jediný grizzly, jediný Devilpaw. Medvěd cítil, že je pronásledován, opustil svou cestu, vydal se na obhlídku a oklikou se vrátil zpět. Vystrašené zvíře bylo ovšem mnohem nebezpečnější.

Corrado měl štěstí, že se sem dobelhal s jednodenním zpožděním, protože když Devilpaw na své zpáteční pouti dorazil do těchto míst, svého pronásledovatele už nenašel. Den nebo dva poté zde Corrado objevil Devilpawovy stopy, které medvěd zanechal při zpáteční cestě, a naivně se domníval, že mu zde zkřížil cestu druhý medvěd.

K večeru se Corrado ocitl u paty vysokého kamenitého svahu. Podobal se velké růžové mohyle se strmými stěnami, trčícími k sinavému nebi. V horní části se mohyla dělila na dvě půle a po obou stranách trhliny se vytvořily šikmé stěny, porostlé křovím. Stopa vedla právě do této trhliny. Protože byl naprosto vyčerpán - dva dny už nevzal nic do úst -, rozhodl se Corrado, že si tu rozdělá oheň. I rozbil zde svůj samotářský tábor a vytřepal z tašky poslední zbytky sušeného masa. V tom k němu vítr zanesl hluk. Byly to lidské hlasy.

Zašlapal oheň a smířil se s tím, že stráví chladnou noc. Mohl to předpokládat: Zakyr s ostatními jedou přece na koních! Postupují rychleji.

Corrado se odplížil kupředu a zadíval se dolů. Třicet yardů pod ním se vlnil půvabný les, tu hnědý, tam zelený, posetý světlými skvrnami v místech, kde byly mýtiny. Leckde ještě přežívaly stopy zimy, ale na většině území se hlásilo jaro něžnou zelení pupenců.

Mýtina před rozsedlinou vypadala z té výšky směšně malá. Bylá pustá.

Corrado zavřel oči.

Byl to osamělý, vyčerpaný člověk. Osamělý na horském hřebenu uprostřed indiánské země. Malý a slabý. Ale rozzuřený.

Zuřil především sám na sebe. Proč nečekal trochu déle? Co ho tak neodbytně hnalo k tomu, aby si podruhé prohlížel Zakyrova zavazadla - a pak i Malkijova? Nechal se přistihnout při činu, a to ho

pokořovalo na nejvyšší míru. Nejdříve se rozzlobil, pak se v něm probudil vztek.

Už nemohl déle čekat. Chtěl svůj vztek ukojit okamžitě. Hned. Musí dostat grizzlyho. Přišel na báječnou myšlenku. Nechá jednat Zakyra nebo Malkiju - a až padne Devilpaw, zabije jeho přemožitele. Podle Corrada to bylo velmi prosté. Ve skutečnosti až příliš prosté a nesmírně naivní. Ale Corrado byl tím nápadem přímo posedlý a považoval ho za geniální.

Nebral v úvahu mnohá nebezpečství, s nimiž se musel nutně setkat, vlastní bezmocnost, ani převahu jezdců na koních a jejich hluboké znalosti lesa. Zejména nepomyslel na to, že je uprostřed nekonečného kraje strašně opuštěn a že se navíc nachází na území Čipevajů. Nemohl vědět, že hlasy, které mu včera přinesl závan větru, nepatřily Zakyrovi s Malkijou, ale Čipevajům.

Kdepak byly nádherné, bohatě zdobené salóny s tlumenými rozhovory, zářící barvami a smíchem? Kde byly taneční orchestry, líbání rukou, stříbrné lorňony dam a hluboké úklony? To všechno bylo to tam. Zůstal jen pocit nade vše pokořující méněcennosti, vyvažovaný pouze hněvem. A pak touha dostat se za každou cenu z této situace a shrábnout po spáchání zločinu tisíc dolarů.

V nedalekém křoví zaštěbetal pták a Corrado vyskočil. Povzdechl si.

Vysoké, do běla rozpálené slunce nemilosrdně páliło. Pod sněhovými skvrnami, které tu zanechala zima prchající před jarem, vyrážela svěží tráva, právě taková, jaká pokrývala úbočí, do nichž se opíralo slunce. Nedaleko Corrada vystrčila ze suché trávy zvědavou hlavu veverka. Muž zaklel a zvířátko zmizelo.

Corrado uchopil pušku, ověřil si, že je nabitá a potěžkal ji v rukou. Odjistil spoušť a hleděl na mýtinu ležící třicet kroků níže.

Neslyšel, že v nedalekém lesíku zapraskala pod čísi nohou suchá větvička.

Hned jak vstoupili na území Čipevajů, narazili na Devilpawovy stopy. Sledování medvědovery okružní cesty jim ovšem trvalo dva dny. Stopy byly jasné a v zbytcích sněhu dobře čitelné. Malkija prohlásil:

"Má před námi nanejvýš čtyřdenní náskok. Podívej, v otisku tlapy neleží ani zrníčko, ani kousíček ledu, jak tomu obvykle bývá. Ty úlomky ledu sice do stopy medvěda při jeho chůzi spadly, ale pak roztály a mráz zase celou stopu uhladil."

"Mráz zacelil okraje. Jsou teď velice hladké," poznamenal Zakyr.

Malkija se s úsměvem vztyčil:

"Hleďme, Zakyre, jak dobře rozumíš lesu. Ty umíš víc než jen kácet stromy."

Zakyr se nad těmito slovy zamyslel. Byla správná. Poprvé je zaslechl před několika dny, a přesto se mu zdálo, že je to už dávno. Připadalo mu to podivné. Stejně podivné však bylo, jak spokojený si Zakyr při stopování medvěda připadal. I přes Corradův útěk, přes špatně tajené nepřátelství Zabíječe ryb a nebezpečí hrozící ze strany Indiánů, měl stále dobrou náladu. Když se Malkija pozastavil nad tím, že se dosud nesetkali s kmenem Liščích Indiánů, Zakyrovi to připadalo docela normální!

Bylo příjemné natáhnout se mezi kamením po celodenním pochodu trnitými houštinami. Bylo příjemné číst v plamenech ohně rozmanité příběhy. Bylo dobré slyšet křik nočního ptáka, který se jako náhlá rána zasekl do temnot lesa. Bylo milé naslouchat zpěvu potůčku a hledět na měděný obličej Zabíječe ryb, ponořený do stínu, i na jeho vpadlé líce při kouření dýmky.

Zakyr zaslepený lovem a celým tím vzrušujícím dobrodružstvím zapomněl na šumot řeky, kterou opustil před deseti dny. Zapomněl na drawé, na hluk kmenů padajících do vln, na zvuk okovaných bot, když uklouznou po mokřích kládách, i na to, jak nesnadné a nezbytné je udržovat rovnováhu. Prostě zapomněl. Zaujal ho les.

Nepovažoval za nutné znát důvody, které k nim přivedly Zacha Čibuka. K čemu je potřeboval znát? Zach tu prostě byl, s tou nic neříkající tváří a pokojnou náladou, a cestoval s nimi buď pěšky, nebo za Malkijou na koni. Chtěl se účastnit lovu. Odmítl případnou odměnu. Neměla pro něho význam.

Zakyr nepátral po důvodech. Všiml si ovšem, že se Zach v nestřežených okamžicích tváří dost pochmurně.

"Tady vystoupíme vzhůru!" řekl Malkija. "Musíme jít pěšky a vést koně."

Zakyr zvedl hlavu. Pár kroků před ním zastavili Malkija s Indiánem koně. Před nimi se zdvihala nevelká stráň, zarostlá řídkým mláčím. V kapradí byly čitelné stopy. Větve nízkých stromů prosívalo slunce své paprsky, jež pak ležely na zemi jako světlé skvrny.

"Dobrá," pravil Zakyr.

Seskočil z koně současně se Zachem.

"Tady je stopa," poznamenal Malkija, otíraje si pot z obličeje. "Devilpaw má náskok tří dnů, možná i méně. Myslím, že lov brzy skončí."

Naklonil se k zemi a pozorně zkoumal otisky. Pak se usmál: "Corrado je mu v patách. Vsadím se, že když se Devilpaw vrátil, považoval ho za druhého medvěda." Zakyr poznamenal:

"Chová se jako šílenec. Devilpaw si na něho počíhá a zabije ho." Pokýval hlavou s dodal:

"A dobře mu tak! Pojd'me!"

Uchopil koně a zařadil se za Zacha a Malkiju. V zádech cítil pronikavý pohled Zabíječe ryb.

Nikoli, Zach by nedovedl uvést pravý důvod, proč se účastní lovu a proč zcela sám sledoval devět dní skupinu mužů až do chvíle, kdy ho napadli vlci. Prostě to nevěděl.

Podle Zacha stvořil Bůh dva druhy lidí. Ty první uplácal z hlíny, druhé vytesal z kamene. Oba druhy se promíchaly, přičemž jeden neustále touží proměnit se v druhý. To byl Zachův názor a stejně smýšleli i Zakyr a Malkija, třebaže si neuvědomovali, že k týmž závěrům dospěli každý jinou cestou. Ale byla to pro ně hlavní životní otázka. U každého člověka je zajímavé jen to, z jakého materiálu byl vyroben.

Z hlíny, nebo ze žuly? Jakýpak je tenhle muž? Měkký, křehký, zranitelný, anebo pevný a silný? Co dokáže? Nechá se vodit za nos, rozlítostnit, pokořit, anebo si s ním budete dobře rozumět a vzhlížet k němu jako k velikánu? Co pro něho můžete udělat? Bude zbytečně upovídaný, posměvačný, neupřímný, anebo se obejde beze slov, protože sám bude dostatečným argumentem? Najde se takový člověk?

S těmito problémy putovali lovci po stopách grizzly ho. I kdyby si k lovu našli nejrůznější záminky, či kdyby naopak neměli ani jedinou, bylo pro ně rozhodující vědět - a všichni si to v hloubi duše uvědomovali - zda Bůh kvůli nim použil dláta, či zda si jen zamazal ruce. Taková byla pravda. Svým způsobem tak uvažoval i Zabíječ ryb, ačkoli jeho bohem byl tomahavk, stejně jako Malkija, oslovující svého Boha pouze slůvkem On, přičemž v jeho větách býval Bůh spíše závěrečnou tečkou než velkým písmenem.

To byl i hlavní problém Zachův.

Až dosud nepromluvil. Vlastně jednou, hned ten první večer po zápase s vlky, Corradově útěku a Indiánově smrti. Ale jeho vyprávění se tehdy v té podivné atmosféře tábora podobalo spíše ukolébavce, protože Zakyra jeho tlumený hlas uspal. Lépe je nemluvit. Aspoň do té doby, než člověk pozná pravdu.

A k čemu vyprávět o té hrozné noci, kdy vlci rozsápali Zachová druhu Willieho tam nahoře na druhém břehu jezera Erie? Lépe je nevyprávět. Nemluvit o tom, že po celou dobu zápasu seděl Zach strnule v koruně stromu jako nějaká socha, zatímco dole uprostřed divoké smečky volal Willie o pomoc. Kdo pochopí, že Zach měl šílený strach? Strach, který nedokázal ovládnout a který ho přikoval ke stromu a donutil ho držet se zuby nehty větví, zatímco dole probíhal krutý zápas...

Vlci ještě chvíli vrčeli pod stromem, pak však utekli a na místě zanechali jen zbytky kostí.

Kdo by mohl říci, jak bude Zach žít po této události? A kdo změří velikost jeho hanby? Kdo může vědět, jaké zkoušky si uloží, aby konečně sám sebe poznal - a kdo ví, zdaje neodsunejako pouhou hru diktovanou strachem ve chvíli, kdy dospěje k názoru, že takové poznání je nesnesitelné. Kdo zná noci delší než století, kdy se do mozku jako obrovský šroub zavrtává stále těž mučivá otázka? Kdo zná úteký odměřované hladinou alkoholu v láhvi? Nad etiketou: nepatrný ústup, uprostřed: příprava k útěku a pod etiketou: šílený úprk, pokořující, šťastné i strašlivé ztroskotání. Bože, ty úteký, po nichž se chvějí ruce a vůle je ochromena!

Kdo je schopen poznat a nikoli jen soudit? Bylo nutné přemoci strach. Postavit se mu tváří v tvář s naprostou chladnokrevností. Od

té doby, co ho Zakyr v Ohio Springu uložil k spánku do hoblovaček, nepožil Zach ani kapku alkoholu. Strach tě nesmí nečekaně zaskočit a donutit k činu jako ti vlci na břehu řeky. Nikoli. Ty sám musíš zasadit ránu přímo do jeho sinavé tlamy.

Teprve až to dokáže, bude Zach vyprávět.

"Hleďme," zabručel spokojeně Zakyr, když se vynořil za Malkijou a Zachem z houští.

Přitáhl koně, rozhlédl se a tiše zapískal. Musil přivřít oči: tak prudce se odráželo slunce od stěny protějšší skály.

Postupovali mýtinou husím pochodem. Malkija byl v čele. Slunce pálilo a nad travnatými proláklínami poletoval hmyz. Z křoví se ozýval ptačí zpěv.

"U čerta," povzdechl si Zach. "Kdyby neexistovala tahle skalní průrva, nezbylo by než obejít celý útes."

"Pravděpodobně," souhlasil Zakyr.

Vtom k nim přistoupil Malkija, vedoucí svého koně za otěže. Usmíval se pod vousy a nakláněl hlavu, jako by se dorozumíval s větrem. Privil:

"Přesně to musel udělat Corrado. Medvědivy stopy vedou do soutěsky a stopy našeho uprchlíka zmizely."

Náhle zarachotil výstřel, okamžitě vracený mohutnými ústy kaňonu jako ozvěna.

IX

Corrado vyskočil. Rychle přiložil pušku k líci. Dole vycházel z lesa Zabíječ ryb se svým koněm. Následoval Malkija a ještě jeden muž, kterého Corrado neznal. Konečně se na mýtině objevil i Zakyr. Jeho ohnivou hřívu by každý poznal mezi tisíci hlavami. Skupinka sledovala medvědivou stopu.

Corrado byl na okamžik znepokojen přítomností neznámého bělocha uprostřed pochodujících. Jeho údiv se zvýšil ve chvíli, kdy

zjistil Mišihho nepřítomnost. Co se stalo? Zamířil puškou na čelo skupiny a řekl si, že otázky jsou teď zbytečné a že Algonkin zahynul možná v boji s vlky.

V duchu si liboval, že se tak rychle dostal na vrcholek kopce. Vždyť tu čekal jen pár minut.

Dole zatím Malkija opustil družinu a vydal se hlouběji do soutěsky číst stopy. Tenhle člověk, napadlo Corrada, určitě pozná, že jsem tamtudy nešel. Natáhl kohoutek a opřel si pušku o rameno. Řekl si: Malkija je mezi nimi jediný, kdo může zabít Devilpawa. Zemře až naposled. Vzal si na mušku ostatní členy družiny a vybral si oběť.

Za jeho zády se znovu ozval slabý praskot v mlázi, ale Corrado si toho ani teď nevšiml. Byl příliš zaměstnán vybíráním toho, kdo má zemřít. S krutou radostí se zastavil u Zakyra. Jeho zranění - kulka vypálená z houští onoho osudného dne v táboře - se náhle přihlásilo palčivou vzpomínkou. Corrado toho nedbal a pouze pevněji sevřel rty.

Rudá Zakyrova hlava zmizela Corradovi ze zorného úhlu jeho dlouhé pušky. Nesmím minout cíl, pomyslně si a ruce se mu zachvěly. Neviděl, že se Malkija vrátil ze soutěsky a hovoří s ostatními. Byl zaujat pouze Zakyrovou hlavou.

Zadržel dech a stiskl spoušť.

Záblesk jiskry, prach vzplanuvší na pánvičce a výbuch se vzájemně promísily. Corrado nedbal o popálenou tvář - před několika dny si rozbil víčko od pánvičky - a nedočkavě zkontroloval zda zasáhl cíl. Neviděl nic. Předně proto, že se dosud nerozptýlil dým kolem hlavně, a za druhé proto, že mu kolem uší zasvištěl šíp, takže Corrado celý vyděšený vyskočil, s divoce bušícím srdcem až v krku.

S hrůzou zíral na Čipevaje pod velkou břízou na samém kraji mlázi. Válečník, nakrčený jako kočka, kladl druhý šíp na tětivu svého luku. Corrado bezděčně zaznamenal Indiánův zjev: velký, skoro nahý, ohyzdně pomalovaný, s vlasy svázanými do vrkoče. Viděl jeho divoký pohled a hrozivou tvář. Všiml si roztrpeného pera, padajícího do čela, náhrdelníku z medvědích zubů a dlouhatánského nože za opaskem krátké indiánské suknice.

Právě když hrůza v jeho duši dostupovala vrcholu, spatřil, jak za válečníkem vystupuje z mlázi dobrý tucet dalších mlčenlivých d'áblů.

Zděšený Corrado nebyl schopen sebemenšího pohybu. Stál ztuhlý na pokraji srázu, prázdnou pušku v ruce, a s očima navrch hlavy pozoroval ten pozvolný a jakoby neskutečný postup divochů. Nepouštěl oči ze šípů mířících mu na hrud'. Zároveň si uvědomil, že někteří z Indiánů mají pušky.

Roztřásl se mu nohy. V duchu se ptal, jak dlouho už ho Čipevaje pronásledují a jak dlouho už je vlastně mrtev.

Před očima se mu mihl Devilpaw, kterého už nezabije, zahlédl salóny kdesi na Východě, zaslechl fráze, jimiž ho měly zahrnout krásné dámy v tom třpytivém prostředí, a uviděl...

Zarachotil výstřel stokrát silnější než ten, který vypálil on. Corradovi projela hrudí krátká ostrá bolest a hned nato se ozvalo klapnutí dalších křesadel a z několika pušek vyšlehl oheň nesoucí smrt. Corrado už nic necítil. Slyšel jen podivný nekonečný rachot. Nemohl se hnout.

Chvilku lehce vrávoral na kraji rokle a v dáli viděl jako podivný přelud tučet povykujících Čipevajů, kteří se na něho řtili. Opakoval si: To je konec... to je konec.

Když k němu doběhl první Čipevaj se skalpovacím nožem v ruce, propadl se v nicotu. O tvář se mu otřel vánek a Corrado cítil, že v nejbližším okamžiku opravdu zemře. Aniž si to uvědomoval, vydral se mu z úst poslední výkřik.

Zakyr zaslechl výstřel jen nejasně, takže nevěnoval příliš pozornosti kulce, která mu zasvištěla nad hlavou. Teprve když střela prudce rozvlnila okolní houští, uvědomil si, oč jde. Neviditelný nepřítel na ně zaútočil bez nejmenšího varování. Malkija okamžitě zvolal:

"K zemi!"

Sám už ležel s připravenou puškou stejně jako Zach a Zabíječ ryb. Zakyr je následoval o chvíličku později.

S nosem zabořeným v suché mateřídoušce natáhl křesadlo pušky. "Vypálil tamhle shora," ukazoval Zach.

Zakyr se podíval ve směru jeho paže. Na samém vrcholu útesu, mezi dvěma břízami vystupujícími nad okraj skály, vznášel se lehký, bílý mráček. Pozvedl pušku, aby odpověděl. Teprve nyní, dodatečně, měl dojem, že slyší bzučení kulky.

"Je to pravděpodobně muž, kterému říkáte Corrado," poznamenal Zach.

Také on pozvedl pušku a čekal. Byl bledý. Malkija se převalil do hustého kapradí. Beze zbraně pozoroval vrcholek skály, zalité sluncem. Když zazněl druhý výstřel, poklekl.

"Musíme odtud zmizet," poznamenal.

Spolu s Indiánem se rozběhl ke koním. Také Zakyr se Zachem se opatrně a neochotně zvedli, zraky stále upřeny k místu, kde se dosud vznášel neznatelný mráček dýmu. Pak uzřeli siluetu, potácející se mezi břízami. Zakyr pozvedl pušku. Než stačil stisknout spoušť, Zach zvolal:

"Ne!"

Strhl dřevorubcovu pušku a na vysvětlenou mu ukázal na vrávo-
rajícího muže. V téže chvíli se rozštěkalo více pušek a Malkija zakřičel: "Rychle! To jsou Čipevajové! Rychle!"

Okamžitě se vyhoupl na koně stejně jako jeho indiánský přítel. Ani Zakyr, ani Zach nemohli odtrhnout zrak od siluety muže. Chtěli se dívat až do konce. A viděli, jak se Corrado - byli si naprosto jisti, že je to on - na okamžik zapotácel a pak se s výkřikem zřítíl do prázdna. Jeho tělo se několikrát převrátilo, narazilo na výčnělek ve skále a s hlasitým žuchnutím zapadlo do houští. Krátce poté zpozorovali několik Čipevajů, jejichž postavy se ostře rýsovaly proti jasnému nebi.

"Rychle!" naléhal Malkija a táhl za sebou poděšeného koně.

Zakyr skočil ke svému zvířeti a stačil se na ně vyhoupnout, než vyrazilo na útěk. Zach se rozběhl za Malkijou a vyškral se za něho. Přitom ztratil zbraň.

"Má puška!"

"To je daň za naši záchranu!" zvolal Malkija.

Prudce stiskl slabiny koně a zamířil do soutěsky. Zakyra už nezajímalo, co dělají rudokožci, a následoval trapera do temného údolí mezi změt' odumřelých stromů a hustého křoví. Slyšel, jak za ním Zabíječ ryb po indiánsku nadává na šlehající větve a trní.

Neurazili pod děravým křovinatým krytem ani sto kroků, když se poprvé ozval válečný pokřik a když se za nimi rozletěly první šípy.

Čipevajové byli už řadu dní zaměstnáni stopováním Corrada, a proto neměli čas ani možnost sledovat, co se děje v jiných částech jejich území. Nejspíš neměli vůbec zdání o přítomnosti této skupiny lovců. A tak se stalo, že při stopování Corrada padli pojednou na čtyři nové oběti. Byl to šťastný den pro čipevajské bojovníky.

Z okraje útesu sledovali na koních postup lovců, a když se skupina ocitla na nechráněném volném prostoru, vystřelili dolů pár šípů. Ve chvíli, kdy dorazili k úpatí skalního výběžku, který se zvedal k nebi jako obrovský palec, Čipevajové zarazili koně a spěšně se shlukli dohromady. Po kratičké poradě se rozdělili do dvou nestejně velkých skupin, z nichž jedna - složená ze čtyř bojovníků - tryskem objela výběžek a stejně rychle pak sjížděla po svahu strmého kopce.

Malkija zastavil koně silným trhnutím otěží.

"Stát!"

Byl zpocený a prudce oddechoval. Dlouhé vlasy se mu lepily na čelo. Zach, křečovitě se držící jeho zad, byl bledý a tvářil se jako hromádka neštěstí.

"Co je?" zeptal se Zakyr a pohlédl tázavě na Malkiju.

Zastavili se v místě, kde byla nahromaděna spousta usychajících bříz, které tu ve věčném přítmí pomalu tlely. Stromy však tkvěly dosud kořeny v zemi, za dlouhá desetiletí se jejich větve vzájemně propojily v pevném sevření společné smrti. Pod tímto neproniknutelným a voňavým příkrovem je Indiáni nemohli vidět, a naopak oni neviděli, kde jsou jejich pronásledovatelé.

Malkija se odvážil do volného prostoru, ale okamžitě se vrátil, zahrnut krupobitím šípů a olova. Salva, ozvěnou ještě mnohonásobná, velice zneklidnila koně.

"Hrome!" bručel Malkija slézaje z koně. "To olovo mi bzučelo nějak moc blízko uší."

"Jsou nahoře?" zeptal se zbytečně Zakyr, který se marně snažil proniknout pohledem hustou klenbu větví.

"Zastavili se u skalního výběžku. Čekají, až vyjdeme."

Zakyr se rozhlédl. Nebylo tu nic než spleť stromů a šikmá skalní stěna. Přímo před nimi byl volný prostor, dlouhý asi tak dvacet kroků, ústící opět do tmavého houští. Vlhká vůně, stoupající z půdy, měla v sobě cosi dráždivého. "Musíme.." "začal Zakyr.

Nová salva, vypálená třicet yardů nad nimi, přerušila jeho slova. Děšť olova tříštil suché větve a rval ze země kusy trávy. Poděšení koně ržáli a vzpínali se, takže Zabíječ ryb skončil dokonce na zemi. Těsně vedle Zakyrovy hlavy oholily střely kmen stromu v délce deseti palců.

"No, no, no," brumlal, aby uklidnil zvíře. Kůň, který shodil Indiána, se dal do šíleného trysku. Jako smršť se vyřítit do volného prostoru, avšak pojednou se zhroutil, právě ve chvíli, kdy dorazil k houštině. Na okamžik zoufale zakvílel, zahrabal kopyty a pak znehybněl. Z krku mu vyčníval šíp, zabodnutý až po opeření.

"Střílejí nazdařbůh!" vykřikl Zach a skočil do velké prohlubně, těsně předtím než se kulka zaryla do kůry stromu v místě, kde měl prve hlavu.

Malkija se Zakyrem seskočili z koní. Uchopili je za uzdu, táhli je do největšího houští a chlácholili je, jak nejlépe dovedli. Sotva ulehli za zklidněné koně, střelba utichla.

Ve větvích ještě tu a tam zašustil nějaký šíp, ale to bylo vše. Neproniknutelné mlází tlumilo jejich sílu.

"Napočítal jsem pět pušek," řekl potichu Malkija, natažený ve vlhkém listí. "Teď znovu nabíjejí. Co nevidět zase začnou pálit a potom..."

Jako na potvrzení traperových slov se na větve stromů opět rozpršely střely. Muži měli co dělat, aby udrželi koně. Uprostřed toho zmatku zvolal Malkija:

"Tady nemůžeme zůstat! Zachu!"

"Co je?"

Zachův hlas vycházel z obrovské hromady značně prohnílených větví. "Připrav se, abys včas naskočil na koně. Musíme pryč, než se nám zblázní koně!"

Zakyr přikývl souhlasně hlavou. Po jeho boku se pojednou ocitl Zabíječ ryb. Společně se Zakyrem svíral uzdu koně. Jeho pohled byl plný nenávisti, ale ta patřila v této chvíli výhradně Čipevajům. Na své osobní problémy Zabíječ ryb zapomněl. Zakyr se spokojeně usmál.

Sotva utichly výstřely, vyhoupl se Malkija do sedla.

"Zachu, teď!" zvolal.

Vyrazil a ujížděl plnou rychlostí i poté, co se mu Zach přilepil na záda. Také Zakyr s Indiánem vyskočili na koně a s hurónským řevem pádili za Malkijou.

I když jízda volným prostorem trvala jen pár sekund, snesla se na ně přesto sprška šípů, naštěstí bez následků.

S vítězným pokřikem dorazili jezdci pod ochrannou střechu lesa. Než první Čipevaj pozvedl znovu nabitou pušku, byli už hodně daleko.

Ujížděli houštím a necítili větve, které jim šlehaly do obličeje, ani trny, jež jim rozdíraly nohy. Museli co nejdále od Čipevajů. Na nic jiného teď nemyslili.

Ale ještě neměli vyhráno.

Když k večeru vyjeli ze soutěsky, vystřelil po nich někdo z hřebene svahu. Všichni se okamžitě vrhli k zemi. Než stačili připravit zbraně, vyrostli před nimi ze země čtyři mlčenliví bojovníci a rozjeli se směrem k nim.

Tito bojovníci - šlo o skupinu, jež se oddělila u skalního výběžku - byli zřejmě velice překvapeni, když zjistili, že jejich protivníci se jim postavili na odpor. Počítali, že při přestřelce jeden či dva přišli o život a že jim teď u ústí soutěsky zbývá jen dokonat dílo jejich spolubojovníků. A tak se cítili zaskočení.

Zakyr se vrhl k zemi a zamířil - nikterak pozorně - na prvního povyकुujícího jezdce, kterého spíše náhodou než díky přesnému zacílení zasáhl přímo do tváře. Čipevaj se skulil na zem. Současně se octl na zemi další bojovník, zasažen do prsou Malkijovou střelou. Zbylí dva Indiáni, zřejmě překvapeni a rozhořčení nepředvídaným zvratem událostí, už na víc nečekali a vzali nohy na ramena, provázeni posměšným pokřikem Zabíječe ryb.

Tak skončila první šarvátka s Čipevaji. Zvláštní bylo, že Malkija i Zakyr na ni později vzpomínali jako na den, kdy zemřel Corrado.

Znovu se dali na pochod. Den za dnem pokračovali čtyři muži v cestě, mířící stále hlouběji do neznámých končin. Šli pěšky, koně vedli za uzdu. Promluvili jen zřídkakdy, neboť se dokázali dorozumět gestem či pohledem jako dokonalí spolubojovníci.

Nastal čas zelených, lesknoucích se listů a svěžích, lehkých přeháněk. Čas vysokých, hustých trav posetých květy. Čas nespočetné zvěře a ptactva, kroužícího v povětrí. Čas hustého lesa.

Tento čas je zastihl na medvědí stopě.

Pak se vítr utiřil a přehánky zmizely. Nastal čas jasných dnů, jen občas kalených náhlými bouřemi, jež zle trápily stromy. Nastal čas žlutnoucích trav a veder.

Muži neustále sledovali medvědovu stopu, už trochu znaveni neustálým pochodem, ale jejich tváře, ztrácející se v houštinách vousů, byly nádherně zarputilé.

Stopa je vedla přes hory a doly, divokým, bujným porostem. Jednou se museli utkat asi s dvaceti Indiány kmene Irokézů. Díky Malkijovi se jim podařilo vyváznout bez nejmenšího škrábnutí. Jindy zase zaútočil na Zabíječe ryb velký rys a Indián ho skolil.

Už dlouho nedolehlo k Zakyrovu sluchu zurčení vody; tak dlouho, že cítil, jak v něm narůstá touha po řece. Lov trval už příliš dlouho. Celou věčnost. Snad jen Malkija měl dojem, že všechno je, jak má být.

Malkija... Malkija, který uměl tak dobře mluvit a tak správně volit slova, tento Malkija už dlouhou řadu dní nepromluvil, až jednoho večera přišel za Zakyrem. Zastavili se tehdy na dně jedlového údolí. Tráva tam byla měkká a vinula se v ní stružka vody, zavlažující zemi. Rozdělalí pěkně vysoký oheň a Zach s Indiánem na něj dohlíželi. Opékali na něm kýtu z jelena kariaku, kterého během dne ulovili. Koně se pásli pod jedlemi.

Zakyr už hezkou chvíli pozoroval les, šplhající před ním do svahu, potom i roklinu. Vdechoval vůni jeřabin, země a jedlové mízy. Naslouchal vánku, který mu cosi šeptal.

Myslil na South Easter. Byl tak daleko! Už dávno trvalo léto s rudými ptáčnicemi, s vlahými dešti a palčivým sluncem. Řeka... Ano, řeka v této době musela dosáhnout nejnižšího stavu. Jak daleko byla doba odpočinku či doba rubání! Co si asi o nich myslí lidé v osadě? Vzpomenou na ně vůbec? A co Ok, copak je s Okem?

O tom přemítal Zakyr, když se k němu Malkija přiblížil. Také traper pohlížel na svěží les, a když vdechoval vůni země, zdálo se, že jeho rty přikryté vousem rozvlnil mírný úsměv. Zakyr usedl na bobek a Malkija ho za okamžik následoval.

"Pozoruješ les, dřevorubče?"

"Pozoruji."

Více neřekl. A tak se ujal slova traper:

"Hledíš na stromy a jsi šťastný, Zakyre. Přemýšlíš o své práci dřevorubče a současně si uvědomuješ, že máš rád živé stromy. Není to pro tebe snadné."

"Jak to víš, Malkijo?"

"Vím. Celý čas jsem tě pozoroval. Viděl jsem, jak se měníš. Teď už víš, že stromy nejsou pouze dřevo k rubání. Taky dobře vidím, že se nemůžeš dočkat, až se vrátíš domů, že toužíš po své sekeře a že ti chybí chůze po plovoucích kmenech. Všechno ti trvá příliš dlouho, dřevorubče Zakyre."

"Cítil jsem nenávist. Dřív. Ale teď se má nenávist ponenáhlu vytrácí. A mění se. Pravda, stáleji nosím v srdci, ale není to stejná nenávist jako dřív. Devilpawa už nenávidím jinak než před několika měsíci. Od té doby, co jsem se setkal s Corradovou proradností, je všechno jinak."

"To je pochopitelné. Už nevidíš v Devilpawovi záludného nepřítele a škůdce. Vidíš ho jako mocnou přírodní sílu a začíná ti připadat, že Tia zemřela přirozenou smrtí. Je to pro tebe tvrdé, dřevorubče, ale bereš to na vědomí a v nitru cítíš, že je to správné. Nemám pravdu?"

Zakyr přikývl a jeho bystrý pohled bloudil po vzdouvajících se lesích. Rudnoucí nebe kladlo na zemi první stíny. Kdesi za oběma muži si pohvizdoval Zach.

"Ano," řekl Zakyr. "Tak nějak to bude. Chápu, Malkijo, proč tak dlouho pronásleduješ Devilpawa. Já ale musím jednat jinak. Já nemohu strávit celý život v lese, na lovu. Tohle musí skončit, Malkijo. Alespoň pro mě. Mám jiné srdce než ty. Už příliš dlouho jsem na lovu, dlouho jsem neviděl řeku a dlouho se potloukám krajem, který je mi cizí. Potřebuji řeku. Tak jako Devilpawovu smrt. Nevím ani, který je měsíc, nevím... Chybí mi řeka."

Malkija se zvedl. Stál tam hrdý a vzpřímený v mírném vánku jako zosobnění nespoutaného života. Pak promluvil:

"Každý kraj, v němž právě jsem, je můj, protože jsem si jej zvolil. Tenhle lov nám, Zakyre, přinesl mnoho prospěšného. Jsem rád, že jsem tě poznal."

Zakyr nedokázal potlačit překvapení. Připadalo mu, že s Malkijou putuje už celá léta. Vstal. Oba muži se na sebe zahleděli. Jeden toužil dávat, druhý přijímat. Zakyr vypadal hrozivě v tom svém ošuntělém, potrhaném obleku, s jízvou na krku, se sekerou v ruce, s hustým vousem na tváři a s rudě hořícími vlasy.

"Proč mi to říkáš, Malkijo? Proč mluvíš, jako by ses loučil?"

Jeho srdce se rozbušilo bláhovou nadějí. Malkija řekl:

"Potřebuješ řeku, Zakyre. Tenhle lov už brzy skončí. Bude pravděpodobně kratší, než jsem očekával. Trochu mě to mrzí. Ale nebyl to výhradně můj lov. Patřil i Zachovi, muži, který se sám nikdy nezasměje, patřil i tobě, který si jím vyrovnáváš účty se smrtí."

Zakyr stiskl v podvědomém nadšení traperovo rameno a zvolal prosebným tónem:

"Malkijo!"

Traper se usmál a přisvědčil:

"Ano, Zakyre. Našli jsme stopy, já a Zabíječ ryb. Devilpaw prošel touhle roklí ani ne před hodinou. Zítra se s ním docela určitě setkáme."

"Sláva!" zakřičel Zakyr. A křik rusovlasého obra, vržený z plných plic vstříc větru, stoupal k nebesům stonásobně zesilován ozvěnou. Zakyr chtěl vykřičet svou radost, aby ji slyšelo celé Ohio.

X

Nastalo krásné jitro. Čtyřem lovcům připadalo zvlášť půvabné: nikdy nezažili podobné, poněvadž tohle jitro se probouzelo nejen v přírodě, ale také v nich samých. Zlomyslná noc sice zpočátku otálela s odchodem a tvářila se ospale a nepřívětivě, pak však zazněl z houští kosí povel k životu - a nadešel zázrak.

Ze všech koutů země, zdálo se, rozletěl se do dáli tentýž nadšený a jásavý zpěv. Noc, poražená, pokořená a zhanobená, posbírala do náruče cáry stínů skrývající se v hloubi lesa. V dálce se na nebi objevil stříbrný bod, zprvu jen docela nepatrný, a usadil se na hřeben lesa jako hvězda na vrcholek vánočního stromku. Chvilíčku váhavě prodllel na místě, jako by byl vyplašen všemi těmi divy, které se od něho očekávaly. Všechno však proběhlo s nádhernou samozřejmostí a lehkostí.

Opalizující nebe se nadouvalo a rostlo jako perleťový příliv, růžovělo rozpaky a po chvílce strachu vybuchlo v celé své nádheře. Obléklo si šat barvy perel - ani zelenavý či nažloutlý, ani utkaný z jiných známých odstínů. Byl to šat barvy nekonečného prostoru, hluboký, chladný a zářivý zároveň. Takový, jehož odstín je možno spatřit jen vnitřním zrakem. To všechno trvalo jen kratičký okamžik, příliš křehký a vzácný, aby mohl vydržet. Pak se nebe rozsvítilo.

Na zemi dopadl první sluneční vlas. Brzy se po vrcholcích rozprostřela celá zlatá kštice, zahalující každý kopec a každý horský hřbet záplavou zlatých kadeřů.

Zrodil se den. Světlo zvítězilo.

V němém úžasu - neboť slova by mohla kouzlo zaplašit - pozorovali lovci rodící se den. Stáli dole v rokli na úpatí svahu, kde se jasně rýsovaly medvědí stopy. Za nimi okusovali lesklé listy březek dva koně. Stáli tam a plnými doušky pili rodící se den.

Jestliže se jim nadcházející jitro zdálo být tak kouzelné, bylo to tím, že jejich nitra toužila po něčem dokonale krásném. Možná že každý z nich viděl jiné barvy, které si - pravděpodobně nikoli bez potíží - vytvářel v hloubi své duše. Ale právě tak tomu muselo být. Tak a ne jinak.

Toto jitro bude jedinečné. Bude buď prvním, nebo posledním. Ale jediným. To musí mít všichni na paměti až do samého večera.

Když už den hýřil svým zlatem až marnotratně, muži si povzdechli a chystali se vykročit do všední skutečnosti. Zakyr se zachvěl, Malkijovi poklesla ramena, Zach roztržitě plivl na zem a Zabíječ ryb přimhouřil oči. Nastával konec. Ale také začátek. Byli připraveni.

"Kupředu!" zavelel Malkija.

Všechno zas bylo normální, pozemské.

Shromáždili se u dohasínajícího ohně a začali pečlivě skládat příslušenství tábora. Pevně uzavřeli krabice se solí, složili značně omšelé pokrývky a svázali kotlíky, o něž si tolikrát v noci zahřívali ruce. Vše pak uložili do vaků.

"Koně dnes nebudeme potřebovat," oznámil klidně Malkija. Při těch slovech se v Zakyrovyých očích objevil kratičký záblesk a jeho ruce se neznatelně zachvěly. Indián zůstal nepohnutý jako skála, v jedné ruce nůž, v druhé tomahavk.

Také Malkija si beze slova a skoro s ostychem prohlížel a potěžkával v ruce svůj tomahavk. Zakyr dělal totéž se sekerou. Instinktivně přešel palcem po jejím ostří, jak je u dřevorubců zvykem.

Bylo by směšné chtít na některém z mužů, aby hlídal koně. Umístili je pod klenbou stromů, kde rostla vysoká tráva. Vaky ukryli v houští. V posledním okamžiku k nim Malkija přihodil svou pušku a odvrátil hlavu, aby se vyhnul tázavým pohledům.

"Kupředu!" zavelel.

Neboť Malkija vedl lov.

Zakyr zastrčil sekeru za opasek a pušku si hodil přes rameno. Roh na prach mu poskakoval po nahých, svalnatých zádech. Kráčel hned za traperem. Následoval Zach, rozčilený, ale odvážně hledící vpřed. I on měl na rameni pušku. Poslední kráčel Indián, který podobně jako Malkija neměl střelnou zbraň.

Tak odcházeli čtyři muži za poznáním pravdy.

Malkija, muž putující lesy a připomínající ztělesněného boha lesů, nepocíťoval žádnou radost. Nikterak nespěchal, tak málo byl vzrušen u samého cíle poznání.

Neboť Malkija pronásledoval Devilpawa po celý život. Vložil do toho lovu tolik úsilí a tolik snů, že se medvěd stal prostě součástí jeho života. Sledovat Devilpawa s cílem zabít ho byla pro Malkiju pouhá záminka, ukrytá tak hluboko v jeho nitru, že ji už ani nevnímal. Teprve teď si to dokázal přiznat.

Devilpaw byl pro něho cílem, cestou, jež určovala směr jeho pochodu, smyslem života. To vše mělo skončit v šedivé skutečnosti. Jenže Malkija by si byl přál sledovat grizzlyho až do konce života. Jít za ním nazdařbůh přes hory a řeky, daleko od bláznivých měst, jen s větrem jako společníkem a s hvězdami nad hlavou. Jít a lovit občas malé jeleny kariaku, vdechovat vůni stromů a trávit čas u táborového ohně, který je krásnější nad všechny křišťálové lustry světa. Tak si představoval život Malkija, traper, který miloval lidi sobě podobné, a proto před nimi utíkal.

"Ach Devilpawe! Proč jen ses ty d'ábelský medvěde nechal dostihnout?"

Přesto přes všechno Malkija cítil, že touží poznat pravdu.

A tak kráčel kupředu zmítán dvěma krajnostmi, poháněn protichůdnými silami, zmatený a vyděšený tím, že se pojednou cítí cizí sám sobě. Postupoval vzhůru roklinou, posetou kručinkami a trsy kopřiv, pohled upřený k zemi: pozorně zkoumal suchou trávu, vyvrácené oblázky a veškerý povrch půdy. Sledoval Devilpawa a nevěděl kloudně proč.

Zakyr na všechno zapomněl.

Zapomněl na nekonečné putování neznámým lesem, na Corrada, na Čipevaje, Irokéze i na rysa! Zapomněl i na to, že už chtěl všechno vzdát, vrátit se do South Easteru a nadýchat se vůně čerstvě nařezaného dřeva. Ba zapomněl i na zvláštní pocit klidu, který se ho tak často zmocňoval, když se snášela noc a rozhoříval se táborový oheň.

Zakyr byl prostě jako znovuzrozený. Jeho hněv, který načas opadl, se v něm znovu ozval, i když v poněkud jiné podobě. Spolu s ním se vynořil i Tiin obraz, vzpomínka na ni a na její život. Na Tiu, která když zaslechla dětský pláč, říkávala: To se dole pod lesem rozsypany kvítky - a vzápětí se rozesmála, aby ji snad někdo nevzal vážně a špatněji nepochopil. Na Tiu, která se vydržela dívat celé hodiny

na plynoucí vodu, a přece se nenudila, která když náhodou utrhla

větvičku stromu, měla pocit, že se dopustila čehosi nedobrého. Na milovanou Tiu...

"Tady slezl dolů," upozornil Malkija.

Zakyr sebou trhl. Chtěl dát aspoň pohybem najevo, že patří k ostatním a že se neuzavírá jen do svého hněvu. Ale to už Malkija vykročil po stopě. Lehce zvlněná kamenitá cesta se pozvolna svažovala k vysokému jedlovému lesu. Po levici lovců se táhl přirozený plot z roští, který je dělil od povolného svahu, spadajícího do rokliny zarostlé mlázím. Vítr přicházející z této strany donesl k nim jednu chvíli jakýsi šelest.

Bylo skoro poledne. Slunce se opíralo do zpocených plecí. Muži se pojednou zastavili - a pak se vrhli k houštině.

Bylo skoro poledne...

"Hej!" vykřikl Malkija.

Pak už neexistovalo nic, kromě nepravidelného bušení jejich srdcí a rozzářených pohledů. Neexistovalo nic, jen obrovská koule

černých chlupů, která se s neuvěřitelnou čilostí prodírala houštím. Devilpaw! Konečně!

S nervózními úsměvy na rtech se muži rozběhli podél kamenné stěny. Malkija uchopil tomahavk a mával jím nad hlavou. Skákal přes kameny a ostružinové keře, rozdíral si mokasíny o ostrý šterk a volal:

"Pozor! Vrací se nazpátek! Chce nám vpadnout do zad! Vítr ustal, ale slyšel nás nad sebou."

Křičel a vysvětloval Devilpawovo chování, snad aby jim ještě jednou dokázal - jako by toho bylo zapotřebí! -, že tento medvěd je naprosto výjimečný, a jeho nespořádaná slova poskakovala a zmáhala překážky podobně jako on sám. Ale poslouchal ho někdo?

Zakyr vytáhl sekeru. Dlouhými skoky se dral kupředu, tvář zarudlou právě tak jako vousy a vlasy, v jedné ruce lesknoucí se zbraň a v druhé pušku. Za ním běžel Zabíječ ryb.

Malkija se zastavil, sotva proběhl jedlovým lesem.

"K čertu!" zaklel.

Z očí mu sršely hněvivé blesky.

"Nemůžeme za ním," zlobil se. "Podívejte!"

Za nevelkou roklí se znovu zdvíhala do výše několika yardů strmá, skoro kolmá skála, porostlá křovím, jež dělila lovce od Devilpawa.

Neměli čas uvažovat co počít. Z houští o třicet kroků níže se ozvalo hrozivé bručení. Spatřili větve zmítající se v divokém zmatku a pochopili. Výstřel potvrdil jejich domněnku.

"Zach!" zvolal Malkija.

Zach je opustil už na horském hřbetu. Bez ohledu na nebezpečí se rozhodl sestoupit po strmém svahu. A sám napadl grizzlyho!

Zdola se ozýval rozběsněný řev. Z houští se vynořil obrovský Devilpaw, na okamžik zacouval a sekal do vzduchu svými nádhernými tlapami. Současně vystoupil z mlází Zach a s dýkou v ruce se pomalu blížil k medvědovi.

"Ten medvěd ho zabije!" zvolal pln úzkosti Malkija.

Prudce a bez rozvahy se vrhl dolů. Zakyr se Zabíječem ryb ho okamžitě následovali. Váleli se po strmém svahu v mračnech prachu jako prchající králíci.

Poškrábaný, odřený, s otevřenou ranou na čele ležel Zach jak široký tak dlouhý mezi ostružiním. Pušku však svíral pevně v ruce. Krátce po pádu vyskočil, a aniž se pořádně vzpamatoval, spěšně opustil své trnité vězení.

Nastala pro něho chvíle pravdy. Za okamžik stane tvář v tvář strachu, který ho před časem připoutal na strom, když vlci zaútočili na Willieho a on slyšel volání o pomoc, toho strachu, který z něho učinil zbabělce. Teď pozná pravdu. Měl za sebou trpké roky plné strašlivých výčitek a bezesných nocí. Špinavé, šílené a opilé roky. A to všechno jen kvůli strachu. Zach už pro samou hanbu nevěděl kudy kam.

Devilpaw! Jen ať přijde, jen ať se stane soudcem! Ať Zachovi ukáže, zda má nějakou cenu, či zdaje pouhým zbabělcem.

V běhu Zach natáhl křesací kamínek pušky. Necítil zranění, které mu způsobilo trní a ostré kameny, necítil větve, jež ho v běhu šlehalo do tváře.

Pojednou spatřil obrovský medvěd zadek přeskakující hromady kamení, hned se objevující a hned zase mizející v zeleném porostu. Devilpaw prchal.

Aniž se zastavil, Zach zakřičel, co mu síly stačily. Grizzly zůstal okamžitě stát. Chvilíčku se váhavě kýval. Zach znovu zakřičel. A tu se k němu Devilpaw otočil čelem.

Zach přeskočil ještě několik kamenů a pak znehybněl. Stál pod nízkým porostem, jehož listy prosvěcovalo slunce. Prudce oddechoval. Rána na čele mu krvácela. Bez hnutí pozoroval Devilpawa, který byl od něho vzdálen jen několik yardů.

Byl to vskutku obrovský grizzly. Musel vážit přes tisíc liber. Stál zatím na všech čtyřech uprostřed sluneční skvrny, a třebaže byl pohroužen sám do sebe, zvědavě pozoroval maličkýma, lesknoucíma se očima svého pronásledovatele. V této vyčkávací poloze seděla jeho neforemná hlava hluboko mezi plecemi ve zježených záhybech kůže. Jeho dlouhá drsná černá srst byla špinavá a polepená listy, trním a hlínou.

Se zlým pohledem a nevraživým bručením postoupil o krok kupředu. Když jeho hrozivá tlapa rozhrábla půdu, svaly pod kůží se mu zřetelně rozvlnily. Medvěd se znovu zastavil.

Devilpaw nerad bojoval s člověkem. Nikdy žádného nenapadl záměrně. Jen když k tomu byl donucen, když nebylo vyhnutí. Celou zimu prchal před pronásledovateli. Dával přednost útěku. Takový byl jeho zákon.

Nyní váhal. Cítil podivný, neurčitý strach. Instinkt mu napovídal, že útek by byl i teď nejlepším řešením. A byl by uposlechl, nebýt toho, že se muž držící v ruce dlouhou hůl kašlající oheň pohnul a postoupil o krok kupředu. Devilpaw věděl, že musí zabít, aby nebyl zabít.

Zach hleděl na medvěda a už se nehýbal. Jen prudce oddechoval po dlouhém běhu a srdce mu zběsile poskakovalo v hrudi. Když Devilpaw vykročil, cítil, jak se mu zadržlo hrdlo a jak mu krev prudce buší ve spáncích. Přesto neustoupil. Čekal na strach - nikoli však na ten přirozený, jenž přichází při běžném nebezpečí, ale na strach opravdový, potupný. Čekal přesně na ten strach, který ho kdysi ochromil. S tím si tu dal dnes schůzku.

Jako medvěd i on učinil krok kupředu. Samozřejmě bez nucení - a snadno.

Strach se nedostavil! Mohl se hýbat, mohl jednat! Při tom pocitu se v něm rozlilo příjemné teplo. Strach se na schůzku nedostavil. Nebyli tu ani vyjící vlci, ani... Bože, byl živý člověk! Mohl křičet, mohl se smát!

Zvedl pušku nad hlavu a dal se do křiku. Jeho povykování pojednou zaniklo v medvědím řevu. Strašlivý, obrovský, hrozivý Devilpaw se náhle postavil na zadní a zdálo se, že zakryl slunce. Byla to hora masa, svalů a kostí vysoká devět stop. Široce rozevřená tlama odhalovala žluté, jako palec velké tesáky, některé překřížené, jiné zlomené - zřejmě bolestivá památka na některé z jarních zápasů. Mohutné tlapy kolem sebe rozhazovaly listí nízkého mlází.

Devilpaw dorazil k Zachovi ve chvíli, kdy pozvedl pušku. Ten zabořil zbraň do špinavé medvědí srsti a zmáčkl spoušť. Ve chvíli, kdy mu grizzly tlapou srazil pušku, vyšla rána. Síla výstřelu a leknutí povalily Zacha na zem. Tváře měl černé od prachu a ruce popálené.

Na okamžik měl dojem, že ohluchl - ale hrozivý Devilpawův řev ho vyvedl z omylu.

Medvěd, který se ještě nevzpamatoval z překvapení, bázně a bázlivě couval. A tu se začal Zach bláznivě, nekontrolovatelně a neovladatelně smát, až měl oči plné slz. Vyskočil ze země a vytasil dýku.

Devilpaw ustupoval! Před ním, před Zachariášem Čibukem! Ano, před ním!

Zalykaje se smíchy, vrhl se kupředu. Ale už se nikdy nedověděl, zda svou dýkou medvěda zasáhl. Zvířecí tlapa udělala konec jeho útoku.

Uši mu zaplnilo zuřivé vrčení. Spatřil obrovskou otevřenou tlamu, naježenou temnou srst, listí a slunce. Pak se k němu zvedly kručinky a švihly ho do tváře.

Až později si uvědomil bolest v obnaženém, rozpáraném boku a ve zlomené paži. Ucítil vůni krve.

Daleko, velmi daleko a jakoby v mlze ještě slyšel medvědí bručení. Pak k němu dolehl křik a poznal Malkijův hlas.

Když opět otevřel oči, listy nad jeho hlavou zářily sluncem. Kručinky překrásně voněly. Objevil se nad ním rudý, rozčuchaný stín, který se zeptal:

"Jak je, Zachu?"

Chtěl odpovědět. Ze srdce rád by řekl: Všechno je v pořádku. Je mi dobře, Zakyre. To nic. Ten dávný strach dostal strach ze mě.

Tohle chtěl Zach říct a také vyprávět, jak to bylo s vlky. Z hrdla se mu však nevydral sebemenší zvuk. Cítil jen bolest v boku.

Dokázal se pouze usmát.

A usmíval se i v Zakyrově stínu, okamžik poté co ho navštívila smrt. Ale s jeho případem neměla smrt pranic společného: šlo jen o zvláštní druh spánku.

Neboť vítězem byl Zach Čibuk.

XI

Zakyr se zvedl. Země i stromy se s ním na okamžik zatočily, ale téměř ihned vzápětí se vše zklidnilo. Slunce si hrálo s listím, zkrápějíc je mihotavými jiskrami. Vrhalo své chvějivé světlo i na Záchovo mrtvé tělo, které tu zkroucené a rozdrásané leželo mezi kručinkami.

Tehdy se zmocnil Zakyra nový hněv a připojil se k tomu dávnému, jenž rozdíral jeho nitro. Pojednou zjistil, že nemá pušku, kterou nejspíš ztratil při pádu na kamenitém srázu. Současně pocítil, že se mu otevřela rána na krku a že ho pálí četné škrábance na zádech. Měl však svou sekeru, zavěšenou na konci paže jako její přirozené prodloužení. Dobře nabroušenou sekeru s širokým, zahnutým ostřím. Spolehlivou sekeru.

Rychle se rozhlédl kolem sebe. Devilpaw už nebyl v dohledu. Neviděl nic, jen místo, kam dopadalo slunce jako zlatá skvrna, bylo pokryto úlomky větví a vyvrácenými výhonky keřů. Z nedalekého mlází však vycházelo hněvivé bručení.

Zakyr uchopil pevně svou sekeru. V zelených očích se mu zalesklo, když zašeptal:

"Zabiju ho!"

To byl slib Zachovi. S pozdviženou sekerou se dřevorubec vrhl vpřed.

Prolétl mlázím jako meteor a ocítl se na kraji poměrně široké mýtiny, jejíž obvod mohl měřit přibližně sto kroků. Uprostřed se otáčel na pokrčených zadních nohou rozzuřený Devilpaw se široce rozevřenou tlamou a odrážel společný útok Malkiji a Zabíječe ryb. Oba muži ho zahnali na toto místo a donutili k boji. Devilpaw ještě nevěděl, zda přijme jejich výzvu. Zatím se jen kolébal ve své majestátní výšce a spokojoval se tím, že se oháněl tlapami a znemožňoval přístup k sobě.

Oba muži pomalu kroužili s tomahavky v rukou kolem zvířete a hbitě uskakovali, kdykoli po nich grizzly napřáhl černé drápy. Těla měli zkrvavená, ale ta zranění utržili při přemetech, když se řtili z prudkého svahu.

"Ó heííí!" zakřičel Zakyr.

Vpadl grizzlymu do zad a okamžitě se na něj vrhl. Neuvažoval. Před jeho zaslepeným zrakem tančily mučivé výjevy Tiiny a Jedový smrti spolu s představou Zacha, ležícího uprostřed kručinek. Konečně se dočkal! Myslel teď pouze na jednu jedinou věc: musí zabít toho nestvůrného grizzlyho.

Když Zakyr zakřičel, medvěd se obrátil s hbitostí překvapující u tak ohromné hory masa a rozechvěl vzduch prudce mávajícími tlapy. Zakyr uskočil před smrtonosným úderem a ihned zaútočil. Jeho cílem byla neuvěřitelná hromada špinavé, bručící kožešiny.

Medvěd tlapou zmírnil dobře mířenou ránu a pak prudkým pohybem, třebaže raněn, vyrazil Zakyrovi sekeru z ruky do nedaleké trávy. Útočník jen náhodou unikl odvetě. Jak ztratil rovnováhu, Zakyr upadl a medvědivy hrozné drápy minuly o vlásek jeho hlavu, kterou jen mírně pocuchaly.

Překvapený Zakyr padl obličejem do trávy a okamžitě se odvalil stranou. Obrovský grizzly nad ním stanul v celé své velikosti a chystal se jej rozdrtit. Pojednou se však zvíře zatočilo na místě jako káča a zároveň se rozeřvalo bolestí.

Zakyr se nezajímalo, co se vlastně stalo. Sotva se vzpamatoval, skočil po své sekerě a chystal se k novému, i když opatrnějšímu útoku.

A tu spatřil prapodivnou věc.

Devilpaw před ním doslova tančil na zadních a přitom řval a skákal jako tisíc čertů. Na zádech mu rozkročmo seděl Zabíječ ryb, jednou rukou se držel kožichu a v druhé mával tomahavkem.

Zděšený Malkija křičel:

"Zadrž! Zabíječ ryb, slez!"

Indián však neslyšel. Celý zpocený a s ústy hněvivě staženými poskakoval při každém medvědivě pohybu na jeho zádech jako kožený vak. Třikrát za sebou zařal svůj tomahavk plnou silou do grizzlyho lebky. Ty rány byly zřetelně slyšet. Devilpaw řval, rozduřen na nejvyšší míru. Přitom kýval hlavou ze strany na stranu a trhal rameny, jen aby se zbavil nepříjemného břemene. Krev se mu řinula proudem do očí. Indián se přes všechny medvědivy tělocvik držel pevně a k Malkijovým a Zakyrovým rozkazům zůstával hluchý. Pevněji se zachytil a pozdvihl tomahavk, aby boj skoncoval.

"Ó hééé!"

Válečný čerokiský pokřik se rozlehl lesem, hlasitý, úsečný a hrozivý. Na okamžik přehlušil výkřiky mužů. Tím pronikavým výkřikem jako by chtěl rudoch jediným rázem vychrlit všechn svůj hněv, všechnu svou hrdost.

V té chvíli, kdy Indián zasadil ránu, svalil se Devilpaw na zem. Tomahavk zasáhl jednu stranu lebky, uťal medvědovi ucho, pak se však při Devilpawově pádu zlomilo topůrko a kamenné ostří odlétlo stranou. Zabíječ ryb přelétl medvědovi přes hlavu a svalil se do trávy. Neměl ani čas se zvednout. Zuřivý bolestí a vztekem, vrhl se Devilpaw kupředu, potřásaje zkrvavenou hlavou. Sklonil se k zemi a dovedně před sebou postrkoval Indiána jako pes, který si pohrává s míčem. V jedné chvíli vylétl Zabíječ ryb nad zem a pak jako rozbitá loutka dopadl ve vzdálenosti deseti kroků. Zůstal nehybně ležet s tváří v trávě a s podivně vyvrácenou nohou.

Malkija ze všech sil zakřičel, aby upoutal pozornost medvěda, jenž se hotovil definitivně skoncovat s Indiánem. Traper vyskočil, v jedné ruce tomahavk, v druhé dlouhou dýku. Zakyr jej následoval.

Oba muži velice dlouho doráželi na medvěda, dokonce i dlouho poté, co Zabíječ ryb přišel k sobě a odvalil se stranou. Neviditelný pozorovatel skrytý v houští by si musel povšimnout, jak muži krouží kolem medvěda, aby mu zabránili v útěku do lesa. Viděl by, jak na zvíře dorážejí a jak se obratně vyhýbají jeho zuřivým útokům. Musel by si všimnout strnulého výrazu v jejich tvářích, krve a potu na jejich tělech, špinavých vousů a planoucích zraků. Viděl by, jak v sluneční záři poletuje Zakyrova rudá a Malkijova černá hříva jako nějaké šlétné plameny.

Takový pozorovatel by slyšel zuřivý povyk, výkřiky, úsečné rady sdělované mezi dvěma údery tomahavkem, jako: Do břicha, Zakyre! a Kryj se Malkijo! Viděl by, jak dva rozdílní lidé spojili své síly, schopnosti i zkušenosti a stojí jako jeden muž proti medvědovi. To vše by viděl a slyšel. Ale jakkoli unesen velikostí souboje, bezpochyby by si zakryl tvář. Pochyby i strach by ho zahnalý na útek.

Souboj zůstával dlouho nerozhodný a nebylo jisté, zda nakonec zvítězí muži, anebo medvěd. Bojující strany jen měřily své schopnos-

ti a snažily se správně odhadnout skutečné protivníkovy síly. Byla to zkouška před opravdovým bojem.

Tato zkouška, trvající bez nejmenšího přerušení dlouhé hodiny, ztrácela postupně na prudkosti a účinnosti, a byla řízena spíše taktikou a instinktem. Devilpaw dokonce přestal bručet. Občas zaútočil, aby mohl utéci, jinak jen odrážel výpady obou mužů. Ucho, které mu Zabíječ ryb bezmála ut'al, se mu pohupovalo nad okem. Krev mu stékala po čumáku a třísnila kožich. Jak se slunce zvolna sklánělo k západu, vyhlížel medvěd méně nebezpečně a méně rozhněvaně. Boj se podobal hře.

Hra však náhle skončila. Dlouho potlačovaný běs vybuchl pojednou jako bouře, hrozivě se rozlévající po lesích. Obě strany už znaly svou sílu. Šlo teď o to, přesvědčit se, která zvítězí.

Zakryra najednou překvapil nečekaný Malkijův útok. Únava, která se v něm po celé hodiny usazovala a ochromovala jeho svaly, zmizela jakoby zázrakem.

Viděl trapera, jak se vrhá na medvěda. Viděl, jak se překvapený Devilpaw s řevem postavil na zadní nohy, viděl jeho doširoka rozevřenou tlamu, odhalené břicho a mírně se kymácející raněnou tlapu. Nikdy by ho ve snu nenapadlo, že Malkija je schopen tak šíleného činu a že se v jeho nitru skrývá tak obrovská dávka zuřivosti.

Traper zaútočil. V očích měl slzy a jeho hubené paže se změnilly v smrtonosné cepy. Křičel. Vzteky a lítostí.

"Tak pojd', Devilpawe! Proč ses nechal chytit, prokletý medvěde? Proč jsi neutíkal dál?"

Zasypal medvědovo břicho ranami své dýky. Devilpaw řval. I když obrovská tlapa dopadla na Malkijova záda, traper bodal dál, vykřikuje do světa svůj hněv a smutek:

"Proč, u všech čertů? Proč jsi dovolil, abych se s tebou utkal?"

A zatímco mu zvířecí tlapy zpracovávaly záda, Malkija bez ustání zasazoval medvědovi rány, opíraje se druhou rukou o netvorovo břicho. Mířil stále na stejné místo. Devilpaw řval a šílený bolestí se zvolna kolébal na zadních nohou. Hlava se mu kývala ze strany na stranu.

"Proč, ty zatracený medvěde? Vždyť jsem tě jen honil! Proč právě dnes?"

Zraněná tlapa dopadla na traperovo rameno a ochromila tak ozbrojenou paži.

A tehdy vyrazil Zakyr.

Devilpaw byl mrtev.

Sekera mu pronikla do lebky a zůstala v ní tkvět jako v pařezu. Chvilí potřásl hlavou, aby se zbavil smrtící zbraně a děsivě naříkal. Pak mu nohy vypověděly službu, zapotácel se jako podřatý strom a padl na zem.

A pak byl mrtev.

Ležela tu obrovská hora masa zbrocená krví. Rozedraný Malkija s námahou vstal, tvář zmazanou zemí, potem, slzami a krví, celý rozlámaný a vyčerpaný. Když se zvedal, nedal najevo sebemenší bolest. V rukou stále svíral nůž a tomahavk. Přiblížil se k poraženému grizzlymu, jehož legenda teď pohasla a který se náhle změnil v docela obyčejného mrtvého medvěda, a prohlížel si ho.

Zakyr, jehož paže se dosud chvěla po úderu sekerou, se rovněž přiblížil, pomalu a bázlivě, jako by mrtvý Devilpaw byl nebezpečnější než živý, anebo jako by mu ani teď ještě nedůvěřoval. Jako by i teď měl strach.

Zakyr s Malkijou pohlíželi na mrtvého grizzlyho. Jak tam stáli v paprscích nádherně zapadajícího slunce nad obrovským tělem, zdáli se být oba nesmírně velcí. Jejich oči bloudily po mrtvole, jejich napjaté svaly se uvolňovaly a v jejich nitrech narůstalo dojetí. Malkija uvolnil dlaně a nůž i tomahavk dopadly na zem.

A pak, po té poněkud naivní nedůvěře, po tom podivném pocitu viny a po té bláznivé směsici neurčitých, neuspořádaných a protichůdných pocitů se konečně dostavila radost. Divoká a čistá radost spolu s nesmírnou, oprávněnou hrdostí.

Muži na sebe pohlédli.

Malkija konečně nabyl jistoty, že jeho život může pokračovat jako dřív. Věděl, že les zůstane navždy lesem a že se navždy bude smět opájet větrem. Věděl, že ho stále budou lákat Devilpawové, i když v jiné podobě. A že cesta, po níž se tolik let ubíral, byla pouhou zkouškou. Věděl, že vyhrál.

A Zakyr získal jistotu, že už neuvidí vystupovat z hloubi noci Tiinu vyčítavou tvář. V jeho srdci už nebude hněv. Cítil se neskutečně lehký, jakoby znovuzrozený a koupající se v nádherném teple. Teď už měl jistotu. Sledoval dobrou cestu, cestu, kterou si zvolil. Tak to bylo správné.

A Zabíječ ryb, který se doplazil k medvědovu tělu a zaryl do něho prsty, teď už věděl, že Zakyra nezabije. Protože Zakyr zvítězil nad Devilpawem a zachránil Malkiju. Věděl to a nepocíťoval pražádnou lítost.

Tak tam uprostřed ztichlé mýtiny, zalévané zapadajícím sluncem, hleděli tři muži na nehybného Devilpawa u svých nohou. Jako spojenci.

Jen oni objevili celou pravdu, kterou nikdo jiný nepozná. Lidé prostě řeknou: Zabili grizzlyho Devilpawa, a budou je obdivovat. Ale pravdu znát nebudou. Vznikne jen další kapitola legendy.

Koho by mohlo kdy napadnout, že Devilpaw byl pouhou záminkou? Že to nebyl obrovský a mocný medvěd, ale abstraktní síla, s níž se lovci utkali, aby poznali pravdu? Nikoho to nenapadne. A není to ani nutné.

Výbuch smíchu tří lovců stoupal jako nádherný vítězný křik nad lesem a mířil k rudnoucím nebesům. Vítr, náhle zcela zbytečný, se uklidnil a sama země se zachvěla hrůzou.

Když se nad Ohiem rozklenula noc, bledá luna uronila na mýtinu dvě slzy. Jednu na opuštěné Devilpawovo tělo, druhou na kamenný náhrobek. Spravedlivě.

V téže chvíli ta šafránová lucerna svítila na cestu třem maličkým postavám v hloubi lesa. Třem rozesmátým mužům, z nichž dva nesli zbývajícího.

Vraceli se.

Jeden z nich se nemohl dočkat plovoucích kmenů, dřevěných hoblin, přeplněných corralů a hlavně říčních vln. Druzí dva zízili jen po větru. Jeden rubal dřevo, druhý se potuloval lesem. Pro každého z nich bylo dost místa.

Byli to dřevorubec Zakyr, traper Malkija a jeho indiánský přítel. Tři muži, už navždy spojení.

I když každý z nich půjde svou cestou.

KNIHY ODVAHY A DOBRODRUŽSTVÍ

Řídí Jarmila Rosíková

Svazek 185

Pierre Pélot

DLOUHÝ LOV

Ilustroval Jaroslav Horanek. Graficky upravil Zdeněk Kudělka. Z francouzského originálu *La longue chasse*, vydaného nakladatelstvím Edition Gérard et Cie. e Verviers roku 1966, přeložil Gustav Franc. Vydal jako svou 7797. publikaci Albatros, nakladatelství pro děti a mládež, v Praze roku 1990. Odpovědná redaktorka Jitka Minaříková. Výtvarný redaktor Petr Urban. Technická redaktorka Jaroslava Pavlíčková

Ze sazby písma Baskerville vytiskl Tisk, knižní výroba, n. p., Brno, závod 6. 7,17 AA (text 5,30, ilustrace 1,87), 7,30 VA. Náklad 53 000 výtisků.

1.vydání. 13-708-90 14/64.

Vázaný výtisk 17 Kč

Pro čtenáře od dvanácti let